Uddrag af Magleby kirkebog 1655 -1681.

Sørup vejrmølle nævnes 1655,1662,1679, 1681
Vandmøllen - 1666,1669, 1672, 1677
Søholm vandmølle 1659 3o/1
Sørup mølle 1659, 1668
Præstemøllen(Laur.Møller) 24/5 1659
Gjorslev vejrmølle 1663 5/4, 1667 6/1o,167o 2/1o.

Køjesehuset(Maren Skyttes) 1679.

1671 16/2 "Blev nedsat i velb. Fru Sophie Rantzaus Begravelse i Magleby Kirke om Natten,Klokken ved 9 slet,Oberst Morten Schinkels lille Datter ".

1671 3/8 " Blev indsat i velb. Sophie Rantzaus Begravelse om Aftenen ved 8.Tiden Morten Schinkels Datter."

Gæster fra Køge til barnedåb

1673 2o.Trin. nævnes følgende som faddere, da hr. Hans Andersen havde barnedåb: Købmand Johan Kohl(Brogade 23) og Anne, Jacob Pomeyers(købmand,Torvet 2) i Køge.

1678 3o/1 Johan Kræmmer(Kohl) i Køge og Magdalen,Niels Nielsens på Erikstrup, Store-Heddinge.

Hellested Degnen Marcus Pahl udbragte ved et bryllup i møllen 1791 " Fanden og hans Oldemors Skaal" og kom for Landemodet. (Sjællands Stifts arkiv.)

Prambroskansen nævnt 1625 i Tryggevælde lensregnskaber.

Køge Arkiverne

Køge 1729 I anledning af den store brand i København 1728 betalte borgerne brandstyr (skat) ifølge en forordning af 21/12 1728. Høje - ste betaler var den rige pebersvend Jens Johansen i Brogade 11-13 med 2o dl. borgmesteren betalt.1o dl. Om den rige pebersvend (Se Køge-Posten 11/1 1977)

Tingbogen 1654-56.

pag. 266. Bartskærer Johan de Voss(Torvet 7) og Hans Platz(Brogade 18) blev forligt i stadskælderen i en sag om malt og humle, Platz havde leveret.

Pag. 283. Jens Sørensen boede i det hus ved Sørreds vænge uden Broport

- 3o1. "Der ligge hun, den fulde So,lad hende ligge,Djævelen for udi hende". Skældsord. Hun havde slået vand på en borger, der slog hende over armen med en stage.

- 3o3. Køber Ivar Caspersen Schiøller af Hans Enevold Brochmand på sin søsters,Barbaras, vegne et stolestade i kirken,"som er det øverste og yderste stade ud til den store gang i den stol under orglet,næst op til muren. 1656 14/7.

- 3o8. Han slog hende fire ørefigener og skød hende ud ad døren, så hun faldt om på gaden. (vold mod kvinde)

- 312. 4/8 1656 skøder hr. Porse Munck i Strøby(præsten) til guldsmed Adrian Zeitler efter købsbrev 1/8 1656 en gård i Nørregade vest mellem Jacob Pomeyers gård(hjørnet af Torvet) mod syd og Maren Søren Hadelers,som Peder Holst Skipper ibor,mod nord. Gården nord for Hotel Prinsens tidl. gård). Guldsmed Adrian Zeitlers bopæl.

Historisk Tidsskrift, 1o.I.I.49. Ifølge Jyske Lov måtte en husbond revse både hustru og børn med stav og vånd,men ikke med våben. Loven blev revideret i Chr. 5. s lov.

Tingbogen 1656.116 b. Bartholomæus Maler blev her forligt med Hans Glarmester,som havde overfaldet ham.

Tingbogen 1656 5/2: I sagen om snedker Hans Brunswig,som blev dræbt på kirkegården (stukket ned med kårde) af Tønnes Snedker,fremgår det, at uvenskabet drejede sig om nogle granspåner til en basviolin, der var blevet væk.

Tingbogen 1655. 156. Claus Bogbinder skulle skaffe en hører i Slaugelse (Slagelse) en bibel i kvart format,forgyldt på bladene og indbunden i Cordevan(skind),men blev ikke færdig til tiden.

Rådstuebog(kæmnerregnskabet) 1616-17: Hans Christensen i Brogade 19 får overladt et lille stykke af Tudsegraven til fiskedam(pris 5 dl.).

Tingbogen 1634 27/1: Heraf fremgår, at Mads Ravn havde en brodersøn, Baldtzer Ravn,der var 16-17 år gl.

1632 9/4(kæmneregn.) Claus Bogbinder(Jacobsen) modtager betaling for at have ringet med klokken i 34 dag ved dronning Sophies død og bisættelse.Samme dag fik han 4 dl. for en ny råstuebog og for at have stillet på sejerværket på rådhuset.(Det var klokkernes arbjede at sørge for at byens ur gik rigtig) Se også pag.1o4 om bisættelsen og de 9 borgere der hjalp til med at ringe.

Køge Arkiverne

1642 2/5 omtaler tingbogen en sag om et lærebrev hos en spillemand,der ikke var overholdt.Kunstpiberen Hans Krantz vidner i sagen. (Nyportstræde)

1646 13/1 Da Lisbeth Smeds datter havde forladt sin plads i utide,mødte hendes husbond op i gården ved volden(Nyportstræde 32) og slog datteren med en tyremaj og ønskede hende "den faldende syge".

1642 3o/8 var der ifølge rådstueprotokollen lo vævere i Køge.De er alle nævnt ved navn.

165o var mange i restance med lejermålsbøder, karlfolk blev krævet for 12 og kvindfolk for 6 daler. (Tingbogen pag. 193).

165o 5/8 kræver Jacob Bortig(Brogade 16) Jørgen Andersen for en rejse til Steensby birketing, 14 mil frem og tilbage a 24 skilling milen,tilsammen 21 mark, samt 2 slette daler for fortæring. Tingb.

1658-6o Gården Torvet 24,der havde haft 3 hattemagere gennem tiderne,sidst Alexis Davidsen Hattemagers, blev helt ruineret under krigen og lå endnu i 167o øde hen.Fattigregnskaberne 1669-7o.

1654 13/3 Nogle bønder fra Solrød,der havde et udstående med kræmmeren Gert Borchendingh(Nørregade 24 a) tilstår, at de havde tænkt at sætte en rakkerbalge op for hans dør,"så alle kunne vide,at de skulle gå forbi". (Tingb.)

1663 14/12 fremgår det af tingbogen, at Tommes Smeds våning i Nørregade blev nedrevet,fordi volden skulle "gå der". Ejer:Johan Katterberg.

1676 Ifølge skiftet efter Johan Katterberg forekommer der følgende kontrafejer: "Mand,kone og børn (købmand selv), Guds kontrafej og to små afdøde børn,Magdalene Sibylles(g.m. den udvalgte prins Christian) samt August Wellows og hustrus kontrafejer.". Katterberg var gift 1.gang med Niels Christensen Knivsmeds datter(Nørregade 31),Anne Nielsdatter, brylluppet blev fejret i svigerfaderens gård, og denne måtte bøde for aftenens overdådighed. 2. gang var Katterberg g.m. tolderens datter, Helwg Augusta Wellowsdatter.

1675 19/4 fremgår det af en sag om Abigael Ribers gård (Brogade 22),som Poul Skade iboede, at gården var grundmuret. Tingb.pag. 84. (1662 3/2 tingb.)

1684 5/5 omtaler tingbogen et slagsmål,der fandt sted inde i rådhusboden, hvor der var en del samlet og fik tappet et krus øl.

1740 31/5 begravet købmand Johan Gotthardt Schultze(Vestergade 16)"druknet uforvarende i åen", hedder det i kirkebogen.

Køge Arkiverne

Køge rådstuearkiv nævner om borgmester Peder Pedersens fundats 1592 2o/12, at han have skænket:

3oo dl. til kirken,
4oo - - latinskolen,
23oo - - de fattige i byen samt 1 1/2 Tusinde gode Rigsdaler,

hvori er beregnet 5oo dl.,som det Kapel kostede,som vi på vores egen Bekostning lod bygge på den Kirkegård hos Steensboderne,og skulle vores Arvinger, Arvinger efter Arvinger,altid have deres frie Begravelse og Lejested.Hvilket det er begærendes østen i samme Kapel overalt fra Døren og Prædikestolen ind til den øverste Gavl, men hvilke som er begærendes dres Lejested vesten derfra, de skulle derom handle med Kirkeværgen og Køge Bys Sognekirke,og hvad derfor blev givet skal benyttes til Kapellets Vedligeholdelse.

Her foruden haver Vi tilforn den 12.oktober 1586 given 8oo Daler til Guds Ære og til hjælpeløse Mennesker her i Køge.Endnu har Vi givet derefter 15.Marts 159o eet Tusinde Daler til Guds Ære og hjælpeløse Mennesker her udi Køge,og haver de fattiges Forstander Hovedbrevene på disse attenhundrede Dalers Hovedstol,hos hvem de er udsatte på Rente.

Og endnu har Vi givet til Byens sognekirke 1oo gode Daler,for hvis Jordskyld,som årligt plejer at gives til nævnte Kirke af vores Gårde,Boliger og Have her udi Køge,som er:

den gode Henrich Axelhoff udi bor	3 Mark,
den Gård tværs over for os	1 -
den Gård med Have Jens Danmark udi bor	2o Skilling,
og der Hestemøllem stód	1 Mark,
den Have imod Hestemøllestrædet	12 Skilling,
den Bolig på Bjerget	8 -

Fundatsen er underskrevet af sønner og svogre(svigersønner):

Sivert Pedersen,Niels Hammer,Simon Pedersen[1],Poul Pedersen, Knud Jacobsen,Rasmus Pedersen og Claus Bagger.

Tingbogen 1666 27/8,pag.183, nævner en sag,der vedrørte en hånd - skrift,dat. 7/12 1647 til Morten Michelsen(læst 2o/12-47), af givet af afg. Maren Klies,der var handelsmand Henning Jacobsens hustrus moder (Nørregade 22).

1) Sønnen Simon Pedersen kom til Norge(Rådstueprt.1661-64,(159).

Køge Arkiverne

Diverse oplysninger vedr. tyskølsfører Hans Buck[1], som fik borgerskab 23/3 1599 ifølge rådstueprt. Buch ejede gården, hvor arresten ligger i Nørregade.

Rådstueprt. 1613 19/2. Drude, sal. Anders Frandsen (Brogade 19) stævner Hans Buck for husleje. Han har muligt boet til leje de første år.

Tingbog 1o/7 1637,5, omtales em gård, Hans Buck før ejede og (Peder) Olsen Bager nu ibor.

Skøde, år 1646,37, i tingbogen: Hans Buck sælger sin bolig over for museet. (Det var hjørnet ved Torvet, solgt til Jost Korning)

Tingbog 1625 28/11. Niels Knivsmed sælger til Hans Buck en gård mellem Poul Jensen, orgemester (organist) og Christen Holst lille bolig mod syd. Buck køber også den bolig, Holst ejede. (I Nørregade nord for Lovportstræde)

Tingbog 5/8 1622. Skeltrætte mellem Hans Buck og Poul Jensen, orgemester.

1590 26/1o skøde fra Marqvard Remsnider (Simon Rasmussen) til Tord Hansen, skipper på 3 væggerum-hus i Nørrestræde vesten gaden mellem begge deres gårde.

1589 1o/3. skøde fra Simon Rasmussen til Tord Hansen på et stk. jord med hus og bygning i Byesgård (Bygårdstræde) norden gaden, østen og sønden op til Mester Albrects gård. (En del af nuv. Nørregade 2).

1593 25/6 skøde fra Jørgen Jacobsen til Tord Hansen på en gård med hus og bygninger i Nørrestræde vesten gaden mellem sal. Mester Henrichs arvingers gård, som Jens Vallentin fordum åtte og iboede, og forbemeldte Tord Hansens gård, som han selv nu ibor (Jordskyld 2 mk. 4 sk.)

Jordskyld ifølge kirkeregnskabet 1630-31 Torvets nordside og en del af Nørregade. (Jens Vallentin Skrædder ejede hjørnet)

			mark	sk.
Niels Grydestøber,	han ibor	Torvet 4.	2	4
Jacob Meyer	han ibor	- 2 (a)	2	4
Cort Richter	han ibor	- 2 (b) Nørreg. 1		36
Hans Buck af skip. Tords bolig		Nørregade 1 (nordligste)	4	
Jens Bråd af den sønderste bolig		Nørregade 1. sydligste)		2o

1637

Maren, Peder Michelsen	Torvet 8,	2 1/2	
Hans Bager af Mester Nielses gård i Tølløse,	Torvet 6,	2	4
Cort Richter af Niels Grydestøbers gård,	Torvet 4,	2	4
- - den ældre af Jacob Meyrs,	Torvet 2 (a)	2	4
og af sin egen gård,	Torvet 2(b) Nørregade 1,		31 1/2 sk.
og af en bolig Jens Braade før havde,	Nørregade 1.		2o -

I Danmarks Kirker, bd. III siges, at Jens Ribers kone var velsignet med 6 yndige børn (Køge kirke).

1) En broder til Hans Buck er nævnt (se 86 a.

Køge Arkiverne

Rådstueprotokollen omtaler 16o1 6/5 en broder til Hans Buck.
Muligvis var det Jørgen Buck, der nævnes i samme protokol 12/6 16o7, desuden ses han i toldregnskaberne 16o3-o4 at have indført nogle læster rostockerøl sammen med Hans Buck. Denne havde også en søn med samme navn.
Jochum Meyer, tyskølsfører nævnt rådstueprt. 4/2 1597.
Jens Jensen Tyskølsfører (Torvet 21) nævnt rådstueprt. 16o6.
Bartskærer Hans Schurtz fik sag med sin nabo, rådmand Morten Mønbo, fordi han byggede tværs over Badstuestrædet langs Torvet i lighed med den port, som findes ud for det nuv. Aastræde, rådstueprt. 16o7 31/7.
Tyskølsføreren Jochum Permin, der fik borgerskab 5/12 16oo, havde en tjener ved navn HansGrott (rådstueprt. 16o1 15/5)
Handelsmand Carl Clausen, der hørte til byens spidser, lovede 1599 1/6 at betale Frantz Skinder (Nørregade) 51 daler, inden "han drager af byen". Rådstueprt.
1598 15/5 var Niels Kleinsmed oldermand for smedene, hvis laugshus omtales 1599. 11/5. Rådstueprt.
Skrædderlauget omtales 1599 23/2, rådstueprt.
1599 2/3 omtales borgeren Christopher Myre. En broder til ham, Jørgen Myre i Næstved, nævnes 16oo 8/8, rådstueprt. 9/3 1599 finder man Michel Kandestøber nævnt, Claus Brygger, Anders Strøby og Jens Vallentin Skrædder.
16o1 8/5 ses byen at have haft en kontrafejer, Jørgen Nielsen. Rådstueprt. Der nævnes også en bartskærer, mester Emanuel.
3o/1o 16o7 forekommer en sag om et vandløb mellem Jacob Bødkers og Lisbeth, sal. byfoged Jens Christens gårds på Torvet. (Der er muligvis tale om en spildevandsrende). Vartov ejede en bolig i Nosoppestræde
16o7 2o/11 blev borgeren Claus Hansen stævnet for 2 ½ års husleje, som han skyldte "til Hospitalet udi København "for en af hospitalets boliger i Køge. Borgeren mødte på rådstuen og forklarede, at han havde betalt til og med 16o4, og at han lovligt havde opsagt boligen og ikke siden befattet sig med denne. Ifølge sagen skulle han nu inden jul " erklære sig hos de fattiges forstander i København, som nu er flyttet til Vartov og skaffe beviser" for sin påstand. Rådstuepr. pag. 5o.

Køge Arkiverne

Tingb.1635 13/7 oplyser, at Didrich Lütcken var broder til Zakarias Lütcken.

- 1635,pag. 89.Johan Stenhugger bliver rykket for en ligsten,der var kommet i land ved Fændediget og kørt til hans bopæl.Det var Niels Christensen i Skrodsbjerg,der rykkede for stenen, som var bestilt til hans moder"at udhugge". 3/8 1635.

- 1635 31/8 fremgår det af en sag, at Reinholt Thor Smedes moder var Marine Eliasdatter,som boede og døde her i Køge.og var gift med Claus Thor Smede,Torvet 9. (pag. 9o).

- 1635 omtales Niels Lauritzen Godiche(muligvis fra St.Heddinge). eller Køge)

Skødebog 1591 1/2 Hans Lauritsen rebslagers børn sælger til Bo Madsen Skinder 4 væggerum gadehus og 13 væggerum,som sal. Hans Rebslager solgte til sal. Laurits Godiche ,der tilforn til ægte havde Bo Madsen Skinders hustru. Det siges om de 13 væggerum hus, at de strækker sig til åen og gadehuset til Hans Rasmussens port,den bolig Oluf Brygger ibor.

Skødebog 1592 24/1 Bo Madsen Skinder fik af sine stedbørn,Niels Olufsen hvis fader var Oluf Brygger,Anne Lauritdat,sal.Poul Nielsens efterleverske,for hvad hun arveligt tilfaldt efter efter sin sal.fader Laurits Godiche,forhen borger i Køge.
Stedbørnene var halvsøskendebørn og deres moder var Anne Sverresdatter,som boede og døde her i Køge (Prt.1593 30/4).
2 mark i jordskyld. (Brogades vestside)

Slægten(Knivsmed) nævnes første gang i rådstuebogen 1616 22/11 som Christen Christensen Knivsmed. Siden forekommer navnet Knivsmed,der ikke behøver at have noget med knive at gøre, i tingbogen 1646 pg.18.24. Her tales om brødrene Christen Christensen Knivsmed
Jacob - -
Niels - - .

Niels Christensen Knivsmed boede i gården Nørregade 31 og ses at have købt sig et gravsted i kirken 2o/2 1638 . Han begravedes der 13/11 1648.

Også i Køge ses grovsmedene fortrinsvis at have slået sig med ved byens porte. Det gælder både Nørreport og ved indkørslen til Nyport(stræde). Tingbogen 1637 18/12 taler om Klostersmedens hus i haven uden for Vesterport.

Da prins Carl ønskede at købe gård i Køge(og købte Nørregade 24) forelå også et tilbud fra en anden gård,der efter al sandsynlighed var Torvet 21. Om denne gård findes en grundplan 1723 og beskrivelse af grundens størrelse m.m.
Vemmetofte godsarkiv.En pakke vedr. prins Carls køb af gård i Køge Pakke nr. 13.

Køge Arkiverne

Rådstueprt. 163o 2o/12 borgerskab til Herman Klie(var i en periode kromand i Køge kro, død 1644.

Skøde prt. 1647, 97. Her tales om Maren Klies gård(Nørregade 22), som hendes svoger,toldskriver Rasmus Nielsen nu beboede. 6 fag i gården blev forbeholdt Maren Klie til bopæl.

Rådstueprt. 1636 23/2: arvesag vedr. Maren Klie

Rådstueprt. 1619 15/12:borgerskab til Porse Lauritsen(f. St. Hed.) og kræmmeren Claus Henrichsen(Vestergade 17) og 2o/12 til Hans Lauritsen på Torvet.

1621 9/3.En bagersvend skød en krage på Torvet,hvorved der kom et hul i muren i Jens Jensens gård(Torvet 21). Han lovede i retten aldrig mere at skyde efter krager på Torvet.

Rådstueprt. 1621 15/6 omtales Niels Christensen Knivsmed i gården Nørregade 31. Han var dog ikke knivsmed,men handlede med øl,malt m.m. Han havde i øvrigt to brødre i byen,som også benyttede ordet Knivsmed som kendetegn på slægten.

Rådstueprt. 16o1 3/4,1o. om tyskølsfører Jochum Permin
- 16o7 2o/11 omtales slægten Permin. Borgerskab 16oo 5/12

Tingbogen 1635 21/12,173. Handelsmanden Troels Andersen(Brogade 11) som havde en længere retssag med Billerne på Gl.Køgegård, ses her at have drukket en tønde tyskøl med gårdens bønder

Tingb. 1634 24/11. Her ses at Henrich Aarentsen var søn af Aarent Kock i Nyportstræde.

Ramsø herreds skifteprt.(provstiets) 1757.218.

Kapellanen Christopher Røgs skifte: bl.a. følgende bøger:

Eged:	Grønlands Historie,
-	Ny perlustration om Grønland
	Missions Tilstand
- Poul:	Relationer over Grønlandske Mission
Fund:	På det ridderlige Akademie i Sorø
Worm:	Om Konfirmationen,

dertil kom 4 bundter disputer samt en svensk,dansk og tysk bibel, ialt 11 bøger i folio,24 i kvart og 7o i oktav.

Kirkens ny tvættebro ved den vestre blegdam: 1710-1711 1)

Opsat en ny stor tvættebro ved den vestre blegdam. 12 stolper nedsat,høvlet bænkene ved siderne og gjort en ny dæmning ved den nederste park(fiskedam) ved åen med en ny rende og to stolper, underlukket for den ene ende og en ny sluffe,som kan trækkes op og ned.Ny brønd opsat på blegdammen,og huset på blegdammen rep.

Østsjællands Folkeblad 6/5 1953 omtaler gamle kort,deriblandt Marcus Jordans kort 1553,færdigt 1585,hvorpå forekommer navnet "Schielin" syd for Køge.Der spørges:hvem kender lokaliteten?

1) Vestre blegdam var det stykke jord mellem kirkegårds-muren (Klosterkirkegårdens) og den gamle Ringstedvej hen mod Peder Carls bro.

Køge Arkiverne

Tingbogen 1665.144, beskriver tyskølsføre Jens Jensens begravelsessted i kirken.Han ejede gården Torvet 21 og datteren blev gift med Morten Michelsen,som har bygget den nuv. bygning.

1629 17/12 begravet Cort Richters moder.(kirkeregnskaber).

Rådstueprt. 1628 12/1: Skibsfolk som bor i byen og andre,som der i byen findes,skal indfinde sig i Københavns slot.

Skipper Olufs tvende skuder(Oluf Jensen,Vestergade 19) 5 pers.
Cort Richters skude, 3 mand med skipper Thomas Tordt,
Skipper Albrechts skude, 3 mand,
Jens Jensens skude(Torvet 21),3 mand med skip.Laurits Torstensen,
Willum Tommesens skude,4 mand med Niels Hansen Mønbo og dreng på 18 år,
Niels Christensens og Jens Nielsens skuder afsejlet til Bleking,
Hans Bucks tvende skuder(Nørregade 2)7 pers.med skipperne Laur. Iversen og Jens Mønbo.
Andre bådsfolk,fiskere og prammænd,som bor her i byen og har deres kvinder og børn, 11 pers. (fortegnelsen fortsætter).

Tingbogen 1647 16/8 taler om Osted kirke,hvor en karl brød ind gennem et vindue og stjal,kalk,disk,alterdug og messelagen. Alterdugen blev solgt til en kvinde i Vesterstræde(Køge).Guld - kniplingen på messelagnet blev også solgt i Køge.En kvinde havde solgt messelag et til en kvinde i Pilestræde(Kbhvn)i en kælder. Karlen prøvede også at bryde ind i Gadstrup kirke (videre med sagen 24/8). Tyven blev fanget i købm.Hans Jørgensen kælder(Brostræde 16 b) (Gården var delt med to ejere.B. var den nordligste del).Det fortælles, at tyven sad med en pot øl foran sig.

I grundtaksationen 1682 siges: I Hans Fichs vænge nord for byen findes 4 fiskeparker,hvoraf de 2 er næsten tilgroet.

Der var 4 fiskeparker ialt øst for byen, desuden omtales en plads med hø kaldet Gl.Køgegårds Krageskovsmark ved Krageskov bro

Rådstueprt. 1631 1o/5. Niels Christensen Knivsmed kræver her følgende borgere(Nørregade 31):
Casper Hansen 33 dl.
Niels Paradis 12 mark for malt,
Søren Pedersen 6 - - øl,
Florentin Sadelmager 6 mark for øl.

1665 29/5 tingbog,74. Forbud mod at lægge urenlighed inden for den pæl,som Jens Nielsen Falck havde befalet opsat uden for følgende stræder Vesterstræde,Nyportstræde,Nørrestræde samt nede ved stranden. Affaldet skulle lægges uden for pælen,dog ikke på vejen.For hver læst affald, der blev lagt inden for pælen skulle bødes 3 mark.Svin skulle holdes inden i våningen eller uden for byen.Ligeledes blev det forbudt de fattige at lade deres hunde løbe løse på gaden.

1808 8/2 nævner rådstueprotokollen om slægten Permin:
At købmand Christian Permin fik borgerskab 1796,og købmand Hans Permin havde haft borgerskab i omtrent 38 år.
Byens største købmand, Andreas Olufsen, havde været i byen i omtrent 36 år.

Køge Arkiverne

Tingb. 1627 7/5. Sagen om den dræbte dreng.

Ved retssagen mødte Maren Hjülmands op og forklarede, at natten næst op ad den dag drengen blev begravet, da hørte hun en trold skrige forfærdeligt.Om det var den dreng, vidste hun ikke.

Andre borgere forklarede, at de havde hørt skrig for deres døre to tre nætter efter drengen blev begravet. Drengen blev kaldt "den dumme" En borger sagde: Gud bedre mig,han kan hverken læse eller skrive.

Anne Karmagers havde, da hun var på vej til Jersie gående, set en mand med vogn holde på det sted, drengen blev fundet.Det var en lang mand, og hestene var enten sorte eller brune. Det fortaltes, at dummen var kommet fra Lars Fiskebløders hus. En kone havde hørt skrig om natten, medens hun var beskæftiget med brygning og brænding.

Lars Fiskebløder fremkom for retten med rystende og bævende hænder og forvandlet ansigt. Det gjaldt også hans pige,hvis ansigts farve forvandlede sig og hendes bryst slog fast, som hun stod for retten. Både Lars Fiskebløder og hans kone bevidnede, at de gerne ville lægge hænder på den døde. Sagen blev aldrig opklaret.

Under prædiken i kirken bad hr. Rasmus under bønnen til, at de 16 mænd (nævninge) kunne hitte den skyldige. Da hørte Markus Skinder, at Anders Lygtemand, der stod uden for hans stol på pulpituret ved døren,sige: Han er god at finde,men mente vel, at han findes ved Guds hjælp.

Tingbogen 1627 21/5
En borger forklarede, at han hørte mange ord mellem deres kvinder,som både er tyske og ikke forstår mere af deres tale end Jacobs kvinde, kaldet Frandsis kvinde, en hore.

Tingbogen 2/7 1627. Skeltrætte om to grundes størrelse (Nyportstræde 39 og 41) før Hans Krantz, kunstpiber(stadsmusikant) byggede nr.41. Et vidne forklarede, at da hun boede i Jens Snedkers hus, da faldt begge huses tagdryp udi en rende,så langt som renden nåede. Dog lå hendes tagsten en håndsbredde over nabohusets tagsten.(Det må have været gavlhuse med gavlene mod strædet(.

Tingbogen 3o/7 opremser navnene på de borgere, der skyldte til kompagniet samt beløbene.

Skødebog. 1721.6o. Bevilling til Anders Krabbe som stadsmusikant.

- 1686, 9/9. Hans Pedersen beskikket til postmester.

Tingbog 1627 27/8. Sognepræsten Mester Glob forhørte Mads Ravns kone Anne Hansdatter, om hun skulle havde haft noget at gøre med "den gamle Djævel,Anne Poulsdatter,der sad i kælderen".

Tingbogen 1627 3o/8 : Den dag blev tinget holdt på rådhuset og ikke som sædvanligt ved de fire tingstokke på Torvet.

Tingbogen 1663,89, siges om Edele Rosenkrantz,der ejede gården Nørregade 24, at hun kun opholdt sig nogen tid i Køge,men ellers skulle søges ved sit hjemting (Fakse herreds)hvortil Totterupholm hørte.
Danske Samlinger 1.række.bind 6,348. fru Kirsten Munks satiriske ballet.

Skødebog 1721.77: Dokument ang. skomagernes ret til at arbejde i Køge.

Vemmetofte godsarkiv : Designation over ejere 1564-1723 af gården Nørregade 24 a,som prins Carl købte 1723.1 pakke nr.13 vedr.prins Carls køb af gård i Køge.

Køge Arkiverne

1682 14/2 rådstueprt. taler om Galioten "Grønne Hjort",
- 4/8(27) 3 tatarkvinder gik rundt i byen og spåede folk.
- 23/1 Hører man om slagsmål i kirketårnet,hvortil der var adgang fra kalkhuset.

1630 24/7 lod præsten Chr. Glob sin søn begrave på den store gang, hvor han har sit lejested(kirkeregn).

1631 13/3 lod Mester Glob et lidet spædt barn begrave i hans egen grav.

1718,69. skødeprt. Et vænge,som strakte sig fra byens vold nord for byen og langs med byens gamle aflagte vej og ud til lyngen,900 alen

1662 28/4 skødeprotokol: Det hedder her, at møllerne nord for byen stod på opkastede høje.

1656 7/7 skødeprt. Didrich Speemand, forordnet prokurator i byen

1653 31/1 tingb. Udlæg i Erik Christensens bo,bl.a. en enghave uden for Nyportstræde,strækkende sig fra volden ud til Chr. Lauritsens have og med 3 fiskeparker udi(tidl.del af voldgraven).

1652 27/9 tingb.blev byens skovsudlod,kaldet Krageskoven,liggende på Gl.Køge mark synet i anledning af de mange rodhuggede træer, som var fundet.

1800 5/11 (auktionsptr.) Auktion over 2 stk. jord Køge købstad tilhørende, Byens Banke og Glasbankehulen kaldet.Købmand Tøxen den ældre blev højestbydende med 40 rdl.årligt og ønskede at holde så stort stykke til leje af byens banke,som kunne behøves at lægge gødningen fra hans kreaturer på.

1651 1/5 (Sjællandske register) Får købmand Erik Christensen,Brogade 5, brev på et stykke Eng, Kongsengen kaldet,"mellem Sollerød og Stranden", som før havde været høstet fra København. Fæstet skulle vare til Philip Jacob.1654.

1657 22/5(Sjællandske Tegnelser) En del skomagere og garvere i Køge klager til kongen over, at deres kollega Anders Thomsen køber bark på forprang,som der omkring byen falder.Lensmanden Frantz Brokkenhus får besked på at give Anders Thomsen en advarsel derom.

1657 27/2(Sjæll.Tegn.) Vedr. sag mellem bispen og sognepræsten Christian Madsen Tausan,Køge.

Køge kirkeregnskaber:

1642 lod Birgitte Thott sin mand,velb. Otto Gøye,begrave i kirken.

1642 betalte Jytte Gyldenstjerne for sin mands,Chr. Grubbes, til Lystrup, begravelse i kirken.

1629 begr. Oluf Jensen tyskølsfører,Vestergade 19,
1630 - Jens Jensen,tyskølsfører(Torvet 21)
1631 - 19/1 velb. Niels Krabbe.

Køge Arkiverne

1633 13/11 tingb. om den store brønd, der skulle graves på Torvet.

1638 28/8 - sag om en kvinde, som kom ind til guldsmed Trogels Jacobsen med en taffel sølvske og ville sælge den for 3 mark loddet. Den havde Frederik Guldsmeds stempel plus tre bogstaver. L.F.D. (hendes datters initialer). Det viste sig, at skeen tilhørte Claus Guldsmed.
Frederik Guldsmeds værktøj remses op i hans skifte 1632, 113.

16o6 18/7 omtales et havestræde i Nyportstræde. "Om de Grøfter, der er opkastet i Havestræde lige mod Nyportstræde, er lovlige, eller om de igen bør tilkastet. Rådstuebog). (også 27/7 16o6).

159o 2o/7 (rådstuebog) siges: I det lille Stræde vesten næst op til Skomagernes Laughus. (Skødebogen 159o 2o/7).

1594 28/1 tales i skødeprt. om 6 boder: 3 på hjørnet af Skomagernes Laugshustræde og 3 om hjørnet i Nyportstræde.

1691-92 kirkeregskabet: De præcise mål for klosterkirkens beliggenhed. 1692: reparation på klokketårnet og på spær (Klostergården). Sammenlignes med regnskaberne 1751-54 ang. materialer til gærdet, hvor kirken lå.

1658 fandt man 5 små grå kværnsten (også brunsten) og en ligsten som havde ligget i jorden i ca. 5o år. Blev betragtet som "Hittegods" og solgt. Kværnstenene for 1/2 dl. stk. og ligstenen for 2 1/2 dl. Kæmnerregn.

1661. fandt 6 fattige drenge i jorden på Torvet:
1 dobb. og 2 enkelte dukater, 1 fransk crone. Cronen vurd. til 11 mark og dukaterne til 9 dl. 2 sk. Drengene fik 3 dl. i "Hitteløn".

1616 Da Hans Christensen, som omkring det år ægtede enken, Drude Hansdatter i nuv. Brogade 19, mødte han i dem anledning op på rådhuset med 6o2 daler i en pose. Han blev senere både rådmand og borgmester og var 1647 blandt de mest velhavende i byen. Der forekommer en sag om et hus, han solgte i Flensborg, hvor han sandsynligvis kom fra. Rådstuebogen.

1635 blev flere nævninge kasseret i Mads Ravns sag, fordi de havde aflagt falsk vidnesbyrd ved skeltrætten mellem ejerne af Vestergade 21 og 23., 1632.

1647 Ved den kendte pengeskat i 1647 skulle der betales 2 dl. af hver 1oo dl. man var i besiddelse af. Blandt de største kapitalejere var:

Borgmester Hans Christensen (Brogade 19)	1o.ooo	dl.
- Enevold Brochmand, Torvet 14	1.45o	-
Christen Caspersen, Vestergade 23-25	5oo	-

163o (Kanceliets Brevbøger) Da løjtnant Chr. Bagger, der var søn af Claus Bagger i Køge, ville rejse til udlandet, blev han nægtet arven efter sin fader, fordi han manglede syv måneder i at være myndig. Myndighedsalderen var 25 år, og han skulle derfor have en formynder.

1631 2/4 fik Aug. Weloff bevilling som tolder efter Mads Ravn og skulle tillige overtage vinkælderen under rådhuset. Han måtte skænke rhinskvin samt franskvin og spanskvin, men disse sidste vine måtte ikke udskænkes i samme kælder som rhinskvinen, (i en anden kælder).

Køge Arkiverne

Tingbog 1/1o 1642. Kornhandlerne, Jens Poulsen og Mads Nielsen, "brugte stor kornhandlen og handlede med andre varer købte for rede penge", hedder det.

1637 levered nævnte Jens Poulsen træ til galgens fornyelse (nord for byen). (se note om træets kørsel)

Kirkeregnskab. 1653. Samme Jens Poulsen betalte 25 mark halvårlig i skat, medens borgmesteren Brochmand kun betalte 12 mk.

Jens Poulsen var der største skatte yder i byen. Branden i 1633 stoppede langs sydsiden af torvet da den i Vestergade nåede hans gård. Om gårdens beliggenhed, se:
Tingbogen 2o/2 1632, 16/4 1632, 18/8 1634 og
- 25/8 1634.
- 1635,37 og 1649,47.

Rådstueprt. 1642 14/6. Synsforretn. vedr. rendesten og gadebro. bl.a. for broens brøstfældighed fra Jørgen Glarmesters dør, Kirkestræde 25), rundt om kirken til Nørrestræde og for den gl. præstegård, som kirken vedk. Der findes syn for hver fjerding, bl.a. for de gadebroer for hestemøllen i Lovportstræde.

Rådstueprt. 1616-17. 3/5, Hans Christensen (Brogade 19) fik et lille stykke af voldgraven til fiskepark (betalt af borgmester og råd.)

Tingbog. 19/2 1627. Optrin ved Jørgen Glarmesters dør, Kirkestræde 25.

- 12/3 og 9/4 1627. Sag ang. brevveksling mellem adelsfolk. Erik Sparre til Jonstrup nævnt og Willum Christenen (Nørregade 1o). Samme dag udsted skøde "over alle 4 Tingbænke".
- 1627 16/4. Skipper Svend Olsen (Vestergade 34), tyskølsfører Oluf Jensen (Vestergade 19) og Hermand Tøffelmager (Vestergade 8) afhøres om en dreng, der var fundet død (ihjelslået) på Køge lyng.
- - 3o/4 . Sag om bonde og hovkarl, der ikke kunne komme forbi hinanden med deres vogne i Nørregade. Poul Orgemester nævnt. (Organist).

Skødebog 1722 3o/3. køber Lars Weybel galioten Sct. Johannes.
- - 2/11, 112, om gård i Nyportstræde, Christof. Bagge.
- 1724, 149, 19/4. Overdrager Bülow de to skøder på gården Nørregade 24 til prins Carl.
- 1725. 194. nævnes Katekismusstræde.

Rådstueprt. 1637. Jens Poulsen og Troels Andersen (Brogade) leverede træet til galgen. Skarnageren kørte træet, "som han alene skal og må". Svendene fik 2 tdr. øl for deres umage.
(note om træ til galgen)

Tingbog 1654. Bønder fra Solrød ville sætte en rakkerbalge for døren til Gert Bergendings[1] gård, Nørregade 24 a, for at folk kunne se, hvilke folk der boede der.

Tingb. 1634 25/8. Bartskær Hermand Rode og hustru, Mette Nielsdatter, beder fra Ringsted om at få deres skudsmål tinglyst.

1) Underskrev sig Borchendinch.

Køge Arkiverne

Kirkeregnskaber 1648-49

5/5 1648 blev kirkeristen flyttet ud til Kirkestrædet.Til Tommes Klokker for risten at optage.

3 læs maj hentet pinsen aften af Gl.Køge bønder og for urter at strø ud i kirken.Man bandt maj til stolene med seglgarn.

Man købte vin i stadskælder 1648-49,ialt 145 potter.

1650. 4 læs maj købt af Gl.Køge bønder.Købt seglgarn.
2 koner strøede urter(blomster).
Gjort til julen et par kirkelys på 1 lispd. voks.
Slemme tyvagtige mennesker havde opbrudt kirkeblokken natten mellem 23-24.januar.Slog vinduer itu og kom ind fra Nørre side.

Rhinskvin hentet i stadskælderen.Både til kirken og til at berette i byen.

Købte ny pung til kalk og disk at berette i byen af sort Kaffa(uldplyds)

1653 9/4 En ny altertavle opsat for at bese ,og igen nedtaget.Og igen opsat "så og medens den gamle er bleven nedtagen.

- 3/5-28/5 Købt birkemaj af Gl.Køge bønder til pinse aften. Espen Skoflikkers kvinde for at strø urter.

Ifølge Danmarks kirker: er pengeblokken i kirken fra ca.1600.
De store alterstager med løvefødder fra 1650.
Poul Pedersen skænkede oblatæsken 1605(Peder Pdersens søn)
Faderen skænkede kanden.Kun låget er tilbage,død 1595.
Den ottekantede kumme skænket af Niels Bagger.
Fonten af Claus Bagger "I from og taknemmelig Erindring,fordi Gud har bevaret vor bedste,største og mildeste Konge, Chr.4. fri for uendelige og overhængende Farer under den grusomme Krig mellem Danskere og Svenskere,og fordi han har skænket os en højst ønskelig Fred, efter at Svenskernes stærkt befæstede Borge i Kalmar,Elsborg,Gulborg og Borgholm var besejrede. Året 1613.

På hver side i korets piller hænger lysearm,skænket 1624 af:
Den ene af Mads Ravn og Anne Hansdatter og den anden af Hans Christensen,borgmester,og Drude Hansdatter.Bærer deres initialer.

Køge Arkiverne

Skomager Laugshusstræde nævnes følgende steder: Skødeprt.13/8 1593, 28/1 1594, tingb. 13/3 1637.

Sct.Gertrudsstræde hed Gl. Hestemøllestræde: Skødeprt. 19/7 1591.11/1o 1591, 1646,pag.84.skødeprt.17/4 1639,7/1 1638, 3o/5 1636, 1646,pag.76, og tingb.

Rebslagergade hed også Hestemøllestræde eller nogle steder:"Strædet,som løber til Sct. Gertruds kirkegård" skødeb.1588 4/5,marts 1588,1651 14/4, 21/4 og tingb. 1628 26/5.Det kunne også hedde Lille Hestemøllestræde, skødeb. 19/7 1591.

Et lille stræde, som gik fra Rebslagergade mod vest til volden, nævnes i skødeb. 17o3(88), hvor det siges at gå fra Hestemøllestræde til Fal - steds bagport(bag Vesterstræde 32-34).

Gl. Hestemøllestræde er benævt som Pogestræde i tingbogen 9/5 1625.

En sag om møllesten til Lystrup mølle, Valløby mølle og Store-Heddinge, som var købt i Landskrona: Tingb. 1661 1/11 og Køge havneregnskaber 1658.

Det ses, at en afløbsrende fra en hovedgård på Torvets nordside løb under våningen Kirkestræde 2 og ud i dette stræde. Tingb. 1662,52.

At der til sal. Jens Ribers 5 boliger i Nørrestræde hørte et fælles klinet bryggerhus med muret bageovn.tingb.1662,84.

At der under svenskekrigen 1658 var en sygestue ved stranden. En svensk kilde oplyser, at Køge og Roskilde tilsammen modtog over 8oo sårede fra stormen mod København i dagene 23-25.febr. 1659.Tingb.aug. 1662. 1)

At en stue i gården Vestergade 29 var beklædt med spånemåtter.Skifteb. 1657,5.288. Kongens og prinsens gemakker i Vindbyholt gæstegård var også beklædte med spånemåtter.

At der først 1632 blev sat brokister op på åens sydside(6 a 2o alen,7 stokke høje). Byrådet spurgte 1631 borgerne,hvordan havnen kunne for - bedres,når der ingen bygning måtte opføres på sydsiden af åen for Vallø ? "Betal for det", svarede borgerne.tingb. 1631 6/7,1632 13/1.

Et hestemarked omtales nord for byen ved møllerne, tingb. 1647 9/8. - 1622 28/1o.

Det ses af kirkeregnskaberne, at der fandt begravelser sted på Gl. Køge-kirkegård under epidemien 1638 og i 1659 efter svenskernes ødelæggelse af Klosterkirkegården i Vestergade.

At der ved en skeltrætte i Noseportstrædes østside omtales et Hellig - gjesthus (Kongens hus),som på det tidspunkt var nedrevet.Tingb.1622 28/1o.

At byen havde en såkaldt Lergård.Tingb. 1625 16/5.

Det siges 1642 25/7 i tingbogen, at de gamle hulsten,som lå på boderne i Kirkestræde, burde fornyes med vingsten, fordi de fattige folk ikke kunne nære sig for kulde om vinteren.
Tingbogen 1638, 42,44, siger om den åbne gård i Kirkestræde, at der var 13 boliger, hvoraf de 4, der var bygget sammen i en længe til gaden,var ganske forfaldne.

1) Ifølge overleveringen var Torvet 21 indrettet til sygestue for disse sårede soldater.

Køge Arkiverne

1631 29/6 fik Frantz Slagter 1 sletmark, fordi han var i kirketårnet og tog vare på, "når Kgl.Majestæt kom hid til Byen".Kæmnerrgn.

Bøndernes pligtsrejser skabte ofte mange problemer,Ofte udeblev de,hvorfor der i hast måtte skaffes et antal borgervogne, eller at bysvenden og fogedens tjener måtte ride til Højelse og Ølsemagle for at skaffe bønder til at køre.
Der var ofte lang ventetid i Køge på disse transporter,og derfor kørte nogle bønder hjem efter at have ventet i rum tid. Et bilag viser, at man ved en lejlighed brugte magt til at holde på dem: 1631 3o/12 given en soldat Søren fordi han i 3 dage og nætter tog vare på bønderne i Rådhusgården,da Kgl.Majestæt rejste her igennem byen, frem og tilbage, for at de ikke skulle køre bort eller bryde nogen sted ud".Kæmnerrgn.

Rygtet om Frederik 3.s ankomst en junidag 1652 fik køgenserne til at møde op ved Nørreport for at se majestæten,som den dag kom fra Roskilde. Også borgervæbningenvar mødt op med deres geværer for at hylde majestæten. (Tingb.21/6 1652).

Kræmmeren Jacob Cortsens søn, Hans Jacobsen, Vestergade 13, ægtede 1661 enken Maren Pedersdatter i Køge kro, og fik samme år kongebrev på kroen. (Sjællands register 1661, 1o1.Kildebrønde kirkebog). Overleveringen om,at Køges købmænd festede i Køge kro,holder altså stik.

13/7 1647 var borgerskabet samlet på rådstuen i anledning af et missive for at oplyse, hvor stort deres forbrug af tyskøl var. 16 borgere svarede på borgernes vegne, at på grund af de store indkvarteringer og deres ringe næring formåede de ikke at købe tyskøl. Enkelte købte en tønde som forråd, dersom der skulle komme en fremmed mand, således at han ikke skulle nøjes med deres eget indbryggede øl. Det hedder videre:
" Alle som nogenlunde formår at køge en tønde malt eller mindre, brygger selv til deres fornødenhed.Næsten alle borgerne handler med bønder og må endelig vende bønderøl i kande eller pottemål, når de deres huse med varer søger, ellers vendes de fra huset". (Indl. til registranterne 13/7 1647).
5/8 1647).

Køge rådstue :Kongebreve og div. dokumenter 1488-1768
1448-1761. L.A.

Kontrakt og skifteforhandling vedr.rådmand Søren Knudsen 16/1 1632.

Brev fra Chr.4. om Claus Sørensens fader Søren Kræmmer 9/9 1634.

Sagen om skud mod vagt 1644 9/4(Henrich Aarentsen og dennes broder)
Rådstuesag 23/1 1649. (Byfogedreg.)R.A.
Rådstueprt. 1661.54: Sag ang. tyveri fra Lyder Sivert i gården Nørregade 4(Museumsgården),hvor der blev stjålet 1 rød fløjlshue med guldgalloner og 1 hollandsk konfektfad.

Tingb.1644 2/12.Her omtales latinsk skolemester Peder Hammer.

Byfogedregn. R.A. At Daniel Pottemager havde været med til at stjæle kød og flæsk fra Jesper Michelsens gård i Vestergade. 1643-44.

29/8 1643: At Jacob Pomeyer fik bøde for lejermål med Christence Nielsdatter.Betalte 18 rdl.for sig selv og pigen,og for 27 rdl. i erstatning til pigen.
Kæmnerregn. 1684: Betalt for at få malet solskiven på rådhuset.

Køge Arkiverne

1671-72 modtog kirken 7ooo tagsten fra Lybæk. De blev bragt i land med pramme. Samtidig fik de 4oo tagsten fra Lellinge teglgård. Disse var til våbenhuset. Kirkeregn.

Skipperen Svend Olsen, der ejede den sidste gård på nordsiden før Vesterport, ses 23/7 1632 at have leveret 3oo kridtsten. Tingb.

Man gravede 1668 en spildevandsrende på havnens regning fra Johan Kohls gård Brogade 23-25 og ud til åen, således at vandet kunne løbe ud i åen fra gården. Havneregnskaberne 1668-69.

En borger, som ønskede at bygge i Aastræde, måtte ikke have nogen hemmelighed(toilet) ud til strædet, uden at den var jordgraven. Rådstueprt. 1599 3o/3.

Smedenes laugshus i Noseportstræde omtales i rådstueprt. 1599 11/5.

Kongens forfaldne gård i Lovportstræde var nabo til hestemøllegården i samme stræde på sydsiden. Skødeprt. 25/6 1593. Kongens gård hørte under Vordingborg slot, hed det.

1623 22/4. Missive til Chr. Friis, at når han anmodes derom af kaptajnen, skal give soldaterne i sit len(Kbhvns.) tilhold om at møde ved Køge bro(ved Nørreport) for at sværge deres fane. Det skal dog ske på et belejligt tidspunkt, så at bønerne ikke drages fra deres pløjning og sæd. Kancell. brevb.

I aug. 1623 modtog tyskølsfører Jens Jensen 3 pibe og 4 oksehoveder franskvin med et hollandsk skib(fører Fobbe Dousen) trods Spanske kompagnis eneret på at indføre vin. Skibet havde også vin med til kompagniet. Kræmmeren Peder Rasmussen(søn af Rasmus Pedersen, Vestergade 23-25) havde været i Holland med skibet og købt vinen til Jens Jensen. Han tog nu ud sammen med J,J, til skibet på reden med en pram for at overvære losningen. Pramme bragte hans vin ind til bryggen, hvorefter han gik i gang med at mærke sine varer med kridt.

Senere på dagen samledes kompagniets forvaltere på rådhuset for at drøfte, hvorledes man skulle forholde sig med J.J.s vin. Hans Christensen(Brogade 19) blev valgt til at forhandle med J.J., og han tilbød at overtage dennes vin for kompagniets regning, for hvad den havde kostet i Holland.

Men J. J. afslog og svarede, at vinen havde været ude på en eventyrlig rejse over sø og salten vand, så han ville hellere sætte den ned i sin kælder. Retten dømte ham til at have forbrudt vinen, hvorefter den skulle deles mellem Kongen, byen og kompagniet. Tingb. 18/8 1623.

Køge Arkiverne

Tre stræder førte i 1600-tallet ned til åen.Formålet med at lægge det øst - ligste stræde så nær ved Brogade var, at derved fik man en bedre indkørsel til stalde og lignende bagbygninger,hvoraf der omtales flere efter branden i 1633.[1] Benævnelsen bagstræde forekommer 1646,hvor en køber af nuv.Brogade 16 betinger sig fri kørsel i strædet til sin gård og til åen.[2] Ifølge kæm - nerregnskaberne ses strædet ikke at have været beboet hverken før eller efter branden,dog tales i pantebogen 1653 om et afbrændt byggested ved strædet bag nuv. Brogade 12-14,som tilhørte enken efter hr. Søren Nielsen.[3] Samme to gårde var i øvrigt opført under eet.[4] Et sted siges endda, at man måtte overbygge stræder fra gården og over til stalden.(ting.16/6 1634).

Badstuestræde,som lå ud for Torvet nuv. nr. 19,nævnes første gang i 1590,hvor Hans Fich købte et lille stykke jord af byrådet.Af skødet ses det at ligge mellem badstuen og åen og var 5 alen i længden og 5 i bredden langs åen.Grunden vest for stedet tilhørte Hans Fichs gård, som Simon Kock iboede.[5]

Hans Schürtz, bartskærer, som fik borgerskab 23/3 1599,blev 1606 noteret for at have overbygget Badstuestræde med sin nybygning(rådstueprt). Han ses også at have købt et stykke jord i strædet, "sønden nest til badstuen" af byen for 6 gode gamle daler. (skødeprt.21/1 1590).Schürtz døde 1619 og efterlod sig enken,Karen Hansdatter.En søn, Casper Hansen, blev en kendt bartskærer i byen og ejede en gård på Torvets østside. Heller ikke Badstuestræde ses at have været beboet ved branden 1633.

Navnet Badstuestræde forekommer igen 1636 og 1641.[6] I 1642 omtales Anders Baggers gård,hvis længe til Torvet var 15 bindinger,"dog byens stræde,som derigennem går " hedder det.[7] Gården kaldes senere"Anker Hansens gård" og kendes bl.a. ved, at Bartholomæus Maler havde fået anvist denne som bolig af Enevold Brochmand, fordi han ikke kunne få plads til at male altertavlen i sin tidligere bolig(Kirkestræde 2).Under svenskekrigen,hvor maleren også boede der(død 1660) havde svenskerne vagstue i gården.Efter freden blev den en tid også benyttet af de danske som vagstue,men den var på den tid nærmest en ruin,så man måtte til sidst sømme brædder for de tomme karme og manglende døre, indtil den kunne blive restaureret. Gården var den østlige nabo til nuv. Torvet 21, Sjællandske Bank.

Køge Arkiverne

Lille Aastræde, som gik ned til åen mellem Vestergade 15 og 17, omtales flere gange. Ifølge byens grundtakst 1682 bestod den nuv. Bagergård af to ejendomme, nr. 29 og 30. Nr. 29 tilhørte da farveren Hans Schürtz. Nr. 30 var en våning, som lå på hjørnet af Aastræde og Vesterstræde.[8]

Tingbogen siger 1674, at haven til nr. 29 gik ned til åen, og mod vest lå skomager Hans Pedersens have " ved Lille Aastræde".[9] Denne have (med hus) hørte i perioden 1618-81 til ejendommen Vestergade 8. Skomageren solgte den til farveren,[11] men huset var nedrevet af fjenden i 1659.[10]

Da en del af våningen nr. 30 sælges i 1669, siges den at ligge "Ved byens Lille Aastræde".[12] Tidligere lå der op til 6 boliger ved strædet, som var beboet af fattige enlige mennesker.[13] I 1647 nævnes endda et nyt hus i 2 stokværk.[14] De 3 boliger hørte over en periode til gården Vestergade 15. En skomager i samme gade, Jacob Francke, havde tidligere ejet dem. 1658 var 3 af boligerne øde, og 1674 lå 6 boliger øde i strædet.[15] 1682 var våningen på hjørnet det eneste hus ved strædet.

Hvornår den såkaldte Rosenbæk er henlagt hertil er uvist. Byen rende gik over gaden ud for nr. 16. I 1631 dannede byens rende skel mellem Vestergade 19 og 21.[16] 1646 beklagede ejeren af nr. 17, krømmeren Claus Henrichsen, sig over, at renden faktisk løb på hans grund, men en dom fastslog, at byens spildevand skulle have sin fulde gang uhindret gennem grunden ifølge gamle skøder og adkomster.[17] En synsforretning viste, at renden fra Vestergade løb under krømmerens saltebod og fortsatte mellem pæleværk, der var sat som rende, ud i åen.[18]

I forbindelse med de udgravninger musetes folk foretog i 1965 på grunden Vestergade 23-25, kan jeg nu oplyse, at denne grund allerede 1631 havde skel ind til nr. 19,[19] desuden fremgår det af et skøde, at det pæleværk man fandt tværs over grund, viser åens løb omkring 1589.[20]

Henvisninger:

1) Skødeb.15/9 1589, 1/12 1589, tingb.16/6 1634 (stalde ved stræde).
2) Tingb.1646 15/6,
3) - 1649, 44, skødeb.1653.
4) - 1663, 134.

Køge Arkiverne

Tingbogen 1628 10/11,11o,nævner en sag om det lille Aastræde nærmest Brogade:

Erich Helmers, der ejede gården Torvet 11,hvortil der bl.a. hørte en stald,som lå vest for strædet, klagede over kræmmeren Elias Sørensen i gården Brogade 16 (a). Helmers beklagede sig kræmmerens mødding " i det lille Stræde fylder ulovlig op, at man hverken havde ind-eller udkørsel til gårdene (ind-eller udfærdsel).
Nuværende Brogade 16 havde gennem årene to ejere,og den nordligste ejer havde kun strædet som indkørsel. Der lå før branden 1633 to gårde på grunden, og på grund af de smalle grunde var beboerne meget afhængig af strædet, dersom der ikke var plads til en port til gaden.

Kæmnerregnskaberne 1630-31: Det store kornhus,som var opført uden for Broport, blev nu ført til Gluckstadt med 3 hollandske skibe. Kæmneren måtte betale 6 skibskarle for at lave tømmerflåderne,der skulle bringe materialerne ud til skibene,da bønderne ikke kunne(fortæller kæmneren)

Bønder fra Roskilde len og Tryggevælde len var tilsagt til pligtsar - bejdet med nedbrydningen o.s.v. Kongens personlige tjener rejste selv til Solrød for at hente bønder til arbejdet.

Tingbogen 1/9 1634 nævner en sag, der ligesom Mads Ravns drejede sig rottekrudt,men dog var en ulykkelig hændelse. Aarent Henrichsen i gården ved hjørnet af Hestemøllestræde og Nyportstræde havde gemt noget rottegift ifoden til familiens skivebord,hvor der var en sprække. Hans 9-årige steddatter,Kirsten Madsdatter, fandt det, og da det var sødt og lignede sukker,spiste hun det og døde få dage efter. Ifølge dommen 6/10 -34 blev Aarent Henrichsen frikendt.

Tingbogen 16/2 1635: Denne sag drejede sig om et overfald på kunstpiber(stadsmusikant,men ansat af Kgl.Majestæt som tommeslager og piber) Hans Krantz hustru,der boede i ejendommen Nyportstræde nuv,nr. 41. Jørgen Copum kom en dag med Krantz tromme,hvorpå han havde sat et nyt skind,men da konen ikke havde penge (1 dl.) til at betale, tog han tommen og brød skindet i stykker for næsen af hende og "slog hende med Stykkerne af Tometen på Hovedet,så hun måtte løbe ud af Huset for at få Hjælp". Forinden havde hun dog nået at give ham en ørefigen,men herunder bed han hende i fingeren og i armen.
Tililende kvinder fra nabohusene kastede sig over Copum og holdt ham fast til bysvenden ankom.Det blev en alvorlig sag for Jørgen Copum,der både havde krænket Kgl.Majestæt,som havde ansat Krantz,og staden,hvor han var regnet blandt dens tjenere. Bøde og udlæg til bartskærer beløb sig til 4 speciedaler. (Tingb. pag.31 og 40.)

Køge Arkiverne

1649

lo/4 Sag om en guldring, der var forsvundet.Tilhørte Iver Caspersen Schiøller,Vestergade 19.

18/9 Om organist Berent Schmertz[1] hustrus to guldringe med henholdsvis rubiner og diamanter,der var sat i pant for 26 dl.Hustruen Kirsten Jacobsdatter, var datter af herredsfoged Jacob Christensen i Frøslev.

- Sag om en kvinde,som 11/2 gik med"udslagent Haar" til bryllup i Køge kirke"og derfra igen",men fødte et barn i juli måned. Samme sag 25/9 og 2/lo.

25/9 Familieforhold vedr. slægten Richter(også 11/12 og 5/2 165o.

17/12 Om et skrin, der blev fundet ved et tvættested.

165o

21/5 Hans Bager i Vestergade solgte dårligt brød på Torvet.

- Sag om et epitafium,Peder Snedker havde gjort til kirken.

23/7 Syn af præstegården.

167o-73,rådstueprotokol.pag. 14. Sag vedr. Hans Rasmussen Guldsmed, der boede i en sidelænge ud til Aastræde(Vestergade 15). Han havde slået sin læredreng og kastet ham ud på gaden. Derved havde guldsmeden brudt sin kontrakt med drengen.Man skaffede dregen en anden læreplads og dømte guldsmeden til at betale erstatning, 22/11 167o.

pag.52: Enken efter Peder Morsing Klokker blev tiltalt for at have ladet mandens lig stå inde i 8 dage.Loven sagde, at det kun måtte stå 6 dage.Hun forklarede, at hun ikke havde penge til begravelsen,men idømtes en bøde efter forordningen på 26 dl.

1653 8/lo (Kancelliets brevb.) Fr. 3. havde erfaret, at Christen Skeel på Tryggevælde havde akkorderet med en borger i Køge,som skulle tage det korn i forvaring,adelen havde bevilget til magasin at ville fremskaffe.

164o 17/3 Forespørgsel ang. 2 af byens tjenere,som var sat til at holde vagt i fangekælderen over en dødsdømt fange,men som det alligevel lykkedes at flygte.Den ene tjener sad som straf i 16 uger på Bremerholm ,men holdt på, at han ikke havde haft nøglen til kælderen,samt at han ved hjemkomsten blev almindelig foragtet af borgerskabet.

1629 17/12 blev Cort Richters moder begravet(kirkeregn.)

1) Organist Berent Schmertz egennændige underskrift findes i kirkebogen 1677 under trolovelser.

1648 8/8 Rådstueprotokol: Dom over Henrich Aarentsen for skade på byens vagt 2oo sletdl.

Køge Arkiverne

1662, 67.Tingbogen viser, at rådmand Jens Nielsen Falck og købm.Henrich Jørgensen, Brogade 16 b, var svogre.

1642 ca.19/9 tingbogen viser, at Jacob Bortig,købmand Brogade 16 a, og Henrich Pedersen i Skovsmølle (Hammer herred) var svogre.

1640-41, tingbogen ,pag 12. Dom i sag mellem Jacob Bortig og Henrich Pedersen i Skovsmølle.Her tales om købm. Jens Madsens gamle regnskabsbog(ejede Brogade 17 a),idet Henrich Pedersen nu var gift med Jens Madsens enke,Inger Brodersdatter. 9/1o 1654 (kirkeregnskab) køber Jacob Bortig Jens Madsen og Ingerbrodersdatters epitafium i Køge kirke.Sønnerne Mads og Hans Jensen var sælgere)

1614 døde borgmester Peder Pedersens søn Poul Pedersen,der var broder til kræmmeren Rasmus Pedersen, Vestergade 23-25.,død 163o. Poul Pedersens gård(vurd.til 1ooo dl.) lå i Nørre fjerding. Det drejer sig muligvis om den gård,Enevold Rasmussen Brochmand senere ejede på hjørnet ved Kirkestræde og Torvet.Der tales om gæld til De lybske Herrer, ifølge skiftet.

1631 24/1 (pag.1o2) hører man i tingbogen om Skovmøllen,hvor Hans Lauritzen Skrædder i Køge fik malet sit malt,men glemte at fortolde.Møllen nævnes også ved en sag om ulovlig skovhugst på fru Kirstens grund(Øster-Vallø -Billesborg). 1678 nævnes i Herfølge sogn under Hastrup"Laurits i Skovmøllehuset".Der er muligvis tale om den vandmølle ved Vedskølle å lidt nord for nuv.Billesborg.Det siges også i folkemunde,og det fremgår også af terrænet,at der har ligget en vandmølle i Purlunden,hvor den såkaldte Troldkællingebro nu før over bækken ikke langt fra Vallø slot.

1633 11/3 vidnede Oluf Olsen boende i Brandshus i Pramskoven, at i lørdags nest forleden,da han og Niels Ibsen i Egøje kørte her fra Køge,klokken var mellem 12 og 1,hørte de en der skød og så røgen. Da kom de til en ellebusk,hvor der lå en nyligt skudt hare.Den var endda noget levende endnu,og der lå en bøsse tværs over halsen på haren. Og da så de Niels Olsen Skrædder komme gående fra det sted, hvor haren lå. På deres spørgsmål om han havde skudt haren,og om han havde lov dertil, svarede han ja, men han havde ikke lov.Han gik derefter mod Køge. Skovrideren tog haren og bøssen til sig. Episoden skete i Skovmøllehaven mellem Sidsels stigbord og Skovmøllen.

KøgeArkivet

Køge rådstuearkiv (L). 1 æske Div. Sager henlagt.IV. Rådhusets ombyggelse 18o2-o3. (også syn vedr. rådhuset 1/2 1729.)

I stalden spiltov til 5 heste og båse til 2 køer.

I Prinsens stue: 6 vinduer med 21 jernstænger.Stuen er overtrukket med leret og perlefarvet anstrøget og nok en kamin.Gulvet er overalt lagt med astrag. En dør går derfra til tolboden i overtrækket og med slå for,stabel og haspe men ingen nøgle.Fra toldboden er dør ud til vejerhuset og 4 dobb. vinduer.

Køge rådstue: Div. Sager(sagligt henlagt)Tillæg II.1681-1814.
Synsforretning vedr. rådhuset 1681 7/6.
og Tillæg III. 1736-1826 vedr. rådhusets reparation 1742.
Indeholder også taksationesforretninger over samtlige bygninger i staden 1761 25/3.

Køge rådstue (L).Kongebreve og dokumenter. 1 æske.
Heri ordre fra Chr. 4. at kvinderne skulle side på den ene side og mændene på den anden side i kirken.

Købmand Hans Johansens regnskabsbog, som er vedlagt hans skifte, er et sjældent godt eksemplar, der viser hvad og hvem en købmand i Køge handlede med omkring 17oo-tallet. Køge rådstue(diverse). L.

Diverse oplysninger

Resens Atlas (omdets tilblivelse) se Historisk Tidsskrift 9.r.IV.193.

Om Peblingehøjen ved Køge(Tingbogen 1666,23/6,167.

Solrød og Mosede hørte i sin tid under Tryggevælde len.Kancelliet brevb. 2o/1 1588.
14/4 1563 forleningsbrev til Holger Rosenkrantz til Boller på Tryggevælde ,Solrød by,som er 18 gårde og Mosede,som er 6 gårde.

1568 var han embedsmand på Skanderborg, men havde stadig Sorød og Mosdede uden afgift.1622 hører man, at Solrød skulle hente hjultømmer i Svenstrup skove. 1625 om det gamle staldhus i Solrød(472)

Tingbogen 1648 7/2 nævner et brev, som Chr. 4. havde underskrevet på Dragsholm. Vedr. rådmand Jens Aarentzen(borger i St.Hed).

Køge skødeprotokol 1729,31o: Pant i løsøre,deriblandt kongebilleder, samtlige regenter fra kong Hans til og med Fr. 4. 1)

Tingb. 1627 16/4: 3 borgere afhøres om en dreng,der var fundet ihjelslået på Køge lyng.Drengens haser havde været bundet.

Kæmnerregnskaber 1637-39,nr. 128, 1 æske: Rådhuset vedr.
1637 2/5 Kleinsmed reparerer låsen for den store dør ud til rådhusgården,som er lige mod den store dør ud til Torvet.
Murermester reparede astrag i gulvet på den store sal, og den nordre stenpille ud til Torvet uden for rådhusdøren,hvor man går ind til August Welloffs losement.(Tolder).
Det fremgår ligeledes at regnskabet, at der førte en trappe fra fangegården op op til rådstuedøren. Trappen var overdækket,og på spærerne var hængt tagstene.

1) Nævnte kongebilleder hang på rådhuset.

Køge Arkiverne

Skødeprt. 1638.7/8.Reberbanens beliggenhed.

Købmand Frants Henrichsen(Brogade 7) giver pant til Enevold Rasmussen Brochmand i 2 enghaver og en urtehave "saa og den Have dernæst/hos liggende på Fændediget her i Byen på den nordre Side næst op til Hans Christensen Hombles Byggested (efter branden) og strækker sig ned ved Reberbanen.

Tingbog 26/8 1622 viser, at Frantz og Bertram Henrichsen var brødre og sønner af Henrich Guldsmed,der tidligere ejere gården Brogade 7. (også tingb.3o/8 1624)

Brogade 5 og 7 hører i dag sammen.Man kan ikke skelne disse meget gamle grunde fra hinanden.Allerede Mads Ravn i nr. 5 var ude efter at få sammenlagt gårdene og havde vidner på, at Frantz en dag var gået med til at sælge.Det blev nu ikke til noget. Tingb.indeholder en skeltrætte mellem dem 1624 7/6. De lå gavl mod gavl, men med langsiden ud til algaden og kaldtes også gavlhuse. Mads Ravn havde to gadedøre i sin gavl, og han havde også en trætte med naboen,kræmmer Peder Jørgensen mod nord, der sagde, at Mads Ravns gavl hang ind over hans gavl,især Ravns fløjstang. Tingb.1625 19/12.

Reberbanens beliggenhed : Tingb.2o/6 1636 nævner, at grunden nuv.Torvet 9 strakte sig ned til volden og derfra til Alhed Jensdatters agevej

Synsforretning om Alhed Jensdatters fortov og Tudsegravens beliggenhed tingb. 22/7 1633. Alhed havde været be-/slægtet med Dennis Christensen,der ejede og beboede Brogade nuv.21.

Tingbog 23/4 1632 ang. beliggenheden af Smedenes laugshus i Noseportstræde: Grovsmeden Hans Rasmussen og kleinsmed Christen Jensen overdrog på egne vegne og deres brødres udi laugshuset et jordsmon til Mads Ravn, hvilket var et stykke jord ved enden af hans gård i Nørrestræde,som strakte sig /fra sønder og i nord mellem Hans Olsens gavl og Mads Ravns tværhus. Købsbrev 17/4 1632.

1632 Kæmnerregnskabet: 9 borgere fik 19 rdl. for i 34 dage at have ringet med kirkeklokkerne i anledning af enkedronning Sophies død og bisættelse i Roskilde domkirke.

En guldsmededreng fik 3 rdl. for i 8 dage at have mærket byens messing- og tintøj,eller andre ting,som var udlånt til Ringsted kloster,den tid "dronningens lig blev begravet"..(Til gæster ved bisættelsen).

Køge Arkiverne

Kæmnerregnskabet 1723.

27/7 kom prins Carls ligtog gennem Køge. Rendestenene i Brogade og Vestergade var belagt med planker,også uden for Broport og Vesterport. På grund af ligvognens højde(udlånt fra København) måtte man aftage porthammeren(blev pålagt igen).Fodgarden stod opstillet i Brogade og ned ad Vestergade, fordi ligtoget skulle ud ad Vesterport og til Roskilde. Det var om natten og derstod tændte lys i rådhusets vinduer både i rådstuen og tingsalen.

Gabriel Laxmand til Frøslevgård døde 32 ar gl. på Frøslevgård 1642, han havde været til bryllup i Køge rådhus. Var gift med Edele Rosenkrantz, der senere flyttede til Totterupholm.**Begravet i kirken.**

Vemmetofte godsarkiv indeholder en pakke: Afdeling II. Reolerne: Breve og Sager nr. 13. vedk. Prins Carls gård i Køge

I. afd. Skabene(Boksen) nr. 25. Designation over skøderne fra 1564-1723,som fulgte med den gård, prins Carl købte i Køge.

Køge kirkeinspektion: 1 pakke vedr. gravsten på kirkegården og i urtehaven. Indeholder også jordskyld for hele byen ca. 1736. (L).

Tingbogen 1o/5 1624. taler om at Oluf Rosensparre havde ejer to gården på Torvets sydside.Den gård Jørgen Frandsen nu iboede(18sk. jordskyld) og Karen,Hans Svergesens gård til 3 mark. i jordskyld. Nævnte gårde var 1681 Laurits Lædertogs(3 mk.) og Peder Hansens til 18 sk. Om Oluf Rosensparre: Se rådstueprt. 1/4 1599 vedr. køb af jord ved bagstrædet(Aastræde).

Borgerskabet var tidligt på færde,hvilket fremgår af følgende: Tingb. 25/3 1625(8o).Rådmand Hans Christensen(Brogade 19)vidnede, at 25/3 kom han kl. 7 morgen slet ind til købmand Frants Henrichsen i denne stue(Brogade 7),da var Mester Christen(præsten) og flere godtfolk(bartskærer Casper Hansen og købmænd Erich Helmers til stede og åd"Frostøck", og da de havde siddet der nogen tid o.s.v.

1485-1516 Vallø breve -(Søholm breve)(Danske adelige Brevkister) Landsarkivets håndbibliotek.
Troels Hvid, rådmand i Køge skøder til Niels Eriksen til Vallø en gård i Brostræde

Tingbogen 1626 4/12. Da Maren, sal.Lambret Ibsens lå på sin sotteseng, bad hun Karen, Mester Hanses(enken efter barskærer Hans Schürtz om at gå ind til sin nabo(Jens Jensen i nuv. Torvet 21) og sige, at hun(Maren) ville tale et par ord med ham,inden hun døde.Og hørte da Karen, at hun bad Jens Jensen om han for Guds skyld ville give hende en hæderlig begravelse,ligesom han havde gjort for hendes husbond(Lambret Ibsen).
Jens Jensen(tyskølsfører og meget velhavende) blev inde hos den døende indtil hun døde" og i andre Godtfolks Nærværelse indesluttede udi Kister,Skabe,Skrin og Kamre, alt hvis som fandtes og uden Dagligbrug kunne mistes,indtil byfogedens fuldmægtig kom at forsegle.
Da hun var død, kom Claus Bagger derind og hjalp til med at forvare, hvis som var udi kister og skabe. Birgitte Ankers,borgerske,som havde 42 dl. til gode af afdøde, vidnede, at 4-5 dage før Hilleborg, Jens Jensens døde, da var hun hos hende,og da fortalte hun, at Maren Lambrets var hende(Birgitte) 42 dl.skyldig. Datteren,Kirsten Jensdatter,stod og hørte derpå. Kirsten blev senere gift med Morten Michelsen i Torvet 21.

Køge Arkiverne

Johan Friis, kansler døde i Køge december 1570. Han kom fra Nykøbing og var på vej til København.

1591 28/6 skødeprt. sælger Evert Snedker Skyring gård i Nørre - stræde vest, 6 sk. i jordskyld og næst op til Christoffer Lindenovs gård, ham tilhørende.

Christoffer Lindenovs gravsted i kirken blev senere købt af købmand Henning Jacobsen, Nørregade 22.

Kæmnerregnskaberne 1654 nævner om Nørregade 22, hvor Rasmus Toldskriver da boede, at her logerede adelen. Han var derfor fri for skat.

Sjællandske Tegnelser 8/9 1634: Kongen besværer sig over, at 3 fanger var blevet uskyldigt henrettet ved Fakse herredsting. (338) Præsten i Everdrup var impliceret i sagen.

I Sjællands register 1661 19/1 hedder det:

Henning Jacobsen, gæstgiveri i Køge er fri for byens bestillinger og fri for indkvartering. Bevillingen gentages 17/10 1663, og her nævnes, at handelsmand Henning Jacobsen havde nævnte frihed for livstid. (Nørregade 22: gården, der faktisk burde hedde Ulfelds gård, fordi det var her Ulfeld boede)

Tyskølsfører Jens Jensens datter blev som bekendt gift med Morten Michelsen, som byggede Torvet 21. Datteren hed Kirsten og havde en søster, som blev gift med hr. Claus Hansen, sognepræst i Hellested. Han ses at være forflyttet derfra til Vordingborg, hvor han døde 1657. Johanne Jensdatter døde 1641 og skiftet findes under Vordingborg byfoged.

Se tingbog 1637 2/5 vedr. sal. Jens Jensens arvinger (Torvet 21).

Jens Jensens og Hilleborgs gravsted findes i Køge kirke på den store gang ud for prædikestolen.

Brudegaver: Ifølge rådstuebogen forærede organist Berent Schmertz sin hustru, Kirsten Jacobsdatter, en ring med tre diamanter, en ring med fire rubiner og en diamant i midten i brudegave (1647 18/9).

Ifølge Skiftet efter Anne Andersdatter, gift med rådmand Jens Nielsen Falck (Brogade 17 b) havde afdøde modtaget en guldkæde på 6 lod og flere guldringe i fæstensgave. Skifteprt. 1676.

Organist Smertz blev gift 3.gang 1679 til Inger Andersdatter. Han døde 1685. begr. 14/1

Berenth Schmertz var gift 2.gang med Sophie Augusta Wellow, datter af tolderen August Wellow. Hun døde 1677 begr. 10/1. Skifte findes.

Jens Nielsen Falck, der var født i St. Heddinge, lejede 8/5 1655 gården Vestergade 11, men flyttede senere til gården Brogade 17 b, som han købte. Bent Jensen Skipper, der ejede Vestergade 11 flyttede til Kbhvn. 1657 6/4.

Køge Arkiverne

Diverse oplysninger m.m.

1648 Tingb. 1648 1o/9. Torben Murermester og Peder Michelsen Murermester stod for en måneds tid siden og murede i det lille stræde ved Erich Helmers gård(vesten for) på hans hus, da kom Jørgen Knudsens datter løbende ud fra Jacob Dysters bagport (til Lille Aastræde) grædende og blodig på hænderne. (hun var løbet fra sin plads). Brogade 4.

1648 Tingb.1648 2/1o: om en forsvunden ring i Johan Katterbergs kælder, Torvet 3 (forhør over kældersvenden).

1649 Tingb. 1649 22/1 og 29/1: Optrin i Jacob Sørensens kælder(Museums gården) engæst var bevæbnet med kniv.

1649 Tingb. 1649 3o/4: sag mod bartskær Fr. Lindegård, som havde lovet en borger sit helbred igen. Den syge var Mogens Koch.

Tingb.1648: Anker Hansen bad Cort Richter om at sætte en kakkelovn op igen, som han havde fjernet fra Mester Oluf Bendsens gård Nørregade 24 a, ifølge rådstuedom af 18/1 1648.

1648 Tingb.1648 18/4: Om Anker Hansens og Morten Michelens gård(Torvet 21

- - Nævnes, at borgmester Søren Knudsen 16/2 1611 var foged på Vallø.

1649 - 1649 2/5: Søren Terkelsen, foged på Øster Vallø, bekendtgør, at ingen i Køge by måhave deres kvæg, svin, heste eller hopper på Øster Vallø fang, og i lige måde forbyder han, at ingen må føre møg eller skarn uden Broporten. 5/5 1649 kræver han Henrich Henrichsen for græsning i Pramskoven af 4 store øxne, 17 får og lam og 2 heste, samt 4 stude.

1664 Kæmnerregn. 1664. Begge skorsten på rådhuset blev repareret.

- 1664 6/12 fik løjtnant Hermand Meyer for Livgardens standkvarter fra 18/8 og i 3 måneder. 27/2 s.å. fik kvartermester Johan Verner for standkvarter i 6 mdr. for Livgarden (18/2 - 18/8) 1664.

1665 - 1665 24/3 hører man, at byens tvættested var drevet bort, og en hollandsk skipper havde hjulpet med at få bragt det tilbage, desuden var broen uden for Vesterport også beskadiget ved samme uvejr(stor reparation).

- 1665 16/4 oplyses, at den bro tværs over for Poul Svendsen og Hans Fich skulle færdiggøres med 2 læs sand, desuden skulle betales for brolæggerløn. (Byens rende førte over Vestergade ud for nr. 16, og det var denne vandkiste som blev repareret.)

Køge Arkiverne

1665 29/5 betalt for 3 læs kampesten som var hentet på Klostergården til reparation af fangekælderen.(stor reparation). For disse arbejder skulle byen betale halvdelen og kongen den anden halvdel. (Kæmnerregn.).

1668 1o/2 blev renden bag Rasmus Schiøllers have(Nørregadelo) renset af soldater og repareret med brætter(byens rende).

1668 31/3 leverede Hans Fich i Vestergade træ til en ny galge på Torvet. Folkene,der rejste den, modtog en tømde øl)

1669 18/5 indført, at brandlauget modtog 3 tønder øl ved branden i Erich Helmers gård(Torvet 11).Ved den lejlighed brændte også Brogade 4. (de brændte 17.april 1669)

1668 Hver måned i året betalte kæmneren 89 dl. til 27 soldaters underholdning.Det hedder:"som nu arbejder på Valbygård " (Juellinge).

1668 3/6 blev betalt 2 dl. 2mk. for en syg soldat,som i godt 4 uger havde opholdt sig hos Hans Felbereder (3 mk.ugenligt.)

1669 8/2 betalt korporal Valentin for ophold med sine 13 ryttere 17 dl. 4 sk. 9/6 s.å. betales for soldaternes underholdning på Frederiksdal

- 9/2 købt 3 læs tømmer til pæle,som blev nedslagen på Morten Pays plads i Vestergade 34, nok mellem Christen Caspersen Schiøllers have(Vestergade 23-25-27) og forrige hr. Peder (Christensens) have.(hvert læs kostede 3 mk.).

1670 13/1 en soldats begravelse kostede 3 dl.14 sk.

- 1o/2 betalt til en soldat af Det norske Regiment 1 mk.12 sk.

1669 17/2 kom en løjtnant Meyer af Livgarden til Hest ledsaget af 3 gardister for at hente sold til soldaternes underholdning (og officerers). De boede et par dage hos kæmneren,som leverede mad,øl,tob/ak og piber samt brændevin morgen og aften, desuden sengeplads og staldrum (Kæmner Niels Pedersen Knippel)

- 4/5 betalt for træ til brandstiger(købt af Johan Katterberg Torvet 3).
- 19/6 betalt Kirsten, sal. Niels Hansen for Livgardens traktement, 2 dl.

- 5/8 var kæmneren i København med "Styrskatten"(prinsessestyr) (bryllupsskat) og lå der i 2 dage,inden han bekom kvittering, udgifter ved rejsen, 1 dl. 2 mk. (skatten var 12o dl.)

Byens udgifter ifølge kæmnerens regnskaber for 1669 var 15o4 dl.3 mk,1 sk.Derimod viste indtægtssiden et underskud på 3 dl.3 mk.15 sk.,som den nye kæmner måtte betale ved overtagelsen af regnskabet (revideret 28/11 1673).

1695 15/1 .Betalt for reparation af vinduer i prinsens stue.

(Ved Cathrine Bremmers skifte 1672(hun var gift med tolderen og boede på rådhuset) nævnes også indbo i Prinsens stue)

Køge Arkiverne

Diverse oplysninger

Syn over ovne og skorstene (tingb.1654 22/5 .48.)

Om en gl.lerkakkelovn,der stod i stuen i den gård Hans Bager købte og Willum Christensen før havde i Nørregade.Rådstueprt.1637 4/4.

Kirkeregnskabet fra 1686 indeholder en god forklaring om kirkestolene. "dem, der sidder på skamlerne på gulvet i den store gang", og hvor bønderne fra Gl. Køge sad.

Nr. 242-243 hørte 1734 til Nørregade 24 og 244-245 var inddraget til prins Carls have. (1682 matr. nr.)

Købmand Gert Borgending,som ejede Nørregade 24 begr.1667 17/12 ifølge kirkeregnskabet, begr. som en fattig mand.Borgerskabet gav til hjælp, men kunne dog ikke række længere end til 4 rd.3.8.Resten 4 1/2 mark har borgmester og råd betalt.(skrev sig Borchendinch)

Skødebogen 1662 nogle steder skrives" samme Dag ", andre gange: "samme Daugh "(dialekt). (Følgende officerer var kommet såret til byen efter slaget om Vismar)

1675-76.Kirkeregn. En officer indkvarteret hos Hans Platz i Brogade begr. i kirken. (3 kaptajner begr.). 2o/1 1676 begr.i kirken kapt.Stammitz hos Platz .26/1 kapt.Kirckhof hos Niels Laur. 28/1 - Nicolaus Fitzens hos Lyder Sivert.

1675 28/9 begr. grevindens postdreng (spirklokkerne 8 sk.)

- 26/2 Johan Sack begr. udi Klostergården.Jord og spirklokken fri efter Schøllers befaling. (Er muligvis gæstgiveren fra Vindbyholt?).

1676 1o/12 lod Edele Rosenkrantz en af sine ryttere begrave. Havde muligt ligesom officererne været ved Vismar i oberst Skoches regiment,som som blev indkvarteret i byen med mange sårede officerer og menige.

Skifteprt.1649-54 Lille Laugshustræde nævnt side 24.

- 1648(149 ?) pag. 89. August Wellows skifte:(udi Klæde- pag.1) boden nævnes ca. 15o forskellige klædevarer. (vdr. Jost Kornings skifte).

Rådstuearkiv. pakke nr. 215 indeholder mandtalslister(199)1799 18o9,1825.

Borgerskabsprotokol. 1871 -

En "Barfred" var en mindre tårnlignende eller med tårn forsynet bygning (I Jylland bestemt til herberg for kongen under gæstereiser) eller også et fredhelligt sted eller fristed: Ingstrup præstegård har fordum haft Jus Asyl eller barfred,og der er endnu et hus i gården kaldet Barfred og derover et loft(Barfredsloft),hvor de skyldige tog tilflugt og var fri for blodhævnerne.

Køge Arkiverne

Byens fornemste borgere lod sig vie ved højmessen. Middelstanden ved fropræditen. Vielser i hjemmene var også almindelige i tiden omkring 166o - 8o.

1624 27/1 Åbent brev fra Chr. 4.: At kirkestolene og staderne må forandres på det, at kvindestolene kommer på den ene side og mandestolene på den anden side udi kirken tilsammen, da på det, at ingen formedelst sådan en forandrings skyld skulle komme til kort.

I registratur over danske Adelskister af A. Thiset, 1897, siges der bl.a. i brevene om Torsøgård: (pag. 123)

" Item et kontrakt-brev af papir, som blev gjort imellem Hr. Mogens Gøye og fru Sicille, hr. Eskild Gøyes efterleverske udi Kyøge. Datum mdxviij (1517 3/12). Originalen, der er udstedt af Niels Høg, Mattis Eriksen, Albrect Glob, Anders Bilde, riddere, Otte Helgesen og Oluf Daa og er udstedt St. Barbara Aften på rådhuset i Køge, findes i Pers. Sml.pap. Hr. Mogens Gyldenstjerne

Under Vallø-brevene nævnes følgende (pag. 153):

Gamle konge Christians brev på den gård på hjørnet af Amagertorv (1448-81), desligste undte han forskrevne fru Birgitte (af Hammersted) al hendes rettighed i en gård i København, i en gård i Køge, og en gård i Ringsted(1465-85).

I samme æske findes et skødebrev hr. Niels Eriksen, ridder til Vallø får af rådmand Trogels Hvid, Køge på en gård i Brostræde, med fleere breve angående samme gård.(1485-1516). pag. 153.

Pag. 165 læses: Breve på Anders Købmands gård i Køge og den bod i Boell Thunes gård, udtog min frue 16/3.1576.

Nørreports udseende (Fattigregnskaber 1624 oplys. at der var en bolig over Nørreport.)

165o 19/2 Under en storm blæste en del tagsten af Nørreport.

I Køge fattigregnskaber berettes, at der i juli 1619 udbrød en pest i byen. Fattigforstanderen lod snedkeren lave 47 kister, fordi sygdommen tog overhånd, således at han kunne have dem stående til fattige, som ikke selv havde råd til at blive begravet. Det gik især ud over kvinder og børn. Børn døde på gaden, en kvinde i Lovportstræde. En anden kvinde døde i Bastian Bartskærs kælder og en drengudi møllen. Enkelte fattige mistede 3 børn på en gang. Blandt de døde mænd var Jørgen med træbenet. De 47 kister var store, små og middelmådige, hedder det i regnskabet. Hvor mange dødsfald, der forekom, fremgår ikke, da det kun var de helt fattige, regnskabet omtaler.

Køge Arkiverne

Handelen i Køge
1645-47. 1657-58.1683-85.

Fra Køge udførtes omkring midten af det 17.århundrde store partier malt og byg,især malt.Norske,svenske,tyske og hollandske skippere kom i deres skuder,jagter og galioter med gods (eller sand som ballast) og fik hovedsagelig malt og byg om bord igen. 95 % af det importerede gods blev aftaget af byens borgmestre, rådmænd og købmænd,der havde eneret på handelen. Resten var bestilt af købmænd i Roskilde.

Køges egne skippere deltog også livligt i fragterne og sejlede som regel i fast fart mellem en bestemt havn, f.eks. Christiania,Bergen,Trondheim, ,Lybæk,Danzig,Rostock,Kalmar,Baastad, Malmø og København. Omkring 1664 var der 14 skippere i Køge. De fleste havde skuder, to havde jagter og en enkelt(Hans Lydersen) en galiot.

Foruden malt og byg udførte man: rug, havre,ærter,dog kun i mindre er,og man solgte lidt byggryn,boghvedegryn,gåsekød og røget flæsk. Til Lybæk afgik nogle få øxne og små heste.

Eksporten fra Køge udgjorde:

Malt 6586 tdr.	Malt 4786 tdr.	Malt 6725 tdr.(incl.byg)
Byg 4700 -	Byg 1330 -	Rug 984 -
1645 -46	1646-47	Sct.Jacobydag 1657 -5/8 1658

Fra Lybæk fik man: Salt,humle,hamp.hør,øl,glas,brød i tønder,stangjern og tusinder af tagsten.

Fra Rostock: Øl og humle
Scotland: Stenkul
Gulland: Tømmer
Marstrand: Tosk, kuller,makrel og tørfisk
Hallandog Blekinge: Tømmer samt enebærstager i tusindevis
Norge: Sild,torsk, sej,makrel,klipfisk, tjære og tran samt grandel-ler.
Holland: Tobak,groft papir,fransk brændevin,fransk salt, spansk salt,klinker(klinkerter) og tagsten.
Flensborg: Jydepotter
Fyn: Mursten(en enkelt sending på 3000).

Køge Arkiverne

Der udførtes også malt og byg med danske havne som bestemmelsessted, men som regel kun mindre partier som 5o - 15o tdr., f.eks til Nakskov, Møen eller Christianshavn. Udenlandske skippere havde ofte gods med for egen regning, ligesom de købte et parti salt i Køge og vel solgte det i deres hjemhavn.

Gentane gange ser man, at flere borgere var fælles om en ladning. I så tilfælde oplyses kun navnene på de største afsendere. 1645 afgik en galiot til Trondheim med 1836 tdr. malt og byg fra borgerne, deriblandt Christen og Iver Caspersen Schiøller,som hver havde"indskibet" 3oo tdr. malt.Hvem den øvrige last tilhørte, får man ikke at vide.

Iver Caspersen Schiøller leverede i 1653 malt og flæsk til flådens mundering for 2836 rdl. Godset blev leveret i "Det store Bryggeri" i København. Han blev senere borgmester i Christianshavn.

Broderen, Christen Caspersen Schiøller, var i 166o-erne langfra den største handelsmand blandt Køges mange købmænd. Regskaberne viser, at borgerne: Casper Eggers, Mouritz Dreyer,Hans Fich, Jacob Pomeyer og Johan Kohl eksporterede større partier. Jens Povelsens enke,Kirsten,og Povel Svendsen, Vestergade 16 udførte en mindre del varer. Derimod stod Christen Caspersen Schiøller først i rækken i handelen med Norge gennem årene. Han var selv norsk.

1663-64 udførtesfra Køge:

Malt	13298	tdr.
Rug	4319	-
Byg	9403	- (deraf 5400 i 2 laster)
Havre	168	-
Ærter	360	-

1664- 65 udførtes:

Malt	10276	tdr.
Byg	15461	- (Heraf noterede Hans Fich og Mouritz Dreyer sig alene
Rug	730	- 4640 tdr.3715 afgik med skib til Holland,der var kommet
		15000 små klinker samt vin.

Sammenlagt indførte Christen Caspersen Schiøller i fællesskab med skipperen Børge Andersen fra Norge 115o tdr. sild og torsk, 179 tdr. sej, 5 tdr. makrel og 2 skpd. tørfisk. Deres udførsel til Norge androg i samme tidsrum 1739 tdr. malt, 219 tdr. rug, 46 tdr. ærter, 12 tdr. havre, 2 tdr. byggryn,2 tdr. boghvedegryn, 5 skpd. røget flæsk, 3 fjd. gåsekød og 1 skpd. groft hør. Dertil kommer 25 tdr. tran,som var indført fra Norge.Nævnte tal hidrører ikke fra en statistik i havreregnskaberne, men er en almindelig sammenlægning uge efter uge.

Køge Arkiverne

Diverse oplysninger m.m.

Følgende borgere havde maltgører i deres gård: eller svend,karl.

Sønder fjerding: 1666

Kirsten,Jens Poulsens, 1 købsvend,
Jørgen Hansen, 1 karl, 1 maltgører.
Peder Christensen, 1 karl, 1 maltgører,
Mester Henrich, 1 bartskærersvend,
Hans Fich, 1 maltgører, 1 karl,
Jacob Bødker, 1 svend,
Christen Caspersen Schiøller, 1 maltgører,
Køye Pedersen,1 karl.

Jacob Bortig,Brogade 16 a
Anders Skrædder - 16 b
I hans to boder boede
Karen Hansdatter 9 sk.
Maren Olufs 9 -

Her talesom Hans Guldsmed, boende ved Åstrædet i Vestergade,

Vester fjerding:

Laurits Olsen i Hestemøllen havde 1 svend, (Vestergade 26),
Anne, Svend Poulsen havde 1 karl, Vestergade 16,
Hans Pedersen, skomager,havde 2 svende,
Jens Lund, - 2 -
Peder Haagensen - 1 -
Bertil - 1 -
Otto Skomager - 2 -
Kirsten, Alex Davidsen, hattemager, 1 karl, Torvet
Anders Bager (Nyportstræde 3) 1 svend,
Johan Conrat, (- - 39) skrædder, 1 svend,

Nørre fjerding

Jacob Pomeyer, 1 maltgører, (Torvet 2,)
Henning Jacobsen,(Nørregade 22),1 maltgører,

Øster fjerding

Jørgen 1 kældersvend,
Johan Katterberg, 1 maltgører, 1 karl. Torvet 3,
Christen Bartskærer, 1 kældersvend, 1 bartskærersvend,
Mouritz Dreyer (Torvet 9) 1 krambodssvend,1 kældersvend,1 karl,
Casper Eggers, 1 maltgører, 1 karl, Brogade 19,
Johan Kohl, Brogade 23, 1 maltgører

Skødeprotokollen 1652 nævner et pantebrev udgivet af Erich Helmers Torvet 11 på sine børns mødrendearv: Erich Helmers,
Anne Drude,
Sophie Erichsdatter. 22/11 1652.

1668 27/1 hedder det i Køge tingbog: (62)

Glarmester Jørgen Detering var mikkelsdag 1667 på Frøslevgård med nogle vinduer,han havde gjort efter Ingvor Lauritsens(ridefoged) begæring til det hus, der stod midt i gården. De talte om at gøre flere, nede og oven. Nogle blev færdige. Siden kom der bud fra Ingvor, at det skulle bero med de vinduer til det øverste kammer.Siden kom de tilbage, såkaldte junkeren og Ingvors søn om et fjellegulv,der skulle lægges i stuen.Og da de havde fået mad,stod junkeren op og gik ud,så kom der nogle vogne for at hente dellerne til gulvet,og snedkeren og Detering åg på en vogn sammen her

Køge Arkiverne

Tryggevælde vandmølle (ved Trollehette bro)

1629 ses kræmmer Erich Helmers karl at have brugt sin husbonds penge i møllen. Han havde været i Roholte med varer til præsten. Denne havde slægtninge i Køge (Køge tingbog).

1637 nævnes Claus Hansen Billefeld som fæster af møllen (Køge tingb. 1637-38.52)
1645 nævnes han som fæster af Slimminge kro

(Tryggevælde lensrgn.) Lensregnskabet

1643 -44 indeholder lensregnskabet udgifter til en ny bro over slusen "som den alfar Vej løber over", hedder det.

1657-58 modtog Fr. 3. 18 tdr. kirsebær til sin vinkælder ifølge lensregnskabet(Tryggevælde).

1658 hedder det i regnskabet:" Den ganske Arme rejste fordi Gaarden "

Strøby vedr.

1633 2/4 Befaling til velb. Tyge Brahe på Tryggevælde " til som om Gerningen nyligen er sket at forfølge Sagen om et Drab begået på Strøbygård på Hans Gadder. (Sjællands reg.)

1638 9/7 Sognepræsten Porse Munck i Strøby beretter, at hans præstegård for kort tid siden er brændt med alt hans gods. Bevilget hjælp af de mest formuende kirke på Sjælland.(Kancel.Brevb.

1673 Christen Madsen kromand i Strøby (Acta Synodalia).

1776 15/4 fik Niels Andersen Gudde fæstebrev på Aamøllen i Strøby. (Sognet havde også en vejrmølle).

Frøslevgård i 1660-erne:

Stuelænge 2o fag i 2 stokværk med tegltag til stuer og sale.Ladegården 56 fag ny bygning, en stuelænge i ladegården til værelser,samt borgestuelænge, 6 fag. Stuelængen i ladegården, 8 fag.(Baarse herreds tingbog pag. 183)

1766 15/7 besøgte Christian 7. som 17-årig tilligemed enkedronning Sophie Magdalene(død 177o), arveprinsen og de kgl.prinsesser Vallø stift. Ved hjemrejsen opvartede stadsmusikant Krebs med sine folk de fyrstelige gæster ved ankomsten til Køge. Chr. 7. kom kl. 8.morgen. 2 timer efter kom arveprins Frederik(13 år), og først om aftennen ved 7.tiden kom enkedronning Sophie Magdalene og fik en særlig opvartning. (Køge købstadsregnskaber).

Køge Arkiverne

Diverse oplysninger m. m.

1674 var Peder Christensen Holst kæmner.

- udgifterne ved Peder Rasmussen Skrædders eksekution(blev halshugget på Torvet) var i alt 7 dl. Han sad i kælderen fra (15/4) 8/4 - 27/4 og fik 12 kander øl.(En kiste kostede 6 mk.)

- betalt skarpretteren fra Roskilde 6 dl. for sit arbejde(dertil kom at han hvert halve år fik udbetalt 15 dl. selv om der ingen henrettelser blev foretaget).

- 16/6 betaler kæmneren 3 dl.3 mk. for 12 læs ved " til Rådstuen at holde Varmen med om Vinteren)

- 21/7 blev byens rende mellem Rådhusstræde(Bygårdsstræde) og Lovportstræde opremset.

- 1/1o hedder det: Repareret den Bro,der går mellem Anne,Svend Poulsens(Vestergade 16) og Hans Fich(Her gik byens rende over gaden gennem en vandkiste,som fra byens side blev vedligeholdt med brosten)

  Der tales også om at reparere(med brætter) broen,der går ind til Gl. Køgegård.

- Hvert kvartal i 1674 -- 76 ses regiments-kvartermester Christen Kordal at have fået udbetalt 337 dl. til soldaternes underholdning.

1675 Mathias Børgesen fra Brogade var kæmner. Oplysningerne i regnskabet er ikke mere så detaljerede.Hver sag har et nummer, men bilagene mangeler. Enkelte sager er dog fremhævet:

- En sten på kirkegården bliver af 6 karle bragt til rådhuset og lagt for rådhusdøren.

1676 29/1o bekostet på en sergant og 1o soldater, som blev kvæstet ved Vismar. (Tyskland).

1677 hedder det bl. a. : Har jeg skaffet til soldater, som ved døden er afgang, en 31 ligkister,(46 dl. 2 mk. betalt.)

1679 6/8 begravet en svensk fange,som var hos borgmester Casper Eggers,Brogade 19.

1682 3o/6 blev der ringet med klokkerne for Karen Krabbes lig.

1686 23/11 blev borgmester Casper Eggers begravet.

169o-91 hedder det i kirkeregnskaberne: På sognepræstens vegne hentet en stol i Klosterkirken,som sal. borgmester Cort Plum haver ladet gøre . Stolen blev forandret og benyttet som skriftestol i Nicolai kirke.

Herman Schiøllers lukkede stol med vindue under orglet i kirken blev 1695 solgt til postmester Rasmus Nielsen.

1665 14/8 åg prinsens sengeklæder til Gisselfeld

- 29/8 betalt Hans Jacobsen Kandestøber for at ligne vægten på rådhuset

1664 7/8 blev der stjålet et træ, der var lagt som spang ude ved hr. Peders have (uden for Vesterport).

Køge Arkiverne

Karen Frandsdatter, søster til rådmand Anders Frandsen og gift med bartskærer Mester Frederich Blanche(skiftepr.1597,9.

Pengeskatten 1647: tingbogen 1647 2o/12 indeholder 3 sider med navne på alle formyndere i Køge.

Johs. Friterius, latinsk skolemester, rådstueprt.29/1o 163o.

Hattemagerlauget , rådstueprt. 1631 11/3.

Spanske Kompagni (dets kælder) rådstueprt. 1628 28/11.

Tingb. 1649,47,22/1o, taler om købm. Ivar Christophersens afbrændte plads på Torvets sydside og om hans søn,Christopher Ivarsen i Trondhjem, desuden var 6 boliger på Sct. Gertruds kirkegård til salg og 2 gamle boliger i Hestemøllestrædet samt en have ved et havestræde uden for Noseportstræde.

Byfogedregn 161o(R.A.) Mathias Richter,Simmelbager, flytter til København.

Tingb. 1621 5/1o omtales Jochum Billedsnider.

Smedenes laugshus nævnt i rådstueprt. 1599 11/5 og samme sted 23/4 1632. Var nabo til Søren Skrædder 161o ifølge laugsprot.

Kronens Skøder ca. 1751 nævner, at borgmester Peder Pedersen efter sigende skal have bygget kapellet på Klosterkirkegården.

"Fædrelandet" 1853 siger om Steens Boder,at de var sunket i jorden i løbet af de 3oo år,og at de fattige snarere boede i en kælder. (En del af boligerne var opført, hvor der under svenskekrigen var voldgrav).Nedrevet 1857.

Rådstueprt. 1637 26/9 Susanne,Anders Mariager var nu gift med købm. Jens Aarentzen, der var født i Store-Heddinge.

Ved boring efter vand til ølbryggeriet i Vestergade 3o(ca.1878) fandtes der i 52 fods dybde:først 3o fods opfyldning og sand,deri 2 gamle brolægninger,derefter 8 tom.lerbund,5 tom.tørvejord og 9 tom.ler. I 8o fods dybde er fundet kalkbund. 1 fod er o,313854 m.

Rådstueprt. 1662 18/8: Anne, sal.Svend Poulsen(Vestergade 16)mødte den dag ved rådstueretten og krævede Birgitte Olsdatter,tjenende Hans Platz og Maren Sørensdatter,tjenende hende selv, til vidne om en sort trøje,som Anne,Svend Poulsens lånet Kirsten Kjeldsdatter,den tid hun havde bryllup med Laurits Jensen i Store-Heddinge(nu boende i Frøslev).
Birgitte forklarede som vidne,at for 5 år siden lånte Anne Kirsten Kjeldsdatter én trøje til hendes bryllup,men fik den ikke siden igen. Engang var hun hos SvendPoulsen og spurgte om hun måtte beholde denne hendes brudetrøje mod at betale lidt på den efterhånden. Annes søn,Poul Svendsen,indgik i retten et forlig med Laurits Jensen om, at denne betalte 18 mark for trøjen.

Køge Arkiverne

Køge skifteprot. 1656, Skifte efter Rasmus Nielsen Brems Toldskriver:

En datter, Anne Rasmusdatter, var gift med gæstgiver Johan Sack i Vindbyholt gæstegård. Der nævnes to søskende: Maren og Cathrine
Blandt krditorerne var: Jacob Christensen i Frøslev, 36 rdl. og Ole Pedersen i Køge kro, 2oo rdl.

Køge tingb. 1635 1/6. Afkald fra Jens Christensen, gårdfæster i Vindbyholt på sin moders vegne, Birgitte, Christen Jensen Bager i Fakse.

Tryggevælde amts ekstraskatter

1682, Ganneskovsgård er øde og bevogtes af Peder Jensen, Alslev sogn.
1721, Gannebro kro nævnt.
166o, Ganneskovsgård er ganske øde og afbrudt.

Jordebøger indsendt i henhold til kgl.missiv.166o 28/9: (R.A.)(311-18) I. Sjælland.

Matrikel 1664, nr. 18o6, Tryggevækde amt: Vandmøller i amtet:
Vindbyholt vandmølle, Niels Møller,
Hovby -
Vibbede -
Blaabæk - ved Peder Jørgensen,
Borup -
Roholte sogn ligger til Studiegården og haver Hans Pedersen Klein i fæste.

Kongens gæstegård i Næstved lå tidligere på Købmagergade, nest for hvor Mønten før stod. Nu er der kun rudera og kælder (1743).

Bomærker i Køge kirke. Personalhistorisk Tidsskrift, bind 11, ræk.5, 195 gengiver en række bomærker af kendte personer i Køge fra 16oo-tallet, og som man stadig kan finde på stolestaderne, i øvrigt en interessant artikel om bomærker. (Findes på Landsarkivet).

Reberbanens beliggenhed: Køge skødeprt. 1638 7/8(1). Frantz Henrichsen (Brogade 7) sætter pant, bl.a. hedder det: Saa og den Have dernæst hos - liggende på Fændediget på den nordre Side nest op til Hans Christensen Humbles Byggested og strækker sig ned ved Reberbanen. (langs volden)

Efter kræmmeren Erich Helmers død (Torvet 11) giftede Phillip Sager og Anne Jørgensdatter sig 1663 7/1, ifølge kirkebogen viet i Erich Helmers gårdved kgl.bevilling.

Køge Arkiverne

Der oprettes et vognmandslaug

Tingb. 169o 1o/3.Byrådet bestemte her, at der skulle oprettes et vogn - mandslaug i byen ifølge kgl.Majestæts forordn. Niels Jensen smed blev sat til at være oldermand. I første omgang bestod lauget af 6 borgere,der - som det hed " alene skulle have magt til at køre".

Forbud mod urenlighed i rådhusporten

169o 24/3 vedtog man i byrådet, at ingen efter den dato" må indføre eller udføre nogen urenlighed gennem rådhusporten som hidindtil sket er". Bøden skulle første gang være 1 mark og 2 mark ved næste overtrædelse.

169o 23/6 omtaler tingbogen en besigtigelse af byens åstræder og hvor det om Badstuestræde bl.a. hedder:

Badstuestræde

"Det andet stræde mellem Peder Hansen og Poul Svendsens gårde, da befindes målt fra badstuen og til Peder Hansens planker halvtredie alen,fattes så om en vogn skal køre halvanden alen, som og synes efter måle og vatterpas Peiter Jensens have at være på den sted for vidt udbygget halvanden alen 1 kvarter,og nede ved åen ,som venderum skal være 2 alen og 1 kvarter, er den ganske bredde ved åen på bemeldte have 41 alen 2 ½ kvarter.

Belangende Peder Hansen rådmand,da haver han et sidehus,som lukker imod Peiter Jensens have,og gavlen ud til åstrædet,desligeste en anden udbygning på 7 fag som indkørsel i forrige tider til bemeldte hans gård nu haver været.

Da beretter Niels Hansen Bødker, at han kan mindes over 5o år, indkørslen ej været bebygget førend af Peder Hansen. Baltzer Jørgensen Handskemager beretter at have været her i byen siden 1626,som er 7 år før den store ildebrand og imidlertid ej af nogen at være bebygget,og beretter han at han i de tider haver haft sit husværelse i bemeldte gård.

Da kan vi 8 mænd os ej herudi befindes at skal kunne have været så smalt, førend samme bygning er sat, eftersom ingen nu med heste og vogn kan køre derneder.

Poul Svendsen beretter at siden han kom i sin gård, at hans folk haver ofte kørt med hans heste og vogn og haft hele læs lægter og kørt neden for badstuen og indsat i sin have,og kunne så vende med vognen, hvorfor ej på - tvivles, at Peder Hansen jo må have adkomstbrev på samme hans bygning ved alen mål,og en vogn med lov lad i det ringeste skal have som os synes 4 ½ alen.Befindes og i samme bygning et sekret,hvis urenlighed flyder neder i strædet.Poul Svendsens plankeværk står lige ved den yderste kant af badstuemuren.

Køge Arkiverne

Der oprettes et vognmandslaug

Tingbogen 169o 1o/3 . Byrådet bestemte her at der skulle oprettes et vognmandslaug i byen ifølge Kgl.Majests. forordning. Niels Jensen smed blev sat til at være oldermand. Lauget bestod i første omgang af 6 borgere,der som det hed" alene skal have magt til at køre".

Forbud mod urenlighed i rådhusporten

169o 24/3 vedtager man i bytinget at ingen efter den dato " må indføre eller udføre nogen urenlighed gennem rådhusporten som hidintil sket er". Man vedtog at bøden første gang skulle være 1 mark,dersom der skete en overtrædelse, og 2 mark næste gang.

169o 23/6 omtaler tingbogen en skeltrætte vedr. bredden af Badstue - stræde,hvor det hedder: " Det andet stræde mellem Peder Hansens og Poul Svendsens gårde,da befindes målt fra Badstuen og til Peder Hansens planker(langs åen) 2 ½ alen fattes så en vogn kan køre 1 ½ alen.Som og synes efter mål og vatterpas Peder Jensen have at være på det sted for vidt udbygged 1 ½ alen og 1 kvarter,og nede ved åen som venderum skal være 2 alen og 1 kvarter, er den ganske bredde ved åen på bemeldte have 41 alen 2 ½ kvater belangende Peder Hansen rådmand(pag. 171) (Kun et uddrag af sagen)·

1679 1o/3 udlejer Maren, sal. Mouritz Dreyer sin gård nuv. Torvet 9 til(Johan Jensen.)

Smedelauget køber en "kiste".

1689 16/9 sælger snedkerlauget laugets "kiste" til smedelauget for 2o lod sølv. Blandt underskriverne ses snedkermester Henrik Rehling fra Kirkestræde nuv. gadenr. 13.(Tingb. pag. 23.)

1689 8/7 forekommer en skeltrætte mellem nævnte Henrich Rehling og Peder Christensen i Kirkestræde " vedr. tagdrøp" .

1681 13/6 køber Johan Jensen gården nuv. Torvet 3 efter sal. Johan Katterberg(227,tingb.)

18.juli s.å. dømes to tyve"til galge og gren at henrettes".

Køge Arkiverne

Tryggevælde herreds justitsprotokol 17o5-11:

17o5,pag.26. Dronningens forvalter,seign. Jens Clausen omtales.

- - 3o(1/8) Tyverisag, 32 alen hørlærred og et stykke dynevår på 12 alen.Velagtet mand Peder Jensen på Kragers Brink omtales.Kragers brink lå(ligger) mellem Fakse og Vindbyholt.

Anders Petersen oplyser om hotel Prinsen: At det blev købt 179o af Frederik Flemming og solgt ved nytår 1799 til postmester Jens Albrect. Derefter købt ved auktion 3o/1 18oo af Johan Chr. Becher Topp,der var der ca. 3 år.Derefter kom herberger Ole Hansen Rønne,som døde 182o. (Se at postmester Topp kom i forbedringshuset på grund af svig med postforsendelserne).

Rådstuesager nr. 36 a 1784-1856:

Borgmester Lucas Arff,der boede nuv. Brogade 16(gl.nr.7-8,nyt nr.7) beder 18/6 1782 om at inddrage det nederste stykke af Aastræde"fra Hans Albrechts bagport og ned til åen",som det hed. Han forklarer i sin henvendelse til De eligerede Mænd, at ingen vogn kan komme frem eller tilbage på det sted alligevel. Byrådet svarede,at de havde intet imod at strædet blev spærret fra Arffs grund ved en indhegning, idet det stykke altid var opfyldt af skarn,som stank ulideligt i sommervarmen. Stykket blev målt og viste 75 1/2 alen ialt.De 48 alen var 5 3/4 alen bred og de 27 1/2 mod åen 2 1/2 alen i bredden.

Køge Arkiverne

1675 ses, at borgmester Rasm. Schiøller i årene 1672-73 havde fået skattekorn fra 3 amter for at gøre malt af det. Modtog derfor betaling 600 rdl.

Kongebilleder. 1729(310) lånte Povl Nielsen Tolder 500 dl. af sin moder, Kirstine Sørensdatter Glatved og gav som pant følgende portrætter: af Kong Hans, Fr. I. Chr. 2. Chr. 3. Fr. 2. Chr. 4. Fr. 3. Chr. 5. samt Fr. 4. og dronning Louise.

Skødeprt. 1726 (217) fremgår det, at Hans Henrich Fich måtte holde gæstgiveri i sin iboende gård, (Vestergade 17.).

Årbog for Københavns amt 1950, 14. Her fremgår der følgende:

Den gamle Køge landevej langs stranden afløstes i 1780-erne af vejen Klovtofte - Køge. Den gamle Køgevej sorterede under amtet til 1828, hvor det meddeltes, at den del af den såkaldte Gamle Køgevej, som strakte sig fra Skillingskroen til Hundigevej, blev aflagt, men den blev endnu i mange år benyttet af kvægdriverne på dres vej til København.

1786 kom ordningen med bompenge.

Korporaleskroen lå indtil 1790 ved Køge landevej på Carlstrup strand (nævnt 1660 som "Godaften Kroen) Da den ny Klovtoftevej anlagdes, blev kroen flyttet derop. Der var pest i kroen 1711.

Rådstuen (Div. Sager 4. 1782) hedder det byens porte m.m.

Broporten	er 6 alen	med 5 alen	plankeværk,
Vesterport	5 -	7 -	-
Nørreport	6 1/2	38 -	på hver side,
Lovporten	4	7 -	plankeværk,

Mølleporten for enden af Møllegade er 11 1/2 alen bred.

Trærender

Ved siden af grev Moltkes gård, er 7 alen lang og en ditto ved vester side af gaden, 14 alen lang.

I Vestergade mellem Henrich Brynings og Jacob Jensens, som er 10 alen tværs over gaden.

I Nørregade, lige for Møllegaden, er 7 1/2 alen lang.

I Byes Gård ?

På Torvet ved bager Ibsens hjørnehus.

En stenrende i Lovportstræde (Nyportstræde) ved Hans Frederiksens, 8 alen.

11 alen plankeværk for enden af Noseportstræde.

Køge Arkiverne

Køge rådstue(Tillæg I.1736) omtales følgende kroer: Tryggevælde amt:

Vindbyholt gæstegård,

Fakse værtshus,

Gannebrohus,

Karise kro,
Strøby kro,
Gørslev kro,
Spjellerup kro,
Hellested -

Roskilde amt:

Skomagerhuset (tager sine varer i Holbæk)
Maglebrohuset - - - i Roskilde)
Jersie kro - - - i Køge)
Lopholm og Korporalskroen skal søge bevilling).

Køge rådstue: Diverse Sager, henlagt, IV.1795-1826.

Byen beklager sig over tab af lyngareal, idet den ca. 1792 overlod til madam Carlsen på Gl.Køgegård en hovvej tværs over lyngen for Karlstrup bønder.

Køge Arkiverne

D I V E R S E S A G E R

Ejerlister vedr. enkelte gader (Vestergade) og gårde(Prins Carls gård,Ulfeldts gård,Postgården og Norske Løve) samt handelen i Køge.

Episoder omkring krigen med England 18o1 -

Køge Arkiverne

Frederik 5. og dronning Juliane Marie ses ofte at have rejst gennem byen ved forskellige besøg i Østsjælland.Og det gjaldt både ud -og hjemrensen. Ved disse lejligheder mødte borgerkompagniet op under ledelse af deres kaptajn(Christopher Muller) og stadsmusikanten Frantz Krebs med sine folk samt byens trommeslager[1],som gjorde deres opvartning og paraderede for majestæterne.

Kæmnerregnskaberne nævner følgende datoer:

1752 8/6,24/5

1754 7/6,11/6 - 14/8, 2o/8,

1756 28/8, 2/9,

1758 4/8 og retur,

1759 11/6, 15/6 (til Vallø) 7/8, 14/8,

1761 5/8 til Bregentved

I september 176o på 1oo-årsdagen for enevældens indførelse var Krebs anmodet om at assistere i kirken. Og han lovede med Guds hjælp at gøre sin opvartning med fuld musik "på denne Jubelfestems Dag",som han udtrykte sig.

Krebs assisterede også nå borgerkompagniet holdt eksercits.

Frederik 5. døde knap 43 år gammel på Christiansborg slot 14.jan. 1766 af vattersot. Som sædvanligt fik de lokale myndigheder ordre til at ringe " med alle landets kirkeklokker. Ved dette dødfald"hver formiddag fra kl.1o - 12 og om eftermiddagen fra kl. 4 - 6."

Kilde: Chr. 7.s breve til proprietærerne 18/1 1766. Kopibog for udgående breve 1766 -7o(Roskilde amt).nr. 13.

1) Gustav Arns 1752, 1768 Niels August Arnt(Arns).

Køge Arkiverne

Reparationer af Lovgraven uden for Nyportstræde[1)]

1701 8/6 blev bolværket i lovgraven repareret.

1704 2/7 Betalt for 6 egestolper til lovgraven.

1705 8/4 Fremgår det, at halvdelen af lovgraven var nedfalden og for - rådnet og derfor måtte repareres. En hammer til bolværket omtales.

1715 Betalt for 4 læs brosten,der kom fra en gård i byen og blev nedlagt i lovgraven.

1665 tingb.73. Pæle og træværk i Lovgraven er brøstfældigt.Graven må renses.

Byens hyrde, som i 1600-tallet havde beboet et af byens porthuse, var nu flyttet ud på lyngen.

1709 25/5 havde byen fæstet en ny hyrde for 2 mark,og denne antog den forrige hyrdes hytte,der blev flyttet længere ud på lyngen og dækket med tørv.

Fyrstebesøg

1703 21/3 Bestilt bøndervogne fra Gl.Køgegård og Lellingegård til at age de kgl.betjente,som havde ledsaget Hertugen af Mecklenburg til Ny - (24/7) købing. 1708 betalt en karl,som viste vej for Hds.Majestæt til Vallø.

1709 10/3 Udgifter vedr. Fr. 4.s besøg på Vallø. Majestæten rejste hjem over Køge kro. I sept.1708 kørte Fr.4.gennem Fakse (til svanejagt).

- Betalt for transport til Vallø af udlånt messing -og tintøj samt lygter og lysestager.(25/8).

- 26/8 red jeg(kæmneren) med min hest til Vallø for at udsøge på gemakkerne hvis boskab af stole og borde,som her fra byen var udlånt og føre det hid med bøndervogne.

- 24/12 Betalt Cathrine,sal.Poul Svendsens(Vestergade 16),hvis heste og vogn gik med enkedronningens staldkusk,mons.Becker med staldtøjet formedelst mangel på bøndervogne. (til København).

- 19/11 Betalt for forspand for Hds.kgl.Højhed enkedronningen herfra og til Køge kro.

1710 24/3 Betalt med byens penge,da de kørte med den svenske general, " fordi lægdet ikke kunne tilstrække".

1) Årbog f.historisk Samfund 1901(41) siger: I hjørnet af alleen ud for vejen fra Nyportstræde lå Lovgraven med en smuk gruppe træer i baggrunden. (Kbhvns.amt)

Køge Arkiverne

Kæmnerregn.

1729 29/8 Et gammelt rundt bord til rådstuen, 2 dl. 1 mark.
Et grønt bordklæde, gammelt, 4 mark.
7 stk. gamle raskesgardiner, 3 dl. 2 mark.

Kæmnerregnskaberne indeholder hvert år særlige lister over vildttransporter gennem byen til hofholdningen i København og på Frederiksborg slot.Som regel skulle der skaffes 2 -3 vogne til vildtet i månederne december, januar og februar ca. 6 gange i hver måned. I januar 1731 kørte man med følgende vildt: 12 råbukke, 16 spidshjorte, 4 dåhjorte, 14 smaldyr og 7 rådyr. Smaldyr var kronvildtets hundyr fra eet år til de gik i brunst. Af og til var der en adelhjort med i transporten. Der var ofte harer med i bundter,samt agerhøns, der var den helt store spise. Vildtet kom som regel ved 5.tiden om eftermiddagen og skulle af sted næste morgen.

Vildt fra Ørslev ved Islingen

Stiftamtet I 1732 modtog byrådet et brev fra skovrider Knud Ravn i Ørslev ang. vildt, der skulle transporteres til Kgl.Mejestæts hofspisning:
" Fremsender til Kgl. Majestæts hofspisning en dåhjort og en råbuk,som kæmneren i Køge haver at befordre til det kgl. køkken på Fredensborg, eller hvor Kgl. Mejestæts hof holdes mod kvittering lade levere.
Og ville vedkommende,som vil hele befordingen påtage,hvad klokken slet t.. til dem ankommer og igen afgår.
Vildtet afgår fra mig 11.november 1732 kl.9 form. ganske frisk og med -følger tunger og mørbrad.(sign. Knud Ravn)
Ifølge medfølgende køreseddel hedder det:
Vidltet kom til Dyrløf kl. 12 om dagen ganske frisk og ubeskadiget -og straks videre befordret. sign Otto Lorentzen.

Ankom til Alslev ungefær 7.slet om aftenen 12. november.sign. Laur. Ingvoldsen.
som er onsdagen -og straks videre.

Til Køge den 13. november og straks befordret.

Fra Køges vedkommende blev vildtet som skrvet sendt videre, men man meddelte både skovrideren og stiftamtet, at byen ifølge en kgl. befaling af 31/1o 1685 kun havde pligt til at befordre vildt, der kom fra Lolland Falster(konfirm. 5/4 169o).

En anden køreseddel viser følgende rute:

Ørslev ved Islingen afsendt	kl. 9 den 11/11	
Dyrlev ved Beldringe	kl.12 -	-
Hovby ved Fakse	kl.11 form.	12/11
Alslev ved Juellinge	Kl. 7 aften	den 12/11
Køge		den 13. november.

Vildet som omtales blev befordret med bøndervogne.

Køge Arkiverne

1729 27/7 da Prins Carls ligtog kom igennem byen om natten satte,man efter befaling tændte lys i alle vinduerne på rådhuset, både i rådstu - en og tingsalen. I 26 vinduer "på salen" var der 1 lys. Gamle Lars Lar - sen og hustru"oppassede lysene"som det hedder i regnskaberne. (Der var 13 fag vinduer ud til Torvet). Byens foranstaltninger i samme anledning er tidligere beskrvet, bl.a. at man lagde et dække over rendestenene i Brogade og ned langs Vestergade. Portalen over Broport måtte forhøjes, o.s.v. Kæmnerregn.

Sjællands stiftamt

1730 11/6 beklager byrådet i Køge sig over, at ridefogeden Lars Larsen på Gl.Køgegård havde ladet sin part af Broports bro opbrække og lagt vejen uden onkring byen over Gl. Køgegårds mark " uden at lade os det vide før om aftenen klokken 8-9", hedder det i brevet. Gl.Køgegård tilhørte den svenske greve Meyerfeldt, som også havde særlige privilegier i sit ejerskab af Korporalskroen, så længe den var i denne slægt besiddelse.

22/6 s.å. meddeler byrådet, at man havde antaget 2 dygtige håndværkere, københavns murermester og en tømrermester i Køge, til at reparere byens part af den"gewelfte"bro. Der var ingen murer i Køge,der kunne lave broen, fremgår det af brevet.

Synsforretning 30/6 1730 over den halve del af den murede,gewelfte bro samt tvende fløje som af ny skal opføres(murer-mesterens arbejde) :
"Og vil og gewelften tværs igennem bores og med jernankre forbindes op igennem bjælkerne, som består i bredden 11 alen,og fra midten ind til byen 12 alen, og flagerne på begge siderne fra vandet og op til gaden 5 alen, og skal beklædes uden på muren med planker, og murstifter til at gå igennem plankerne og ind i muren. Hvad siges at angå med materialer, stillads,tømmer og brædder skal byen skaffe.Fortingning for arbejdsløn til murermester Martinus Jørgensen,boende i Algade,Kbhvn. 60 rdl.

Tømmerarbejdet :

1. Bjælker tværs over broen
2. Porte og portfang samt hammeren over porten, at udarbejde i gesimsværk, item spærværk derover,ligeledes med gesimsværk.
3. Brystværk på begge sider og med egeplanker at beklæde. På begge vingerne på muren, samt brædder under gewelften. Arbejdesløn:30 rdl.

Kæmnerregnskabet: Betalt brolægger for 11 favne brolagt ved Køge bros bro a 8 sk. favnen.

1729 6 spejle udlånt tilVallø i anledning af kongebesøg

1729 betalt for vagt ved Broport om natten efter forspandsheste for Prins Christians vogn,3-4.august.Køge - Vemmetofte.

1730.Kæmnerregn.: Udgifter vedr. Køges bropart: 2 træer savskåret,50 alen ris-eg til fodstykkerne til broen. 2 pligtsfolk til at understalde jorden ved bjælkerne. Div. tømmer og mursten.

Køge Arkiverne

Sjællands stiftamt (Sager vedr. Køge købstad)

Hans Jørgen Grønvej fik 3/5 1729 borgerskab som øltapper. Han var oprindelig kleinsmed og tog derefter også lidt arbejde fra den branche. Det resulterede en sag med smedelauget 1731. Det ses at han arvede 563 rdl. fra en moster, så smedelauget mente ikke, at det var pengemangel, der fik ham til at gå dem i bedene.

Pottemager Thomas Pedersens grunde (Nørregade 2 og ned langs Bygårds - stræde bag det gamle arresthus) er bevaret i en grundtegning fra Ole Nielsens hus i Bygårdsstræde til Nørregade. Han købte 1722 og solgte en del fra ifølge skøde 8/12 1723 (rids over grundene). 1731 18/4 (sag)

1731 ses sag om byens danske skoleholdere. Der havde altid været 2, blev der sagt. Hans Legaard var tidl. skoleholder. Rasmus Sørensen, aftakket rytter havde fået anbefaling af 3o borgere som skoleholder. Desuden var der nu skoleholderen Hans Lindholm.

173o foreligger en sag om Johan Lotmand "reduceret gefreider af Livgar - den", der havde købt gård på Torvet og solgte fødevarer. Vrøvl med lauget.

1729 1o/8 læser man, at Johs. Rasmussen, der ejede gården Torvet 21, i 4o år havde leveret et fast kvantum sejldug til flåden (Manufaktur - gården). Han var også postmester og beder 173o om skattefritagelse (bl. a. vedr. inkvartering) af sin køkkenhave, der lå øst for nr. 21 og gik ned til åen. Det var arbejdet med posten han slog på: Lollandsposten kom hver lørdag aften, oftest om natten. Det gentog sig om torsdagen -og i modsat retning mod København hver mandag og Fredag. Han skulle desuden besørge gående breve over Ringsted hver mandag og tilbagekommende breve hver fredag.

1731 ses to sager om Jochum Henrich Permin, der nu var gift med Hans Henrich Fichs enke, Engel Maria Hansteen.
1731 7/9 ses nedsat en kommission ang. byens fællesgræsning på Køge lyng med Ølsemagle, Ølby og GammelKøgegårds bønder (Kgl. resolution).

1729 27/6 foreligger Jens Johansens testamente i sin fulde ordlyd (den rige pebersvend) og samtlige dokumenter.
1729 ligger "Reglement og anordning for Brand -og ligbærerlauget i Køge."
173o indeholder en taksering over samtlige grunde med navne og numre
Johs. Rasmussen beklager sig atter over, at han skal betale indkvarte - ringsskat af sin køkkenhave. Han bruger kun pladsen " som jeg har lig - gende tæt ved min gård på den øster side" til køkkenhave og mente sig derfor fritaget. Det hedder om pladsen, at den var 4o skridt i bredden og 9o i dybden samt at der tidligere havde ligget 2 bygninger derpå.

Køge Arkiverne

1731 (Kæmnerregnskabet) Køge rådhus vedr.

11/1 På rådstuen i "Alciuen" 4 murstifter afbrækket af en vinduesskodde.

- 19/6 Over den liden stue ud til gården lagt 8 stenlægter og indmuret den karm lige over rådhusporten (ind til gården)

- 28/5 Et skab i "den nye Rådstue". Udgifter vedr. Køge rådhus)

Samme år vedtog byrådet at beskatte de borgere, der ejede stolestader i kirken. Staderne blev vurderet til fra 9 - 5o dl. stykket, og hvoraf der skule svares ½ skilling i skat af hver rdl. Kæmnerregnskaber indeholder en fortegnelse over hvilke beløb hver enkelt borger (ejer af stolestade) skulle svare skat af i forhold til stadernes beliggenhed, f.eks.

blev Johan Henrich Karstins 3 stader vurderet til 7o rdl.
Handelsmand Jørgen Poulsens 3 - - 8o -
Bagermester Jacob Christophersen " 1 hel Stol og 1 Stade " 14o rdl.
Sal.Andreas Fichs enkes stader (8) 171 rdl.
Borgmester Willads Pedersen " 1 liden lukt Stol og 3 Stader, 12o rdl.
Rasmus Borreby, 2 stader. 1oo rdl.
Byfogeden Ebbe Jacobsen havde 12 ½ stade,
Ridefogeden på Gl.Køgegård 7 stader,(Lars Larsen)
Pottemager Jens Mortensen, 1 stade, og Johs. Rasmussen(Torvet 21),der leverede sejldug til flåden og var postmester havde en tillukket stol (vistnok under orglet) samt en liden stol. .

Sager vedr. Køge 1732 -35 i Sjællands Stiftamts arkiv. 1 pakke:

1732 blev prokurator Chr. Giønge lavværge for madame sal. Hans Henrich Fich og Ebbe Fich.

- Sag om skoleholderne (danske) Rasmus Sørensen og Hans Lindholm. Deres forhold til børnene -og byrådets svar. Rasmus Sørensen boede i matr. 7o (Vestergade 6) Hans Lengaard nr. 136 (Nyportstræ- 15-17).
- 15/3 og 22/4 forkommer nye sager om byens forhold til Køge Lyng og dens fællesgræsning.Diverse dokumenter.
- 1/5 skriver postmester Johs. Rasmussen om postillonen mellem Køge og Ringsted.
- 22/4 dateres et brev fra Ebbe Jacobsen i Vestergade, der nu efter i 21 år at have været byfoged ønsker at blive borgmester.
- Juli " Håndværksfolk, der vil nedsætte sig i Gl. Køge. Gerhardt Hase(Oldenborger af fødsel) 11 år ved fodgarden vil nedsætte sig som skrædder.
- Sag vedr. Anna Dorthea, sal.musikant Krabbes
- Sag - konsumtionsforvalter, løjtnant Zigervogel.

Køge Arkiverne

1767(kæmnerregnskaber) Christine Sophie Funch, enke efter apoteker Funch,som boede til leje på rådhusets bolig ved sydgavlen,havde i januar 1767 kommandør Nissen boende i gæstestuen et par dage og skrev følgende regning:

For en varm stue udi 2 nætter og 1 dag:

4 portioner kaffe a 24 sk.	1 rdl.	2 mark	
4 - thevand 8 -		2 -	
4 - smør a 4 -		1 -	
Øl for 8 -			8 skilling
For tjenerens kammer i bemeldte tid		1 -	
	2 rdl.		8 skilling.

1768 31/12 fik beboeren i Straks Kiøge Hus fornyet sin kontrakt om fjernelse af affaldet fra byen. (Efter aftale med Hans Ibsen Münch borger i Køge).

1768 9/2 kvitterede musikanten Johan (Fran Krebs)[1] for musik og opvartning ved Kgl.Majestæts sidste rejse til Tureby,tur-retur, 7 rdl. Også byens tambour(trommeslager)Niels August,[2] modtog 1 rd.2 mk.for med borgerkompagniet at betjene Kgl.Majestæts 23.januar, da han rejste til Tureby. Byens gård(nuv. museumsgård) omtales ofte i kæmnerregnskaberne(også som Baronens gård)Munderingskammeret,der tidligere havde været på rådhuset, var flyttet til Byens gård.Her var også en Krankestue(sygestue) og der tales i kæmnerregnskaberne 1768 9/7 vedr. en reparation på muren over "Det sorte arresthul"(Døren mellem Krankestuen og det sorte arresthul).

1785 6/4 rådstueprotokollen: Kontrakt vedr. forpagtningen af byens banke uden for Nørreport og den anden banke,Glasbanken kaldet,ved Lovporten. Det hedder heri, at den vej,som passerer Glasbanken, skal være så bred,at to vogne kan passere hinanden.

1) Johan Frantz Krebs
2) Niels August Arnt(tysker af fødsel)

Køge Arkiverne

Sjællands Stiftamt: Korrespondance vedkommende Køge:

Her findes en genpart af en takst dat.5/3 1795, som hr. postmester og herbergere Albrecht havde sig at rette.[1]

En fodnote oplyser, at der var 9 værelser i Postgården,hvoraf de 5 var med kakkelovn. Stalden er nyligt istandsat til omtrent 3o heste, hedder det. Kun få søger Postgården,des flere hos gæstgiver Carl Hansen uden for Køge bys Nørreport.[2]

1) Det store værtshus,Prinsen.

2) Norske Løve . Årbogen f. historisk Samfund for Københavns amt 19o1 nævner, at Norske Løves fiskepark lå,hvor vandtårnet nu står.Den havde noget meget urent vand,og mangen en dreng var nær druknet i den.

Kæmnerregnskaberne 1654 23/8 oplyser følgende:
Betalt Christen Brolægger for han flyede på vandingen ved Ravnsborg uden for Nørreport med bro(sten) at lægge og hvor fornødent at beklæde med deller(brætter).(Disse vandinger,f.eks. Lovgraven for enden af Nyportstræde,var rester af de gamle voldgrave.Nogle blev solgt af byen og benyttet som fiskeparker,men de, hvortil byens spildevand havde afløb, blev brolagt i bunden og beklædt med brætter, for at man bedre kunne rense dem.)

15/8 18oo blev der holdt licitation over byens andel af den alfare vej fra bommen ved Nørreport til Carl Hansens vængegærde(Norske Løves).

9/3 18o1 brev fra arrestforvarer Han Larsen, som kræver 3o rdl. for opvartning af forligelseskommission. Byrådet kom til det resultat,at det var mærkeligt, at han først nu 5 år efter kom med et sådant krav, og man gav ham kun 5 rdl. ialt.

2/3 18o1 skriver borgmester Crell til stiftamtmanden om borgervæb - ningen i anledning af krigen med England. Det fremgår af det interessante brev, at borgervæbningen bestod af 1 kaptajn,2 løjtnanter,1 fenrik, 6 underofficerer og 123 borgere,der var øvede i våben,"således som borgere i almindelighed er", skriver Crell.
" Armaturet derimod er yderligere slet. Jeg har ikke fundet 1o brugelige geværer. I det mindste er der ikke flere end disse,der kan tåle en ordentlig ladning krudt.Alle de øvrige er små,tynde forrustede jagt - geværer,som ingen mand kan afskyde uden at skade sig selv".
Borgmesteren bad derfor stiftamtmanden foranledige eller forespørge på Tøjhuset,om byen kunne låne 12o gode brugelige geværer med bajonetter dertil. 3o af byens unge karle var villige til at danne et korps, hvis de selv måtte vælge deres leder. De havde selv meldt sig,forklarede Crell.

29/11 1799 er datoen for en synsforretning blandt dokumenter i stift - amtmandens arkiv, som vedrører Store og Lille Peder Carls bro,som det hed.

Vedr. rådhusets istandsættelse

I et brev dat.28/11 1799 skriver Crell til stiftamtmanden, hvor han beder om at få udleveret den tegning og overslag,som hans formand kancelliråd Arff havde indsendt vedr. rådhusets istandsættelse.

Køge Arkiverne

16.juli 1790 mødte borgmester Crell op hos gæstgiver Carl Hansen uden for Nørreport for at se om hans losementer var efter loven:
En stue betrukket på væggen og under loftet med perlefarvet lærred. Værelset er forsynet med 4 fag enkelte,engelske vinduer, derudi en passelig seng med omhæng og gode sengeklæder.Så befindes også værelset anstændigt møbleret og i alle dele passerere for enhver proper rej - sende.Et derved værende kammer uden kakkelovn med 1 fag vinduer.I kammeret seng og møbler passerer. I gården er en nyopført bygning, 1 loft høj bestående af lo fag, deri på højre side 2 små gæstekamre uden senge og møbler.Hvert kammer med 1 fag blåmalet engelske vinduer og malet fodpanel og gibset loft og gode hollandske låse. På den vester side af indgangen en stue på 3 fag med 2 fag blåmalet engelske vinduer og malet fodpanel.Loftet og væggene gibset.I disse værelser er en smuk 2 etages vindovn,og i henseende møbler efter indretningen mangler 2 spejle.Ellers er værelset møbleret passeligt. Ved dette værelse og 2 gæstekamre er samme beskaffenhed som de tvende førstmeldte kanre. I ethvert kammer er en passelig seng med omhæng og klæder samt et udfordrende antal stole,men borde og spejle mangler.
I skillerummet mellem disse kamre er en 1.etages vindovn,men der mangler ildtang og skuffe til hver af bemeldte kamre.Ved udgangen til gaden er en passelig skænkestue for ordinære folk.Derved en anden og bedre skænkestue med passelige møbler,nok et lidet kammer og stue med for - nødne møbler,senge og klæde for rejsende af ordentlig stand.Videre fandtes til samme brug 2 kvistkamre,hvori er en seng med omhæng og gode senge klæder samt spejæ,bord og 2 stole.I disse 2 kamre 3 standsenge med gode sengeklæder.Opgangen passerer,men rækværket på trappen på loftet behøver reparation.Disse 2 kamre behøver også at hvidtes.
I gården er en stor bondestald,som også bruges til vognremise.Samme behøver ny porte.Stalden til 12 heste har samme mangler og mangler desuden 3 spiltove.Gården er rummelig,og broen lader ejeren nu omlægge. Brønd med posttræ og pumpe.En nyttig køkken-og frugthave,hvori er en keglebane
I gæstekamrene mangler klædesbørster,vaskefade og skrivematerialer.

Køge Arkiverne

Køge byfoged: Bygningsregnskaber 1803-22(Rigsarkivet).

I anledning af at man 1803 var begyndt at kræve skat efter boligernes størrelse, d.v.s. stuerne omfang målt i kubikalen, fik gæstgiver Carl Hansen(Norske Løve) eftergivet den periode, der gik medens han opførte sit ny stuehus. I beregningerne fremgår, at det gamle forhus var i 1 etage, 23 alen og 12 tom.langt,12 alen og 1 tom. bredt, blev nedbrudt i marts 1804, derover var en kvist til kamre på 10 alen og 12 tom,(6 alen bred). Det nye forhus blev lagt på samme sted og var i 2 etager,30 alen langt og 16 alen bredt. Det ventedes færdigbygget i november 1804.

Det hedder videre: Så er af sidehuset nedbrudt 1 alen og 9 tom.ved det ny forhus opførelse, så at det hus nu kun er i længden 20 alen.

Køge Arkiverne

Rådstueprt. 1800 16/1. Synsforretning for at besigtige om Det store værtshus,kaldet Prinsen på Køge Torv er indrettet og forefindes,som forordningen af 5.3.1695 foreskriver.Gæstgiver,postmester Topp var til stede og anviste:

1 stue til gaden med 8 nye,gode stole, 3 borde og 1 spejl samt 5 fag gode kappe-gardiner med frynser.Ved denne et kammer,som er afdelt til et kontor,og i den anden afdeling er anbragt de fornødne dække og søm at hænge rejseklæder på for rejsende med posten.

2. Grevestuen,deri 2 små consol-borde og 1 thebord, 2 små spejle med forgyldte rammer, 6 nye stole med sirtes overtræk så og menagegårdiner for for vinduerne.

3. I et østre kammer ved bemeldte stue en seng med nyt omhæng,og i stuen 2 nye smukke underdyner, 3 hovedpuder, 1 overdyne med sirtes overtræk og 1 krølhårsmadras.Videre var i dette værelse 2 stole med betræk af samme slags som omhænget om sengen samt et natbords-spejl,vandkande og vaske - håndsfad.

4. I det vestre kammer ligeledes en seng med sirtes omhæng og tæppe. I sengen 2 dyner,3 hovedpuder, og 1 overdyne med sirtes overtræk.Videre var i dette værelse 2 stole,1 liden bord,servante,vandekande og fad.Begge disse værelser er forsynet i vinduerne med sirtes gardiner.

5. I det såkaldte Røde kammer 1 seng med omhæng, 2 underdyner, overdyne , 1 halmmadras, 2 hovedpuder,1 trækkepude, 2 stole,1 bord samt 1 spejl.

6. I den såkaldte Lübeckerstue, som er til at logere kuske og tjenere i. Herved de fornødne og meget gode sengeklæder,1 bord og 3 læderstole.

7. I Kuskekammeret 1 seng med omhæng,1 under-1 overdyne, 2 hovedpuder og 1 bord og 1 stol.

8. I den ene sal til gaden er opsat et billard, i den anden 2 spejle i væggen, 2 borde, 6 nye stole og sofa med sirtes overtræk.På alle sengene fandtes rene og gode lagner. I Grevestuen,Det røde Kammer og kammeret ovenpå er gode kakkelovne,ligesom alle værelser fandtes tætte og velforsynede på vinduer og døre og vel rengjorte.Stalden er afdelt til 19 heste.

(Rådstueprt. 13/6 omtaler et syn over herberger Fr. Flemmings gård,1790) (Prinsen).

Køge Arkiverne

I anledning af slaget på reden 2.april 1801 indløb der 14.april ordre til byrådet i Køge om at forskaffe frisk kvarter til følgende:
1 eskadron ryttere,omtrent 120 mand og et lige antal heste.
24 mand artilleri med 6 heste og 2 kanoner.
1 kompagni lette infateri,omtrent 90 mand.
Både officerer og hele mandskabsstyrken skulle indkvarteres privat.
Gæstgiver,postmester Topp i "Prinsen" tilbøde at huse generalmajor von Castenskiold med adjudant og tjener samt følge.
Hr. Dyrlund modtog oberstløjtnanten og inspektør Bartholdy major Funch.
Eskadronchefen med tjener fik logi hos købmand Tøxen junior, o.s.v.

Rådstueprotokollen indeholder 23/3 1801 også en beskrivelse af den uniform borgervæbningens officerer skulle bære:
En rød klædes kjol med lyseblå rabatter,opslag og krave og lyseblå underklæder. I kjole og underklæder gule kanpper,2 guldepauletter og trekantet hat med guldkrampe.
Underofficerer bærer en lignende uniform, dog uden epauletter og guld - krampe på hatten,samt borgernes kokarde af en kulør efter fanen.

Byen trommeslager annoncerede mandag 20.juli 1801, at der samme dag var fugleskydning(Køges borgerlige venskabelig Skydeselskab) i gæstgiver Carl Hansens vænge og advarede samtidig folk,som ikke skulle deltage, i at komme for nær vænget.
7.maj 1804 forelå en tilladelse fra højeste myndighed til gæstgiver Carl Hansen" at udflytte en af ham opførende ny bygning nogle alen for at få samme lighed i linien med hans øvrige bygninger".
Hr. Treschow havde ikke noget imod, at Carl Hansen flyttede sin stue - eller hovedbygning, som han agter at opføre af ny,omtrent 2 1/2 alen i vest og ca. 3 1/2 alen i øster ende,siden at denne forandring anses at blive bygningen til zire og ikke skal være nogen hinder for byen".

Køge Arkiverne

Underdanigst Promemoria

Af den her i Køge Bugt liggende engelske Flaade er i gaar ankommet her paa Reden 17 Fregatter og mindre Krigsskibe,som her indtager Vand og Forfriskninger.

De store Krigsskibe af den engelske Flaade saavel som en Del Fregatter ligger dels norden og dels sønden for Køge omtrent en Mil ud,dog den søndre Del noget længere herfra henimod Stevns Klint. Af de engelske Officerer var i gaar adskillige her i Land. Dette har jeg ikke skullet undlade underdanigst at indberette.

Foruden den ekstraordinære Indkvartering min Skrivelse af 16.ds.ommelder, er Køge Købstad nu den 18.paalagt et Kompagni let Infanteri,hvis Styrker bestaar af 1 Kaptajn,1 Løjtnant,12 Underofficerer og ca. 8o Mand.Byen har altsaa for nærværende Tid omtrent 35o Mand indkvarteret foruden Staben af det sjællandske Rytter regiment,som i disse dyre Tider er en trykkende Byrde for Indvaanerne.

Man har tillige det Uheld, at der for engelsk Regning opkøbes i denne Egn ikkun alene alle Slags smaa Kreaturer af Gæs,Ænder,Høns og Faar,men ogsaa Stude og Køer og Kalve med hvad mindre,som er at faa og som til Forfriskning for den her i Bugten liggende engelske Flaade kan behøves. Disse Personer,som bruges til at opkøbe disse Sager, er forsynede med et Pas fra Hr. Generalmajor von Castenskiold.

Køge den 27.April 18o1
Christian Crell

Til Deres Højgrevelige Excellence Hr.Geheimeraad og Stiftsbefalingsmand Greve Knuth.

Køge Arkiverne

Underdanigst Promemoria

Da det her er sagt, at i København skal være udspredt det Rygte, at adskillige Uordener skal være forøvet af de Søfolk,som her kommer i Land fra den engelske Flaade for at hente Vand og Forfriskninger, saa ser jeg mig deraf foranlediget til underdanigst at indberette,hvad hidtil er passeret i saa Henseende.

Sidste Onsdag Morgen omtrent Kl.8 slet kom her i Havnen en Barkasse med to engelske Officerer og 13 eller 16 Mand.Barkassen var forsynet med to Svingbasser samt Krudt og Kuglekasser og nogle vil have set brændende Lunter, som jeg dog ikke observerede.

Da den Barkasse ankom til Bolværket,blev den afvist,og den gik efter nogle faa indvendinger ud af Havnen,men holdt langs med Landet hen efter til Slukefter,hvor den ligeledes vilde lande.

Hr. Generalmajor von Castenskiold lod straks et Detachement Ryttere rykke ud til Slukefter og red der selv hen til Barkassen og spurgte Officeren, hvad hans Ærinde var,og hvad det skulde betyde, at hans Barkasse var armeret.

Svaret var: Et Par Officerer ville gøre en Tur i Land,og at Barkassen var armeret var noget,som i Almindelighed var brugelig. Barkassen gik imidlertid straks fra Land uden at udøve mindste Uorden. Alle øvrige Barkasser,som før og siden har været i Land her ved Køge, haver ikke været armeret,og jeg har hidtil ikke hørt nogen Klage over Uorden.

I Aftes var det ikke muligt for 9 eller lo Barkasser og Baade at komme ud til deres Skibe formedelst Storm.Hr. Generalmajor Castenskiold vilde først have haft, at Mandskabet,som tilsammen var henimod 12o Mand foruden 16 Officerer skulle være blevet i Baadene,men han blev omsider enig med mig i at indlægge Folkene paa Raadhuset under behørig Vagt og Officererne hos Carl Hansen.[1)]

Paa Raadstuen kunde der haves Tilsyn med disse Folk,men skulde de være blevet i Baadene,som man først havde besluttet,vilde saadant være umuligt, thi jeg er forsikret om, at inden Midnat havde det halve Mandskab været i

1) Carl Christian Hansen gæstgiver(Norske Løve)

Køge Arkiverne

Land og udøvet mange Uordener i Stedet for, at de Smaating paa Radhuset, som nu er bleven beskadiget, af Hr. Belfordt uden mindste Modsigelse bliver betalte.Desuden forkom det mig umenneskeligt at lade disse Folk blive i Baadene,da en Del af dem var vaade og nogle stærkt beskænkede.

Køge den 1.Maj 1801

Christian Crell

Til Deres Højgrevelige Excellence Hr. Geheimeraad og Stiftsbefalingsmand Greve Knuth.

Køge Arkiverne

Gæstgivergården"Prinsen" på Torvet, hvis indehaver tillige var post - mester, ses ofte at have skiftet ejer. Folk holdt mest af at komme hos Carl Hansen,og hvor der også blev holdt fugleskydning.

I en pakke med ndkomne breve til borgmesteren(1804-1806) ligger et brev fra Danske Kancelli, hvori man oplyser, at fru Sophie Amalie Topp havde anmodet Generalpostamtet om at understøtte en ansøgning om at få hendes mand, Johan C.B. Topp, frigivet for resten af den tid,han var dømt til at arbejde i Forbedringshuset.Postamtet kunne ikke og mente sig ikke beføjet til at imødekomme nævnte ansøgning,men anbefalede at forestille Hans Majestæt samme til bønhørelse.

I 1806 skulle bommen ved broport fornyes. Til det formål skulle der bruges følgende:

2 pæle a 10 alen, 12-13 tom. tykke,

Til bommen 1 stykke 18 alen dramsk tømmer(fra Drammen),

en kasse med kampesten, for bommen til balance at indlægges, og til kassen bag bommen,hvor balancen synker i ved opgående.

Man anbefalede at anbringe en lygte på en gaffel på bommen,der ved mørke nætter kunne advare rejsende i at køre på bommen. (Kilde: Køge havnevæsen. Indkomne breve 1806.)

15/9 1668 målte man vanddybden i havnen, som viste at der både mellem bolværkerne i åen "og uden for Bolværket på Refugen" ved middelvand var 3 sjællandske alen."Ingen af os kan mindes bedre Dyb i nogle Aar, saa for Dybhedens Skyld kan ingen søfarende Mand beklage sig nu mere end tilforn" fremgår det af udtalelsen til rådstueprotokollen.

Årene fremover skabte ingen forbedring. Da byen i 1808 havde stor transport af brændsel til de betrængte hovedstad,målte man igen vanddybden i havnen,som viste 4 1/2 fod ved dagligt vande.Dette var man tilfreds med, for som det hed, forhen kunne end ikke en båd med 8-10 tdr. korn komme ud på reden. Teodor Gliemann skriver i sin beskrivelse af Køge 1821: Tidligere havde byen ingen havn,men 1799 -1807 anlagdes en havnedæmning langs nordsiden af åmundingen .De 8 fartøjer og 1 pram byen ejede, ødelagde englænderne i 1807. I 1821 ejede byen ingen fartøjer.

Køge Arkiverne

De store udførsler af brændsel fra Køge til hovedstaden kom fra skovene ved Svenstrup og Skjoldnæsholm,hvis ejer,major Neergaard, havde truffet aftale med kommissionen til forsyning af hovedstadens brændsel. Vallø-gods ville intet sælge,så brændselet måtte transporteres af bønder fra Svenstrup gods.

Kommissionen bad om nedslag i afgiften,48 sk.pr. favn brænde,som havnen skulle have,men De eligerede Mænd ville ikke gå med hertil,på grund af de store udgifter,der var med havnens vedligeholdelse. Bønderne på Svenstrup gods var ikke til at lokke med penge for at køre brændsel til Køges indbyggere,som også manglede og måtte klare sig med fagotbrænde.Tidligere kunne man købe brænde i Køge for 7 rdl.Nu måtte man betale 13 rdl. (Rådstueprot.18o8,17o).

18o9 12/1o hedder det, at Jyske regiment ligger indkvarteret på Præstø amt og Roskilde amt fra Præstø by til Vejle å tilligemed Jægerkorpset.

Den begyndende inflation viste sig på mange måder. Hidtil havde byens 6 store købmænd intet taget af bonden for hans logi om natten.Egentlig var det noget,byens værtshusmænd skulle tage sig af,men deres gårde var så små, at de ingen heste og vogne kunne rumme.Nu krævede de,at byen satte en bestemt afgift for disse overnatninger.

181o 21/5 modtog byrådet 5o østers fra København som gave til udsætning. Man valgte et sted ca. 1ooo alen mod nord fra havnen. Folkene der satte dem ud på dybt vand, havde kompas med og valgte nogle punkter, f.eks. Taarnby kirke på Amager,Højelse kirke og den yderste pynt af Prambro eller Valløvak skov.

Købmand Rasmussen på hjørnet af Torvet og Nørregade havde haft sygestue for 1.jyske infateri-regiment,men nu skulle der findes et andet sted. Rådstueprt. 181o,pag. 2o4, omtaler Rebslagergade.

1813 18/3(232) afholdtes forhør i Køge i anledning af at jagten"Frederica Elisa" var fundet drivende 3/4 mil ud for Stevns kirke.Ifølge forhøret havde løjtnanten på Søholm skanse og nogle bønder indbragt jagten til Køge,men da den stak 6 1/2 fod og der kun var 5 1/2 fod vand ved indsejlingen,måtteman losse en del af lasten,rug,havre og smør for at få den til kaj.
Kaptajnen,som var kommet til forhøret, forklarede at han sejlede i en konvoj på 25 fartøjer, da de blev angrebet af chalupper fra 2 kutterbrigger, 1 galease og og 1 fregat.De fjernede flæsk,smør og æg fra lasten,som tilligemed besætmingen blev roet over i et engelsk skib. Jagten blev taget på slæb,men måtte senere efterlades på grund af blæst.

Køge Arkiverne

ULFELDTS GAARD
(som den burde hedde)

Nørregade 22

Herman Klie(Klye),der i 1636 fæstede Køge kro ved Olsbæk mellem Greve og Hundige, ses 2o/12 163o at have fået borgerskab i Køge. Dette borgerskab var nu af kortere varighed,idet han ses at have opsag det allerede 1o.jan. 1632. Helt uden forbindelse med Køge var han nu ikke,som det fremgår af følgende:

28/1o 1633 lod Didrich Sonnichsen tinglæse et pantebrev,dat.4/5 1633 på 15o slette daler,som Herman Kly,indvåner i Køge, var skyldig til hr. Morten Christensen, sognepræst i Nordrup".Og haver han derfor pantsat al den lod og anpart og rettighed,som Herman Kly haver udi den gård liggende i Nørrestræde,Herman Kly ibor og han af Didrich Sonnichsen tilforhandlet haver ".

23/2 1636 gav Maren Klie sin broder,Hermand, 14 dages varsel til at møde for retten(Køge)angående hendes arvepart efter deres sal. moder. Ifølge sagen havde Herman lånt 5oo mark lybsk til et gårdkøb 7/9 1616 i Flensborg af sin moder. Rådmand Hans Christensen,som mødte for Herman forklarede, at for nogen tid siden havde han talt med Herman hos Erich Helmers om de to søskendes trætte,hvoraf fremgik, at der 8/12 1629 var indgået en kontrakt mellem dem i Køge om deres moders arv,men at sagen var lagt i Cort Richters hænder.

Kræmmeren Erich Helmers,som Maren havde krævet afhørt,oplyste, at han for kort tid siden var hos præsten hr. Michel i Greve,og da lod hr. Michel skikke bud efter Herman i Køge kro.

Sagen blev tilsyneladende afgjort ved, at Maren Klie overtog broderens gård, Nørregade 22, i Køge,hvilket fremgår af et pantebrev,hun underskrev 2o/12 1647. Maren var enke,og gården var på det tidspunkt beboet af hendes svigersøn, Rasmus Nielsen Brem,Toldskriver. Ifølge pante - brevet disponerede hus selv over 6 væggerum hus ud til Nørregade "med lige mål udi det tværhus i gården,som kælderen var under". (skødepr. 1648.97).

Køge Arkiverne

Da der på kongens bud i 1646 skulle oprettes fire herberger for rejsende i Køge, meldte Rasmus Toldskriver sig og oplyste, at han ville skilte med en hjort.

Rasmus Nielsen Brem, som fik borgerskab 23/12 1636, var født i Øster Ulslev sogn på Lolland.Der findes dog et pantebrev,dat.11/11 1629,hvoraf fremgår, at han tidligere havde boet i Nyportstræde.(tingb.)

Nørregade 22 var en stor gård, og Rasmus Nielsen stilede måske lidt højere,som den skriftkloge mand han var,end sine kolleger blandt byens herberger.Dette fremgår af kæmnerregnskaberne i 1654,hvori det hedder, at Rasmus Toldskriver var fritaget for al byens tynge,"da han logerer adelen". Han døde i februar 1655.11/1o 1657 giftede enken, Cathrine(Trine) Pedersdatter Post,[2] sig med handelsmand Henning Jacobsen,der var født i Køge og søn af kræmmeren Jacob Sørensen Overberg,som ejede den nuværende museumsgård ,Nørregade 4.

Det var småt med landevejskroer i de tider. Køge kro var den eneste kro på strækningen mellem København og Køge, og langs den gamle Vordingborgvej lå kun Vindbyholt gæstegård mellem Fakse og Præstø. De tilhørte kronen og blev derfor hyppigt benyttet af hoffets personale og i øvrigt af alle,som rejste i kongens tjeneste.

For adelen,som også var afhængig af at have et sted at overnatte, var disse kroer et nødvendigt led i deres rejseplaner. Der er bevis for, at disse krofolk kendte hinanden og kom sammen ved festlige lejligheder.Det kunne simpelt hen ikke undgås, at de rejsende havde lidt at berette om deres ophold undervejs.

Og således gik det også Rasmus Toldskriver af hvis skifte det fremgår, at hans datter, Anne Rasmusdatter, blev gift med gæstgiver Johan Sack i Vindbyholt gæstegård.[1] Han havde desuden 2oo rdl. til gode ved sin død hos den nye kromand, Ole Pedersen, i Køge kro.

1) Hun blev efter Johan Sacks død 1675 gift med Adam de Voss, søn af bartskærer Johan de Voss,Torvet 7 i Køge.
2) Tingb.1666,183,27/8.

Køge Arkiverne

Kæmnerregnskaber,som er den bedste kilde til at belyse datidens rejser, og det gælder både rejsemål og de forhold,man kom ud for på en sådan rejse, nævner ofte gården i Nørregade.

Under svenskekrigen var der selvfølgelig intet rejseliv.Henning Jacob - sen,hvis gård ikke ses at have lidt overlast i disse år, måtte som andre finde sig i at modtage svenske officerer i indkvartering.Kæmneren betalte udgifterne, f.eks. 14/8 1658,hvor han fik betaling for at huse en løjtnand " selv syvende"(d.v.s.at de var syv i alt)og modtog 29 kander øl foruden foder til hestene.

19.jan. 1661 fik Henning Jacobsen kgl.bevilling som gæstgiver.Dokumentet er gengivet i Sjællands register,hvori det hedder, at han nu er fri for byens bestillinger og indkvartering. Bevillingen blev bekræftet 17/1o 1663,og denne gang var det for livstid.

Blandt gæsterne i gården nævnes også dronningens stutmester,Jacob Brochmand,som 9/11 1661 logerede hos Henning Jacobsen og medførte 7 af Hen - des Majestæts hopper.

Henning Jacobsen var også handelsmand,desuden var han blandt de 1o borgere i byen,der fremstillede malt og handlede med det i stor stil til ud - førsel.Hustruen, Cathrine Pedersdatter Post, døde 29/3 1671 og blev be - gravet i kirken. 9/6 1672 var der bryllup i gården.Vielsen foregik "i Huset",som det hed, når honnette borgere lod sig vie hjemme. Den udkårede var Cathrine Jensdatter Riber,som var af velhavende familie.

Gæstgiveren var ifølge kgl.brev 23/9 1666 udnævnt til rådmand, men afgik 1681,fordi han havde forpagtet konsumtionsafgiften.Ved matrikuleringen 1682 fik gården nr. 232. Han ses desuden også at eje nr. 238 og 39 i Lovportstræde(Jernbanegade), en lille våning og en ubebygget grund,der mod nord strakte sig til hans egen have,og som han havde købt i 1666.

Kirkebogen viser, at Henning Jacobsen blev begravet 3o/1o 1683 kun 5o år gammel.

Enken forblev i sin enkestand og fortsatte med at huse honnette personer. 2o/11 noterer kæmneren i sin protokol: Haver jeg betalt Cathrine,sal.Henning Jacobsen for tvende tinfade,vægt 7 pund,som blev borte,da Hans Majestæt sidste gang logerede her om natten, 2 rdl.2 mark.8 sk.

Køge Arkiverne

Rådstuebogen nævner 1694 5/6, at Cathrine, sal. Henning Jacobsen havde tænkt sig at flytte fra byen. Hun forklarede, at hun havde mange penge til gode hos bønderne, og om hun af den grund kunne bevarer sin nuværende status som borgerske, hvis hun vendte tilbage.

Køge Arkiverne

I bygningstaksationen 1736 beskrives Nørregade 22 således:

14 fag til gaden,mur-og bindingsværk, 2 loft høj, a 2o rdl.

11 fag sidehus med halvtag,2 loft høj,mur-og bindingsv.nord i gården, a 12 rdl.

6 - sidehus,syd i gården,klinet med bindingsv.2 loft, 1o -

17 - staldhus, 2 loft højt,mur-og klinet,med lude til vognskur, a 1o rdl.

Gården ejedes af klokker Frantz Beiring,som også ejede nr. 233, der havde gadehus på 9 fag, 2 loft højt,mur-og klinet med bindingsv. a 16 rdl.pr. fag.desuden var der 1 sidehus på 5 fag. Denne gård beboede klokkeren selv.

Ifølge grundtaksationen 1734 tilhørte nr. 232 Peder Svendsen Heebergs enke og 233 Frantz Beiring.

En taksationsforretning over samtlige bygninger i staden,dat.25/3 1761 at brandtaksation nr.2o7(Nuv. Nørregade 22) tilhørte hr.Schoutbynacht Ulfeldt. Hans skøde på ejendommen findes i skødebogen, ligesom hans enkes skøde vdr. gårdens salg.

Køge rådstue: Div. sager(sagligt henlagt) Tillæg III. 1736-1826.

Køge Arkiverne

Skødeprt. 1593 25/6 Omtales kongens forfaldne gård i Lovportstræde (Jernbanegade),hvor den siges at høre under Vordingborg slot.

Synsforretning på Køge Apotek
1800 6/10: Forhuset 10 fag, 2 loft,af grundmur, længde 25 1/2 alen og i dybden 14(1/2)alen, hvorunder er opført 8 fag grundmuret kælder,hvortil er indgang fra gården,hvortil er tvende kamre,som er indrettet til 5 små kældre. (Også syn 1801 16/12 og 1803)

Vestergade 41 1805, Collectius Tides tilkøbte ejendomshus:
Forhus, 13 fag, 1 loft høj i mur-og bindingsværk, 31 1/4 alen i længden og 8 1/2 alen i dybden.
2 fag til bræmdehus og kostald;
2 - - kammer og spisekammer,
3 - - stue,og køkken,
1 - - forstue,
4 - - køkken med dobbelt skorsten.

1629 20/1 leverede Køge,som sendtes til oberst Holcks soldaters under - holdning,der til Vordingborg er blevet afskibet:

14 tdr. brød, 7 otting smør, 4 skippd. oksekød plus 13 lispd.

Tingbog 1663,94 27/7 Synsforretning og vurdering af Lyder Siverts gårde
Nørregade øst: Museumsgården

Først den nordligste,som ligger næst op til sal. Mads Guldsmeds gård:
Til gaden 8 væggerum samt dets påbygning,som er et kontor.
Langt nede i gården på nordsiden 32 væggerum hus,
Tværhuset, som hører til samme gård, er 8 væggerum,og et lille stykke haverum ved samme tværhus samt gårdrum til gården. vurd. 1600 slet.dl.

Den søndre gård ligger op til afg. Hans Buchs gård.
Til gaden 9 væggerum, og mellem samme gadehus langt neder af gården,som er på nordsiden, 30 væggerum hus.
Tværhuset neder i samme gård er 6 væggerum med en lille have og gård - rummet, vurd. 750 slet.dl.

Tingb.1653 7/11. Da Jacob Bortig kastede en sten ind i forstuen til Laur. Knudsen(Brogade 1).Jacob Bortig ejede den sydligste ende af Brogade 16 og mente, at Laurits havde opført sig dårligt over sin nyligt afdøde aldrende kone,Karen Hansdatter(han var hendes tredie mand).Jacob råbte,da han kastede stenen: Laurits, du vedst nok, at jeg må ikke slå dig i dit eget Hus.Kom ud på Gaden ".

Køge Arkiverne

T O R V E T 14 (kaldet Brcohmands gård)

Køge skifteprotokol 1654 12/1 -21/1: borgmester Enevold Brochmands skifte: Børnene vare følgende:

Mag. Rasmus Enevoldsen Brochmand, professor v. Københavns universitet,

- Hans Enevoldsen Brochmand, sognepræst ved Nicolai kirke, Kbhvn,

- Peder Enevoldsen Brochmand,

Ivar Enevoldsen Brochmand,

Boel Enevoldsdatter, gift med rektor Hans Iversen, Køge latinskole,

Barbara Enevoldsdatter, 17 år,

desuden Enevolds datterdater, rådmand Peder Jensen(Holbæk) datter, Helle Pedersdatter, der var 5 år.

Hovedgården på Torvet(hjørnet af Kirkestræde) blev vurderet til 16oo dl. dertil kom 15 boliger i Hestemøllestræde samt en åben gård i Kirkestræde med 2 boliger til gaden og 3 i gården, hvilke var ganske forfaldne. Det besluttedes at lade opsætte et epitafium over den salige mand, Enevold Rasmussen Brochmand, i kirken, hvilket blev ansat til 45o rdl.

Hans Enevoldsen blev formynder for søsteren Barbara, der fik 145 dl. som part i hovedgårdens 16oo dl.

Barbara Enevoldsdatter må kort tid efter faderens død havet giftet sig med Ditlev Bertram, der havde været skriver og tjener for Christen Skeel på Tryggevælde, hvorefter denne overtog gården og blev borgmester. Ifølge en aftale med proviantskriveren i København skulle han (4/6 1655) levere 196 tdr. magasinrug indenfor en periode, men krigen kom, og først i 1665(tingb.pag. 88) blev Barbara, der sad som enke i gården, krævet til regnskab, hvorved fremkom, at der resterede 56 tdr. at levere.

Borgmester Ditlev Bertram døde 1661 og blev begravet 5.juli. For at klare en håndskrift, hendes mand havde givet 11/6 1657, måtte hun pantsætte våningerne i Hestemøllestræde for 5oo dl. (1/9 1662).

12/1 1665 blev der holdt skifte efter Ditlev Bertram. Hovedgården på Torvet blev vurderet til 16oo dl. 3 boliger på Sct. Gertrud kirkegård blev sat til 9o dl. og 2 boliger i den anden rad, som er den 3.dør fra tjørnegærdet, blev sat til 7o dl. En have i Hestemøllestræde med en fiskepark vurderedes til 25o dl. Johan Kohl(Brogade 23) forlangte læst for retten at han i perioden 18/7-59 - 24/1 166o havde leveret til kongen af Sverige og hendes majestæt dronningen og andre fremmede gesandter i den svenske fejdetid for 338 rdl. Betram havde lovet ham pengene, men der fandtes intet bevis derpå. Han efterlod sig følgende børn:
Margrethe Bertramsdatter,
Maren -
Enevold Bertramsen.

Køge Arkiverne

Ifølge tingbogen 17/9 1666(187) blev en prioritet på 1132 slette daler,som borgmester Casper Eggers,købm.Johan Katterberg og Rasmus Caspersen Schiøller havde i sal.Ditlev Bertrams gård på Torvet, ud - budt. Da gården Torvet 9 skulle indrettes til kongens fourage - magasin

Ifølge kæmnerregnskaberne 1677 3o/1 nævnes, at der nu skulle gøres rydeligt i Mourits Dreyers gård(Torvet 9) efter hans død(1676) til fourage til Kgl.Majestæts magasin.

Der blev bragt en vægt til gården til at veje høet på. Denne vægt var så tung, at der skulle fire mand. Der blev sat en mand til at rense loftet over stuen i Dreyers gård.

Torvet 14 ses ved grundtaksationen 1682 at tilhøre sal.Ditlev Bertrams børn og at være beboet af regimentsskriver Henrich Pedersen. vurderet til 35o rdl. grundskat 43 3/4. Deraf forstår man bedre, at der ifølge kæmneren 29/9 1679 blev kørt 79 tdr. fra havnen op i sal.Ditlev Bertrams gård. (1682 nr. 19o)

1736 var Torvet 14 indrettet således ifølge bygningstaksationen:

13 fag til Torvet,2 loft høj,mur-og bindingsværk, slet stand,	a 16 rdl.	
24 fag sidehus til Kirkestræde,mur-og bindingsværk	a 14 rdl.pr.fag	
8 fag stalhus,2 loft høj,i mur-og bindingsværk	a 8 - - -	
11 - halvtag, 2 loft høj,	a 4 - - -.	

Gården tilhørte Chr. Høyer i Ringsted og var beboet af Frederik Hansen.

Barbara Envoldsdatter Brochmand blev 1.søndag i fasten 1656 gift med Ditlev Bertram,borgmester.Han døde 1661,men først 25/11 1668 giftede hun sig med kapellanen Peder Christens Skivholm(Køge),der virkede fra 1637 til sin død 1671 og boede i kapellangården Kirkestræde 23.19/6 1672 viedes hun til hans eftermand i bestillingen,kapellanen Mads Hansen,men døde 1673 og blev begravet i kirken.

Køge Arkiverne

Skøder der vedrører Vestergade:

Tingbog 16/7 1641: skøder Peder Rasmussen til Jesper Michelsen
- 18/4 1642, 169) en gård, som Christen Caspersen Schiøller da besad, mellem Peder Rasmussen gård, som Laur. Torstensen nu ibor mod øst og Henrich Aremtsens gård mod vest (købsbrev 16/7 1641).

- 16/4 1632, Vestergade syd. Skøde fra skomager Christen Poulsen til Anne, Rasmus Bager, en gård mellem hr, jens Grønsbæk, Højelses gård mod øst og Albrecht Gudmundsen med vest. (tidligere skøde mellem samme var i tingbogen 2o/2 1632) Anne, Rasm. Bagers boede ellers Vestergade 6. Denne overtager Mikkel Jørgensen (mulig gift med enken og nævnes sere som ejer af gården overfor).

Skifteprt. 1665 12/4 efter købmand Svend Poulsen, Vestergade 16. Enken Anne Hansdatter. Ældste søn, Poul Svendsen, overtog gården, som med haven vurd. til 13oo dl. 1 vindmølle uden for Nørreport vurd. til 35o dl. Enken var Hans Skaanings datter fra gården Vestergade . Sølvtøjet vejede 126 lod. 293 bønder fra henholdsvis: Bjæverskov, Ramsø, Fakse, Ringsted, Tune og Stenvs herreder var kunder samt Tureby birk.

Tingbog 7/6 1641. Peder Rasmussen sælger Vestergade 27 til Hans Hansen Ravn, købmand. pag. 2. jordskyld 18 sk. Havde selv overtaget gården af Christen Caspersen Schiøller efter købsbrev 3o/5 1636, hvis kone have arvet gården efter sin fader kræmmer Rasm. Pedersen, borgm. Peder Pedersens søn i nr. 23-25.

- 11/1o 1641, 63, sælger Peder Rasmussen, kræmmer, sin hovedgård, han selv ibor, liggende i Vestergade, syd i gaden (nr. 23-25), udi længden fra algaden og ned til åen, med huse, bygninger, gård og haverum, udi bredden på husene fra Ebbe Sørensen gård(nr 21.) han ibor på øster side. Samt udi bredden på haven fra Christen Jostesen, rådmands gård (gift med en søster til Peder Rasm.) nr. 19 på øster side og til kræmmer Mathias Thomsens have på vester side. Peder Rasmussen have i 1636 købt det nederste stykke langs åen fra nr. 29, derfor strakte haven sig hen til kræmmer Mathias Thomsens grund, den næstsidste før kirkegårdsmuren. Køberen til denne store ejendom var Christen Caspersen Schiøller, svoger til Peder Rasmussen og gift med en datter af kræmmer Rasmus Pedersen. Ifølge tingbogen s.å. sælger Peder Rasmussen også gårdens stolestader i kirken, pag. 115, og en have uden for Vesterport, pag. 66. Selv flyttede han til Holbæk og blev rådmand.

Kæmnerregnskaber 165o

Laurits Torstensen, skipper, Vestergade 21,
Christen Caspersen Schiøller, - 23-25,
Hans Hansen Ravn, købmand, - 27,
Laurits Jensen, kældersvend i stadskælderen, nr. 29,

Laurits Jensen blev begr. 4/11.1655 og enken, Margrethe Hansdatter, søster til Svend Poulsens kone i nr. 16, begr. 2.juledag 1656 (skifte 1657, 288.)

Tingbog 27/7 164o. Oluf Svendsen køber på sin fadersvegne, sin Vestergade 32. Ifølge skødet får man bredden på denne grund.

Køge Arkiverne

Skifte efter Laurits Jensen Kældersvend, Vestergade 29.
og hustru, Margr. Hansdatter, 1657 16/3, 288. (findes i 2 prt.)
Stuen var beklædt med spånemåtter, sat på med lister.
Tingbog 1649 5/3 om Maren Skånings arvinger:

Laur. Jensen Kældersvend og Svend Poulsen, købmand.

Dom mellem Johan Hansen og den sal. kvinde, Margr. Hansdatter, findes ikke i tingboegn. (se skiftet).

Tingbog 1636 18/7 (Vestergade 29)

Maren, sal. Hans Jacobsen Skaaning, sælger til kræmmer Peder Rasmussen et stykke jord af hendes have, liggende bag hendes gård i Vestergade, hun selv ibor (og som er i den nederste have) og strækker sig i alen og mål: I længden: 1o1 alen (sjæll.) og 1 kvarter, og i bredden fra Jacob Franckes have, som nu Mathias Thomsen tilhører, 25 sjæll. alen og 1 1/2 kvarter. (Det nederste stykke ved åen)
Samme dag sælger skomager Jacob Francke til Mathias Thomsen kræmmer (kaldte Skrædder) en gård næst østen op til Mathias egen gård, han selv ibor, og vesten op til Maren, sal. Hans Skaanings gård, hvis grund strækker sig fra algaden og ned til åen (Francks grund var Vestergade 31)
Mathias Thomsen ejede og beboede nr. 33 (d.v.s. Aagade 1) og købte nu også nr. 31. Begge gårde havde jord til åen, og begge gårde blev revet ned under svenskekrigen, fordi fjenden skulle bruge pladsen.

Jordskyld 1654 (kirkeregnskaber)

Vestergade 21.	Laurits Torstensen, skipper	tidl.	Ebbe Sørensens
- 27.	Hans Hansen Ravn, købmand	-	Chr. Caspersen
- 29.	Lars Jensen Kældersvend	-	Hans Skaaning
- 31.	sal. Mathias Thomsen, kræm.	Anne, sal. Capper Hansen iboede.	

Ifølge havneregnskaberne 1648-49 udførte følgende borgere:

Ivar Caspersen Schiøller	(Vestergade 19)	75o tdr. malt
Christen Caspersen -	i nr. 23-25	2 skippd. (32o kg.) flæsk
- -		6 1/2 læst malt
Svend Poulsen,	Vestergade 16	1oo tdr. rug.

1 skippund var 2o lispd. a 16 pund, var 16o kg.

Tingb. 1666, 185, Vestergade 14 solgt af Henning Jacobsen til Johan Katterberg (hovedgård Torvet 3).

Om Vestergade 6 og numrene fra 16 til nr. 34 incl. haves i Ejerlister Køge byarkiv

Skødeprt. 1686-98 vdr. Vestergade 8, pag. 1o5. (1687 14/11)
Skøde til Jens Olsen Grovsmed.

1646-47 indførtes 8ooo enebærstager fra Blekinge til Køge (havneregnskaber) blev benyttet til hegn.

Skøde-pantebogen 28/1 165o ses Peder Skrædder at eje og Hans Skrædder at ibo Vestergade 12 og i samme prt. 2o/5 1651 ses Knud Jespersen, Byskriver at ibo Hans Pedersen skomagers gård, Vestergade 8.

Tingb. 1649 29/1o taler om Jens Friis gård (Vestergade 24)
Han havde lejet 2 boliger ud foruden at han selv boede i gården (boligerne lå muligvis på Sct. Gertruds kirkeg.)
En lejer havde forladt den vestligste bolig med ituslåede ruder og svinemøg fra en egel i hele gården. Møget lå op til begge vægge hos Jens Friis både på fodstkke og ler pag. 51. Gården Vestergade 24 blev revet ned under svenskekrigen.

Køge Arkiverne

Kæmnerregnskab 1624 nævner følgende udgift: (findes også i fattigregnskabet, hvor den egentlig hører hjemme) Leveret 14 tagsten til Peder Bondeskakkelovn og 6 mursten til foden.

(Kæmnerregnskaberne 1632 11/12. Peder Brasch får 2 dl. ringet med klokkerne
Rådstueprotokollen 1631 19/7: Kom hr. Christian Glob for rådstuen og klagede, at han ikke med hustru og børn tvende kunne klare sig for den løn, han var tillagt. 24 borgere var i samme anledning samlet på rådstuen for på det menige borgerskabs vegne at tage stilling til sognepræstens klage, hvorefter det med borgmester og råd blev besluttet at yde præsten 15o slette daler hver mikkelsdag," indtil saalænge denne dyre Tid forandres og bedre kan blive", hedder det. Men i det tilfælde at hr. Glob døde eller blev forflyttet, skulle ydelsen ophøre.

Køge Arkiverne

Tingbog 1647 29/11 sælger skomager Jacob Francke til Birgitte Clausdatter, sal. Emmerich Sparre (Vestergade 15) 3 boliger i Lille Aastræde og det nye hus, som han lige havde opført mellem Jens Nielsens våninger og Hans Pedersens have (omtalte have, som hørte til Vestergade 8).

Skødebog 1588 4/3 vedr. Vestergade 27. jordskyld 18 sk. Beviset for at borgmester Peder Pedersen ejede Vestergade 23-25.

Karen Christensdatter, sal. Mads Remsniders fik af Markus Remsnider på Christen Pedersens vegne i Kbhvn. en gård i Vesterstræde mod syd, næst vesten op til borgmester Peder Pedersens gård, han ibor, og østen op til hr. Mads gård i Borup-Kimmerslev (nr. 29). Østen op til betyder: set fra hr. Mads gård. Peder Pedersen gård var nr. 23-25. For gården svares årligt 18 sk. i jordskyld.

Skødebog 1588 12/2 vedr. Vestergade 29. Hr. Mads Pedersen til Borup-Kimmerslevs gård skødes til Tord Boesen med husplads og have i Vestergade, mod syd i gaden, østen næst op til Hans Sørensens gård og strækker sig i bredden imod algaden af vester og øster fra Hans Sverrigskers hjørnestolpe af hans gadehus, som er til Karen, Mads Remsniders hjørnestolpe af hendes gadehus 27 1/2 sjæll. alen. Og er samme gård og have på længden fra gaden og ned gennem haven til åen 240-tyve halvsjette sjæll. alen (245 1/2) 1 alen var to voksne mandsfødders længde eller o,6277 m. Af gården skulle svare i jordskyld til kirken årligt 4 mark.

Skødebog 1589 8/9. sælger Niels Andersen Spangsager sin gård i Vestergade nord, vesten næst op til Hans Skrivers gård, til Peder Pedersen. (følgende 3 skøder vedr. gårde, der lå ca. Vestergade 18-22)

- 1589 6/10 skøde til Jacob Nielsen Spangsbjerg (måske søn) på en gård, som Niels Ibsen ibor og som ligger vesten op til Hans Skrivers gård, han selv ibor og østen op til den gård som Niels Anders Spangsbjerg fordum ejede og beboede.

- 1589 6/10 skøde fra Hans Christoffersen til Inger Ziselle Oxe på gård med have, som strækker sig ud til Hestemøllestræde mellem Peder Pedersens gård og Niels Andersen Spangsbjergs gård, som Niels Ibsen bebor.
Hans Christoffersen havde købt gården 22/4 1588.

- 1588 22/4 skøde fra Peder Christensen Skytte til Hans Christoffersen på en gård med have, som strækker sig ud til Hestemøllestræde mellem Peder Pedersens og Niels Andersens Spangsbjergs gårde. Niels Andersens gård var beboet af Niels Ibsen skriver.

- 1590 skøde på en gård Vestergade nord mellem Peder Pedersens bolig, som Clemmen Skinder ibor og Jens Hansens bolig, som Niels Hvid ibor. Var en gård med have bagved. Køber var byskriver Rasm. Folkvard (Folkmark).

- 1587 skøde fra Karsten Skomager til Jens Hansen på bolig mellem skomager Anders Holst gård (nr. 6.) og kirken bolig, som Michel Jyde ibor. 9 sk. i jordskyld.
Vestergade 8

- 1587 skøde til Karsten Frandsen fra Jens Hansen Vestergade syd mellem Hans Schmidt og Daniels Thomsen. (3 mark i jordskyld.).

Køge Arkiverne

Tingbog 1678,33. sælger Jacob Pomeyer sin gård(Vestergade 3o) til Niels Lauritsen. Vest Niels Lauritsens egen gård
Jacob Pomeyers gård
Øst Willum Hansens gård
- -, 22 og 75 pag. Henrich Petersens gård, Vestergade 8 sælger var Hans Pedersen - -. I samme skøde fulgte en grund mod syd i gaden, bag Hans Farvers gård, Vestergade 15. Allerede 1587 hørte den lille grund på sydsiden til Vestergade 8 ifølge skøde

Skødebog 1697 2/11 vedr. Jens Poulsens 4 og 7 fags huse og plads forekommer Vesterports nøjagtige beliggenhed.

Jordskyld 163o-31. Kirkeregn. Vestergade 8 vedr.
Herman Jespersen Tøffelmager tidl. ejer Jacob Cortes

Skifte Herman Jespersen Tøffelmager, g.1. Mette Jensdatter, 161o. II. 3
g.2. Karen Frandsdatter, 164o
II. 91, 14o, 281.

Sagefald 1627 26/1. Bøde til Herman Jespersen fordi han flyttede Jacob Skomagers bod på Torvet og sattesin svogers, Michel Skomagers i stedet for.

Skifte Anders Mariager skomag. g.m. Marine Christensdatter, 1617. II. 1o4.

Købmand Svend Poulsens datter(Vestergade 16), som blev gift med en svensk officer (Dorthe Svendsdatter). Faderen døde 1657, men hendes arvesag, 32o rd. 48 sk. blev først afgjort 1671 ifølge Køge byfogedregnskaber, Rigsarkivet. 1/6 del tilfaldt kongen og købstaden i forening. Officeren boede da i Stralsund.

Byfogedregnskaber 1658-61 (R). 5 små grå kværn-sten(kampe), som her for byen blev opgravet og havde ligget ca. 5o år i jorden blev vurd. til 1/2 dl. stk. og tilfaldt byen, da ingen ejermand kendtes.

I skødebogen 164o, pag. 22. omtales boliger i Lille Aastræde, som gik ned til aaen mellem Vestergade 15 og 17.

Skødebog 1639. pag. 9. sælges Søren Nielsen skomagers gård(Vestergade 1o) som lå mellem skomager Jacob Franckes lille gård, nr. 12 mod vest og Hermand Tøffelmagers gård, nr. 8, mod øst.

Jordskyld Vestergade 31. kirkeregn.

1631	Søren Knudsen	tidl. Amdi Skomager
1635	Jacob Francke	tidl. Søren Knudsen
1642	Mathias Thomsen	tidl. Jacob Francke.

derefter flyttede Jacob Francke til nr. 12 i Vestergade.

Skifteprt. 1672, 145. købmand Anders Glanderup. Vestergade 27.
De mange bønder, som var i gæld til boet boede følgende byer: Kyring, Ørsted, Svandbjerg, Lidemark, Ørslev, St. Salby, Hadstrup, Bjæverskov, Aashøj, Kirke Syv, Merløse mølle, Lundsgårde, Egøje, Regnemark, Skullerup, Lille Skensved, Ramsølille, Jersie, Lellinge samt forpagter Irgens på Gjorslev. Christen Caspersen Schiøller ejede gården og der skyldtes i husleje 28 dl. til førstkom. påske.

Blandt sølvtøjet nævnes: 1 stob 9 1/2 lod
1 kande 62 -
12 skeer 34 - . Der var 1 karl og 1 pige på gården.

Køge Arkiverne

Herredsfogedens datters kirkestol(Kirsten Jacobsdatters) var den 13.stol, det 5. stade fra det store kirkegulv.Skifte 1656,186.
I stuen noteres em sølvpotte på 55 lod, 1 sølvklokke og 8 skeer.

1669. Sønder fjerding i kæmnerregn. (Vestergades sydside)

Christen Hansen Bagger
Kirsten, sal.Jens Poulsen, 12 dl., derefter Peder Christensen
Hans Hansen Beyer
Mathias Børgesen
Jens Nielsen skomager
Hans Jacobsen Guldsmed.

1674 kæmnerregnskaber:

Poul Svendsen, 6 dl. (Vestergade syd)
Christen Guldsmed, 14 sk.
Kisten,Jens Poulsen 27 dl.
Peder Christensen 5 -
Kirsten HansBeyer 5 -
Christen Eriksen 7 -
Hans Guldsmed.

Jordskyld kirkeregn. 1640. (Fra Torvet ned ad Vestergade syd)

Jens Poulsen forhen Jens Grønbeck,Højelse, 2 mark.
Mads Nielsen - Anders Eskildsen,Albrect Gudmundsen, 2o sk.
Mikkel Jørgensen Niels Holst, 2 1/2 mark.5 sk.
(ikke rækkefølge)

29/6 1657 flyttede skipper Bent Jensen til København.(Vestergade 11)

17/1 1637 ses Torvet 23-25 at være svogrene Peder Rasmussen og Christen Caspersen Schiøllers afbrændte plads.
29/4 s.å. ses Ivar Christophersen Skriver at have overtaget den.

Længere ned i Vestergade ses

Vestergade 27, Hans Hansen Ravn, købmand
- 29, Maren Skaaning,Johan Hansen
- 31, Casper Hansen (konen hed Anne).
Aagade 1, Mathias Thomsen, kræmmer, 1)
(Hvor Aagade ligger: Peder Sørensens gård.(g.med Bodil, død 1645)

Tingbog 1641-42,143. Afkald mellem Peder Rasmussen og Christen Caspersen Schiøller(Peder Rasmussen i Holbæk var værge for Schiøllers kone, Anne Rasmusdatter,søster til Peder R.

Syn og vurdering af Vestergade 18 15/12 1651,268. sal.Jesp.Michelsens gård vurd. til 8oo dl.Her tales om et plankeværk for enden af haven ud til Hestemøllestræde.

Vestergade nord 1643-44

Jesper Michelsen, 5 mk.
Laurits Torstensen, skipper, 1 mk. tilsammen om nr. 18.
Svend Poulsen, købmand, Vestergade 16, 1o mk.
Peder Holst, nr. 14 (1646 Hans Poulsens) som overtager Laur.Torstensens gård.

Tingbog 1649 5/3 omtaler Marem Skaanings arvinger.
Hun boede Vestergade 29.

1) Resten af familien døde af pest 1654.Gården lå ubeboet hen til krigen 1658,hvor fjenden rev den ned,og der kom aldrig en gård igen på det sted.

Køge Arkiverne

Matr. 55, Vestergade 6

Ca. 1575: Skomager Christen Michelsen, hvis enke blev gift med Anders Holst, skomager.

1593 3o/4: Afkald oprettet efter skomager Anders Holst død(Skødeprt).

16o2 17/2: Skifte udi bager Niels Lauritsens gård. Han var værge og formynder for Anders Holst søn,Peder Andersen,efter hvem der blev holdt skifte.

1612: Bager Rasmus Jørgensens gård ifølge kæmnerregnskabet.Han var gift med Anne Simensdatter,fik borgerskab 14/12 1599 og døde ca.1623.

1624-35: Anne(Simensdatter),sal.Rasmus Bagers gård.

1635-46: Michel Jørgensens gård.Overtog gården ifølge en kontrakt med sin svoger,Peder Simensen(Tingb.4/5 1635 og 21/12 -46)

1646-51: Jens Christensen Skyvholms gård(Tingb.12/5 1651).

1651-56: Billedhugger Poul Jørgensens gård.Enken,Mette Eylersdatter blev ved hans død 1656 trolovet med Laurits Andersen ifølge skifteprt. pag. 171.

1656-94: Laurits Andersen Winther(benyttede også navnet Juul).Han var dansk skoleholder og gift 4 gange:

1. Mette Eylersdatter, død 1657 (4o),
2. Maria Michelsdatter, - 1677 (264),
3. Anne Mouritzdatter, - 1681 (12o),
4. Mette Pedersdatter Munck, som efter skoleholderens død 1694 ægtede sadelmager Christopher Larsen(Skifteprt. 18o, skødeprt. 1694, 185).

1694-1735: Sadelmager Christopher Larsen, begr. 17/5 1735.

1735-1737: Margrethe Hansdatter,sal.Christopher Larsen(Skødeprt. 1737,2o4).

1737-1777: Væver Jacob Andersen Muncks gård(Skødeprt.1777,4o2).

1777-179o: Værtshusholder Niels Albrectsens gård(Skødeprt.179o,26/4)

179o-1839: Hjulmand Niels Petersens gård(Skøde-og undertagskontrakt 21/11 1839).

1839-188o: Karetmager Peter Petersens gård(Skødeprt.188o 23/12).

188o-1896: Skomager N.S. Schultz gård(Skødeprt. 188o,23/12).

1896 19/12: Skøde fra N.S. Schultz til Carl Christensen.

1919 28/2: Deklaration: Forhuset er fredet i klasse B ifølge ministeriets skrivelse.

Køge Arkiverne

Ifølge Anne, Svend Poulsens skifte, 168o 14/7,pag.73, lå gården, Vestergade 16, mellem sal.Hans Poulsens Holst gård,som HenrichFich sig tilegner på den vestre side og Peder Holst gård(nr. 14), som nu tilhørte rådmand Henning Jacobsen(denne hovedgård var Nørregade 22). (Peder Holst fulde navn: Peder Hansen Holst).

Tingb.164o 13/7 Oluf Svendsen køber på sin faders,Svend Olsens,vegne af Jørgen Hemmingsen Glarmester en bolig, 5 bindinger, som lå ud til det lille stræde bag gårdene Vestergade 26-34, ud for Sct. Gertruds brønd,norden strædet, mellem Jørgen Møllers egen bolig,han ibor på øster side og Peder Olsen Lollik i Gørslev hans to boliger på vestre side.
Nævnte stræde lå på Sct. Gertruds kirkegård(som det kaldtes) og tilhørte staden.
- 1641 15/3 Søren Holst sælger til Alexius Davidsen Hattemager (Torvet vest) en have uden for Vesterport.

Skifte efter Hans Hansen Ravn, købmand, Vestergade 27 (registreret 4/6 1658, men først indført efter svenskekrigen. Enken,Margrethe Rasmusdatter.Lokaliteter:
Stue, sengekammer,kontor,lille kælder,den ny stue i gården,stegerset, øverste stue, det lille kammer næst ved stuen,loftet.

Sølvtøj:	1 sølvkande, vægt	8o	lod
	1 - -	5o	-
	1 kande -	3o	-
1 lille sølv ? med 3 knap.		33	-
1 - - ?		27	-
2 sølvbægre		16	-
18 skeer			

dertil kom 1 sølvske og 1 bæger, købmand/Ravn havde fået i pant.

I den ny stue var bl.a. 2 grønne pudehynder
1 flamsk pudehynde
1 rød -
1 olmerdug pude
1 hvid pude
3 røde hynder, o.s.v. og 1 indlagt fyrresengested. o.s.v.
Kontrafejer af Chr. 4.Fr. 3. dronning Sophie Amalie og prins Christian (den udvalgte).

Naboen, Christen Caspersen Schiøller skyldte for 8 tdr. byg a.8 mk.td.
Jacob Pomyer,købmand(Torvet 2) skyldte for 54 tdr. rug,
Lyder Sivert(Museumsgård) skyldte for 24 tdr. malt a. 9 mk.
Henrich Fich - - 4 - mjød a.5 dl.
Borgmester Casper Eggers(Brogade 19) 2oo tdr.malt på Køge bys vegne a. 8 mark. td. 45o dl.
Hans Hansen Ravn havde været gift før med Dorthe,død 1647.

Tingbogen 1666 27/8 nævner ved salg af Ivar Caspersens(Schiøllers) have uden for byen, at den stødte op til den gamle vold(179).Samtlige mål opgives i skødet.

Pag. 168 taler tingbogen om en hattemager,som havde lejet græsgang til sit kvæg på Hastrup og Gammelkøge mark syd for Køge. Han gik ud ad Broport og så at kvæget stod i folden ved Joens hus i Sørritz vænge,men da der intet græs var og folden var lukket, brød han gærdet i stykker nogle steder "og bortførte 1o stk.Kvæg". Flere vidner havde bemærket, at gærdet om Sørritz vænge var brudt, da de gik op ad skoven til og havde vænget på deres venstre side. (Ang.vængets beliggenhed). (173).

Køge Arkiverne

Diverse oplysninger Køge I.

Tingbog 3o/11 1646,29. Vestergade 3o, skøde.

Skiftebreve 1646-47,Mathias Thomsen, Vestergade 3o.

Tingbog 2o/7 1681,Vestergade 11, Bent Jensen Skipper til Chr.Nielsen Skivholm.

Skødebog 26/2 17o3,88. Bevis for at Rebslagergade også hed Hestemøllestræde.Casper Schiøller sælger her sin faders grund,der gik til det stræde,som fra Hestemøllestræde gik til Falsteds bagport(Gården Vestergade

Auktionsprt.1715.249. Hans Jacobsen Luttermand sælger guld,sølv og32). perler.Vestergade 15 ved hjørnet af Åstræde i en længe,der hørte til Åstræde.Gården lå øst for Oluf Bagers gård.

Skødebog. 1796, 439. Stehrs vænge(1799,112, Stehrs gård,Hjørnet af Ågade.

Syns-og taksationsforr.1769-1823.rådstuen.Vestergade 32. 1823.

Tingbog 1o/8 1629.skøde. Anders Eskildsens iboende gård.Vestergade syd skødes til skip.Albrect Gudmondsen(jordsk.2o sk.)

Skødebog 19/7 1591. Jesper Madsen på Fyn skøder 2 boder og lille have til Rasmus Sørensen Brochmand. Lille Hestemølle - stræde(Rebslagergade).

Tingbog 12/6 1648.Johan Katterberg får tildømt Peder Sørensens gård,der lå der,hvor Ågade løber idag.Havde jord op til kirkegården og blev revet ned af svenskerne i 1658.Siden har der ikke været nogen gård,og grunden var 1796 en del af Stehrs vænge (se øverst).

Tingbog 26/6 1648. Omtales en gl.brønd, Sct. Gertruds brønd,som lå bag Vestergade 32-34 i det stræde,der gik fra Lille Hestemøllestræde og hen til volden.

Tingbog 9/1o 1654. Have på Sct. Gertruds kirkegård. Lå bag haven til Vestergade 12 og gik hen til haven til Vestergade 16 (idag matr. 72 a-b,Sct. Gertrudsstræde 5-7.) (Her er det strædet,som kaldes Sct.Gertruds kirkegård)

Skødebog 4/3 165o Henrich Arentsens gård, Vestergade nord.

- 18/11 165o Peder Rasmussens gård,Vestergade 18.

Tingbog 1655 3/9,2o6. Syn af gadebro(b.a. Vestergade.)

Skødebog 17/1 1653. Morten Pays pantsætter Vestergade 34(14/12 1652).

- 21/4 1651. Hestermøller Laur. Olsens sætter sin gård i pant på hjørnet af Vestergade og Lille Hestemøllestræde (Vestergade 26). Lån i Latinskolen.

- 13/5 1644. Peder Holst sætter Vestergade 14 i pant.

- 14/4 1645 Ole Svendsens gård, Vestergade 32.

Rådstueprt. 1624,29,24/2.Til hjælp for rep.af Malmøs befæstning skulle borgerne i Køge betale skat på gårde, våninger og boder.Alle der bor til leje skal også med, men af deres formue,da ejeren ellers mister sin leje.

Rådstueprt. (?Kancelliet).Antoni Flores antaget til at undervise 1624 26/8(237) ungdommen i brug af piker og musket.Bolig i Sorø.

Køge Arkiverne

Vedrører gårdene Vestergade 26-34

Kildehenvisninger: Køge købstads bygrunde ved Torben Witt, Jævnførings-register,
Køge bys grundtaksation 1682,1734 og 1778 (Rådstuearkiv nr.205). L.
Køge bys bygnings-taksering 1736 - L.
Kæmnerregnskaber 1612-58,
- grundskatter 1692,1693,1700,1705,1710. L.
Arkiv og Museum bd. 3. 138.
Auktionsprotokol 1683-99,Baltzer Beyer - (37)
- 1695, 126, Willum Grønholt
- 1715, 19/8 Elisabeth Weibels
- 1718, 22/3 Lars Weibel.
Kirkeregnskaber Køge kirke 1630 - 1700.
- Jordskyld 1630,1637,1654,1658,1659,1682,1697.
Tingbog 1640 13/7 - 1641 26/5 - 1646 30/6 - 1646 30/11 - 1648 29/5 - 1649 22/10 -(Christof.Iversen) -- 1653 26/9 - 1678,33. Niels L.
Skiftebreve 1647 (Mathias Thomsen kræmmer), 24/ 2 1598 -Skifteprt.
Skifteprotokol 1626 28/10 -(Jørgen Køen) -- 1616, 176 - 10/8 1660 -
- Ditlev Bertram 1665,39 -- Johan Grundt 1709,393, -
Skøde-og panteprotokol 1653 26/9 - 1676 11/6 - 1662,26(Barbara,sal.Bertr
1688 15/10 (Hus- og havebredde Sct.G.stræde)
1697 2/11 (bygn.uden f. Vesterport)-1691 5/12
(Baltzer Beyer)- 1691 30/3,122 (bolig mr.52 1682)
1697 7/6 Johan Grundt - 1694 ,187 Peder Weibel -
1703,88(haven nr. 51 1682) -1690 12/5-Christen L
1704, 101,(Schiøller) -- 1709 23/12 (Brdr.Weibel)
1705, 124(Abraham Voss) -1706 12/4 (Falsted)
1699 11/12 (Alexander Schmidt) - 1710,249 (ANNE
Grundts) nr. 52 og 53 1682)-1711,257 (Jørgen Møl-
Lers plads nr. 49 1682)-1712,270(Grundts hus)
1713, 298 - 1712, 273, Jens Olsen(gård nr. 72 168
1712 4/7 Hylleborg ,Mathias J.) 1714 12/7 Hylle-
borg Mathias J.) 1721, 85 Hylleborg Mathias J.
Prt. 1758-77, 81 (Hestemøllen)(Anne Roed) -
1756 20/12,365 (Anders Feldbr.) 1716,351 (Jens
Johansen) -1765 11/12(Chr.Brasch)-1793 24/6
Peder Tøxen - 1810 11/12,68, Chr. Gemynthe.
Rådstueprotokol 1649 3/7 - 1650 25/6.-
Ejerlister til nævnte gårde er afleveret til byarkivet marts 1978.

Køge Arkiverne

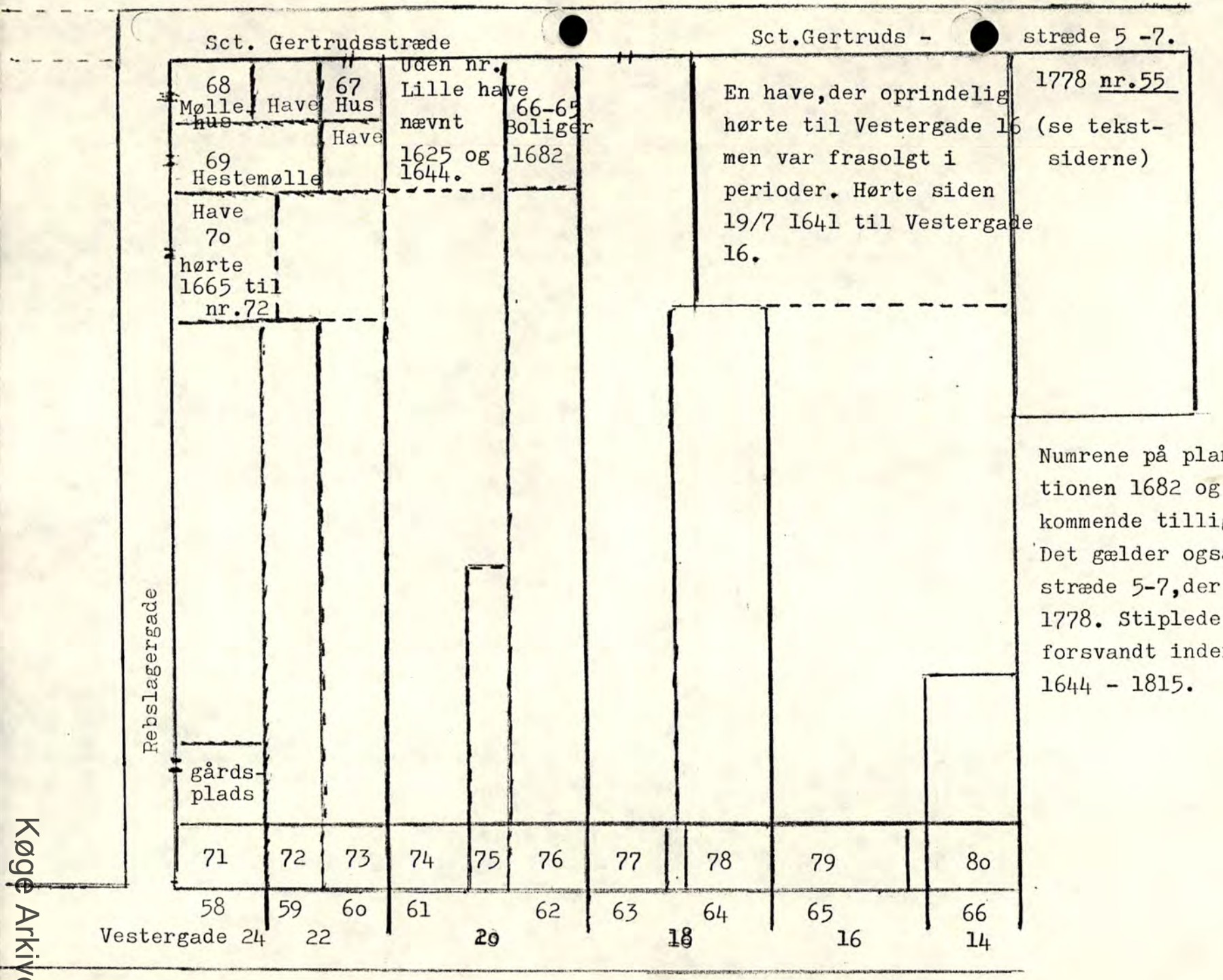

Numrene på planen er fra grundtaksationen 1682 og for Vestergades ved - kommende tillige de nye numre i 1778 Det gælder også grunden Sct.Gertruds stræde 5-7,der først blev nummereret 1778. Stiplede linier viser skel,der forsvandt indenfor en periode mellem 1644 - 1815.

Køge Arkiverne

Kildehenvisninger

Kæmnerregnskaber 1683 -1772,

Købstadsregnskaber 1773 - 1812,

Auktionsprotokol 1683 - 1718,

Syns-og taksationsforretninger 1769-1810
1810-1823, nr. 212,213,

Oppebørsels-og opmålingslister 1803-29, nr. 214,

Ligningslister vedr. statsskatter 1732 -1845, nr. 208,209,210,211,

Kjøge Byes Grundtax.Anno 1682,	Nr. 205 i rådstuearkivet
- - Bygningers taxering 1736	
- - Grundtax.1734	
- - - 1778	

Realregister til Køge købstads skøde-panteprotokol 1778-1822,

Real-og nominalregister - - 1822-1861,

Realregister til - - - 1861 - Litr. A.

Som kilde er tillige benyttet Skøde-panteprotokoller,skifteprotokoller og tingbøger,hvis henvisninger fremgår af teksten.

Samtlige arkivalier vedr. Køge købstads byfogedarkiv og rådstuearkiv og findes på Landsarkivet for Sjælland m.m.

Torben Witt: Jævnføringsregister for Køge købstads bygrunde, 1682-1963.

Køge Arkiverne

Tillæg til oplysninger vedr. Vestergade 34,32 og 26

Søren Mariager,der 1759 ses at eje og bebo gl.nr. 44(Vestergade 32) solgte 21/1 1764(skødebog 104) gården til grovsmed Martin Schiøn.Gården siges i skødet at ligge mellem sal.Ebbe Jacobsens gård på øster side og acciseboden
gl. 44. på vester,bestående af: 9 fag hus til gaden, 2 loft høj, med kælder under de 7 fag.

En vester længe,28 fag,til køkken,bryggers og andre kamre,
en øster længe, 7 ½ fag hus(halvhus),
et tværhus, 2 loft høj, til hestestald m.m., en fælles brønd og en have med frugttræer. Baggården siges i skødet at strække sig til sal.madam Jacobsens forhen tilhørende vænge (gl.nr. 51)

Søren Mariagers navn er i 1759 også knyttet til den yderste plads,hvor "Toldgl. nr. 42-43 boden" lå. Denne solgtes 1764 26/4 ved auktionen over Jens Rasmussen Mariagers stevbo(skødebog 131). Det hedder her bl.a.: En lejebolig, kaldet Toldboden,1 loft høj, mur-og bindingsværk med en lille gl.vindovn stående på muret fod. I lejeboligen, en sidelænge på 6 fag halvhus,er en jernkakkelovn på jernfod. (1803 siges acciseboden at være 4 alen og 15 tom. lang
en træsat brønd. 9 - 15 - bred.)

I en synsforretning 1813 beskrives smedemester Ole Jensens ejendom,gl.nr. 47-48 (Vestergade 26) således:

gl. nr. 47-48 Forhus 7 fag, 16 alen langt, 11 alen dybt, 3 fag til stue og 2 fag til kammer. Et sidehus, 11 fag, til smedeværksted, 24 alen langt og 7 ½ dybt, en gårdsplads med brønd. Haven er 40 alen lang og 16 bred.

Køge Arkiverne

Nævnte sider: 151 -180 er udtaget, da de kun omfatter rådhusets byg - ningshistorie, men er medtaget i et tredie bind. Rådhusets personal - historie findes i"Dagligliv i Køge på Chr.4.s tid".

Køge Arkiverne

Borgerskaber Ifølge stadens privilegier måtte ingen person opholde sig længere end 6 uger i byen uden at løse borgerskab(Tingb.1651 13/1)

1596 13/12 Marcus Skomager,

1597 9/12 Morten Madsen,Mønbo

- 16/12 Hans Kock

1608 14/12 Mads Jensen

- - Christen Nielsen Bagger

- - Antonius Jansen von der Brøgge

- - Hans Simonsen Kleinsmed

- - JensPoulsen

1599 14/12 Niels Læstesnider(skolæster)

- 14/12 Niels Tommesen Skomager } Muligt samme person.Fik gård i Vestergade, syd.

- 19/12 Hans Sverresen

1608 16/12 Hans Lauritsen

- - Mads Nielsen Ringsted

1609 15/12 Frants Henrichsen Brunsteen

1617 18/12 Hans Billedsnider

- 19/12 Mads Ravn

- - Kort Richter

- - Frants Isenberg

1618 18/12 Peder Didrichsen

1620 18/12 OlufSandersen

1621 7/12 Peter von Bohn, snedker

1623 17/12 Anders Hansen

- - Svend Jensen Pottemager

- - Niels Jacobsen Pottemager

- - Niels Adsersen, Skrædder

1624 6/2 Claus Henrichsen(opsagde sit borgerskab,ville til Tyskland)

- 16/12 Peder Sommer

- 20/12 Oluf Jensen, forh. foged Turebyholm

1625 1/4 Hermand Johansen Kock

1614 16/12 Frederich Guldsemd

1613 17/12 David Bartskær

KØGE BYHISTORISKE ARKIV 84/1963
Køge Arkiverne

Borgerskaber

Jonas Jonasen Guldsmed	1633 18/12	
Morten Olsen Guldsmed	1614 16/12	
Frederich Jensen Guldsmed	1620 14/12	
Thomas Nielsen Guldmsed	1634 25/2	
Niels Pedersen Guldsmed	1633 18/12	(kommen fra Roskilde)
Frantz von Gyllich Kandestøber	1630 15/12	
Hans Clausen Guldsmed	1663 27/1	
Christen Nielsen Stub Guldsmed	1663 15/12	
Jochum Billedsnider	1619 15/12	
Johan Marqvardsen,Stenhugger	1627 14/12	
Jacob Jensen Slange,Posementmag	1648 25/7,	født i Slangerup
Marcus Kyld Guldsmed	1648 8/12	
Jørgen Detering Glarmester	1663 20/12	
Mathias Christensen Fich	1696 7/7	Kandestøber født i Ribe
Hans Casper Tæg Kobbersmed	1686 21/12	
Nicolai Munck(Mund) Guldsmed	1700 19/10	
Adrian Zeitler Guldsmed	1642 19/12	
Claus Nielsen Guldsmed	1631 19/12	barnefødt i Skelskør
Jørgen Jørgensen Guldsmed	1609 13/12	
Claus de Smede	1610 19/1	
Michel Pedersen Kandestøber	1620 14/12	
Jacob Francke Skomager	1620 14/12	
Mathias Tommesen Skrædder	1620 14/12	(Skrædder var et tilnavn)
Anker Hansen	1620 14/12	Mathias var handelsmand.
Cort Richter	1617 19/12	
Jacob Pomeyer, Enger,Westfalen	1641 15/12	
Anders Andersen Læsø	1631 23/12	født på Læsø.
Cort Richter kontrafejer	1630 17/12	født Enger,Westfalen
		1632 7/1 blver unge Cort Richter fjerdingskæmner i Nørre fjerding.
Johan Buck	1635 16/12,	født i Tyskland
Tommas Nielsen	1635 16/12,	født her i byen

Køge Arkiverne

Torvet 2o) (1682 matr.139)(2 våninger matr.137,138 i Nyportstræde hørte til gården og nævnes allerede i det først bevarede skøde:)1863 matr.1o3

1588 23/9 skødede Jens Christensen sin gård på hjørnet af Skomagertorvet og Nyportstræde til Michel Knudsen Grydestøber vesten næst op til David Thomasens gård(1682 matr.14o). Det bemærkes at jordskylden, 3 mark, vedrørte de 2 våninger ned langs Nyportstræde.

1612 nævnes Frantz Bentzen Guldsmed og hans moder ved gården. Han omtales dog allerede 16o5 ved gården ifølge tingb. 1625 19/12,hvor han pantsatte den imod et lån.

Skifteprotokollen 1627 2/3 indeholder et skifte efter guldsmeden(247) Enken Anne Olufsdatter ses at have drevet virksomheden videre,dertil kom at hun ofte holdt herberge for rejsende.Samme herberge hos Anne,Frantz Guldsmeds fik byens godkendelse i 1646, hvor hun fik besked på at skilte med " en engel". Det var også hovedsagelig syge soldater hun mest tog sig af,ligesom byen meget ofte benyttede hendes herberge i forbindelse med folk,som på byens regning skulle opholde sig over længere tid i byen. Hun blev begravet 3/7 1647,men skifteprotokollen er ikke bevaret for nævnte år. Sønnen Anders Frantzen overtog gården(Tingb.18/11 165o).

1652 11/12 indeholder skødeprotokollen et pantebrev fra Jørgen Madsen,som på det tidspunkt ejede gården. Den beskrives i en synsforretning 1653 17/1 som 1o bindinger ud mod Torvet samt 2 våninger,der strakte sig mod nord i Nyportstræde. Tingb.

Torvet 2o) (1682 matr.14o) (1863 matr. 1o4)

Gården ses ifølge oven nævnte skøde at tilhøre David Thomasen 1588 23/9 som døde 1619. Et skifte dat. 19/1o nævner enken som Ursula og dertil børnene Peder Davidsen og Anne Davidsdatter.Gården beskrives som meget brøstfældig og vurderedes til 35o slette daler.

Anne Davidsdatter,der overtog gården efter forældrene, ses i 1.ægteskab at være gift med Baltzer Ottosen, død 16o3 og nævnt som byfoged. Derefter blev hun gift med Mads Jensen, efter hvem der blev holdt skifte 1623 15/1. Gården nævnes stadig som brøstfældig og var ikke steget i værdi.

1629 8/6 skødede Hans Lauritsen gården til Christen Lauritsen Skomager Tingb.147.og den siges at ligge mellem Anne,Guldsmeds og Oluf Sandersens gård.

Køge-Arkiverne

Slagtergården På Torvet 18) (1682 matr. 141) (1863 matr. 1o5,1o7)

1594 15/4 overtog Jens Pedersen rådmand og Jens Kræmmer som værge og formyndere for sal.Olufs,fordum guldsmed i Køge, børn: Christopher og Morten en gård norden op til Torvet,lig.imellem David Thomsens gård og sal.borgmester Peder Pedersens gård,som Michel Kandestøber nu ibor, med en bod,der ligger bag ved gården og vender ud til Kirkestræde. Ifølge skødet betingede kirken sig 12 skilling i jordskyld hvert år til påske af det portrum som vendte ud til Kirkestræde. Skødet var stilet fra den københavnske borger Peder Andersen,[1] som Oluf Guldsmed i sin tid havde købt gården af, og som nu erkendte"at til fulde og nøje at være afbetalt af hans arvinger og takkede for god og redelig betaling i alle måder". Skødeprotokollen. (Gården er den såkaldte Slagtergård eller Oluf Sandersens gård,som er genopført i museets gård). Skiftet efter Oluf Nielsen og Karen Olufsdatter er ikke bevaret.

1592 7/2 krævede "ærlig svend Steen Hansen" barnefødt i Gunderup afkald af sin svoger,Sigurd Jensen,der var gift med Steens søster,Karen Hansdatter i henhold til skiftet efter deres forældre "deres fædrende og mødrende arv efter sal. Hans Wittenberg og hustru, Maren Steensdatter,som boede og døde i Gunderup". (Skødeprotokollen).Hans Wittenberg nævnt 157o til Gunderup,herfølge sogn

1592 19/6 skødede samme Sigurd Jensen tvende gårde i Nyportstræde til sin svoger, ærlige svend Steen Hansen ,søn af Hans Wittenberg. Svogeren beboede selv den ene af gårdene,og som begge lå vesten i strædet. [2]

1593 1o/2 modtog hr. Hans Rasmussen,sognepræst i Tybjerg på sin hustrus Margrethe Pedersdatters, vegne et afkald af sin svoger,Jens Guldsmed her i Køge," for hvis arv hans hustru,Anneche Pedersdatter tilfalden var efter sine forældre, hr. Peder Jensen og Dorte,hr. Peders i Tybjerg. (Præstø amt) (Skødeprotokollen).

Nævnte Steen Hansen Guldsmed ses 1599 ifølge rådstueprotokollen at have boet en periode i Oluf Guldsmeds gård,idet han af børnenes formynder, får besked på at istandsætte et spejl,der havde lidt skade, samt at gøre gården rydelig. Der tales også om inventar han havde annammet i gården. Rådstueprt. 15/2 1599.

1) Peder Andersen Randulff

2.) I et skøde dat. 1589 1/12 omtales Hans Wittenbergs børns have,som stødte op til grunden nuv. Sct.'Gertrudsstræde 5-7.

Køge Arkiverne

Slagtergården(Torvet 18)

Ifølge jordskylden i kirkeregnskabet 1631 ses Oluf Sandersens gård tidligere at have været beboet af Michel Skrædder. Denne Michel Hindtze Skrædder ses i rådstueprotokollen 1612 at bebo gården og gift med Anne Marcusdatter.

1621 nævner regnskabet Anne,Michel Skrædders. 1622 nævnes hun tilligemed Marcus Slagter, muligvis en søn. (Kæmnerregn.)

1623 tingb. 1o/3 hedder det:"Rådmand Hans Christensen på Anne,sal.Dennis Christensens vegne(tidl.byfoged)tog byskriver Niels Ibsens hånd på Anne Marcusdatters vegne og gav hende og hendes arvinger på sal.Michel Skrædders vegne,fordi han ingen arvinger havde,og lod Anne Marcusdatter og hendes arvinger være frit,ledig og kraftløs for alle krav".

1624 nævnes gården som Oluf Sandersens. Han fik borgerskab 162o 18/12 men da tingbogen først er bevaret fra 1623,kan det ikke ses,hvornår han modtog skøde på gården.

Oluf Sandersen og hustru, Margrethe Jørgensdatter ejede og beboede gården til deres død: Oluf S. begravet 1671 29/11 og Margrethe Jørgensdatter 1672 2/7.

1681 7/2 foretog man en vurdering af Oluf Sandersens gård(Tingb. pag. 2oo)

Torvet 16 ved hjørnet af Kirkestræde(182 matr.142,1863 matr.1o6)

1644 -48 ses gården at være beboet af den senere så kendte købmand Jacob Pomeyer,der ved sin karrieres begyndelse 1643 først først var til huse hos Enevold Brochmand,Torvet 14.

Køge Arkiverne

Torvet 14) "Brochmands gård".

1587 11/9 skødede Maren Baltzersdatter,sal.Christen Jespersens sin gård ved hjørnet af Kirkestræde til Jens Christensen. I skødet siges gården at ligge mellem borgmester Peder Pedersens gård,som Karen Mads Offer - skær iboede,og Anders Strøbys gård,som Jaocb Bødker beboede. Der hørte en bolig til gården,som lå i Kirkestræde og var beboet af Hans Ibsen. Ejerne til gården havde efter skødet frit agerum ud til Kirkestræde,for- de der vel nok ikke var plads nok i hovedgården til en port ud til Torvet

Skødeprotokollen er omkring det tidspunkt kun bevaret til 1595 og inden- for det tidsrum skiftede gården ikke ejer. Derimod ses gården i 1612,hvor kæmnerregnskaberne begynder, at være beboet af handelsmanden Poul Peder - sen, som var søn af nævnte borgmester Peder Pedersen (død 1595) og især er kendt for den sag,der var rejst på højesteplan imod ham for ægteskabs- brud.

Ifølge dommen dat. 23/1 1598 blev han bl.a. spurgt om følgende ved råd - stueretten i Køge: " Om han ved sin højeste ed kunne og ville sig erklære, at han ikke i løsagtighed havde forbrudt sig med nogen anden kvindes per - son end hans ærlige hustru fra den tid,de blev viet tilsammen,og til de på formeldte Lunds Kapitel er ved dom adskilte ?".

'Hvortil Poul Pedersen svarede," at han ikke sig i så måde med god sam - vittighed ved skylde,mens kender jeg ud af menneskelig skrøbelighed det udi skyldig at være ". Han ville gerne med højøvrigheden "optinge og for sin forseelse gerne give af sit gods og penge".Retten lagde vægt på, at han selv havde tilstået sin forseelse og udtalte ifølge dommen:"Bør straf- fes på sit gods og penge".

Poul Pedersen og hustru,Barbara Trogelsdatter,skænkede i 1605 en oblat- æske til kirken,og som er bevaret. Han døde i 1613 og efterlod sin sønnen Hans Poulsen,der fik sin farbroder,Rasmus Pedersen Kræmmer,til formynder. Denne havde arvet faderens borgmestergård(Vestergade 23-25) og skulle som formynder varetage det gods og andre værdier,der var tilslået Hans Poul - sen,deriblandt faderens signetring en guldring af kroneguld med en blå safir. Safiren blev vurderet til 5 ½ gylden,og ringen,som vejede 12 ½ lod til 6 daler loddet,blev sat til 76 ½ daler. Enken beholdt gården frem - går det af skiftet.

Kræmmeren Rasmus Pedersen havde tre døtre: Anne, Marine og Margrethe Rasm- usdatter.Sidst nævnte blev gift med den senere så kendte borgmester Ene - vold Brochmand,som i 1616 ses at bebo gården ved hjørnet af Kirkestræde.

1634 6/5 havde Brochmand en skeltrætte med sin nabo Peder Skrædder(Tingb.

1643 havde han Jacob Pomeyer"til huse"(Kæmnerregn).

Om Enevold Brochmand: "Dagligliv i Køge på Chr. 4.s tid"(Byarkivet)

1669 4/5 (148) Synsforretning, hvor Gabiel Slade ibode gården,(Schlede).

Køge Arkiverne

Torvet 12

1613 - 21 ses gården at være beboet af Christen Simonsen(Kæmnerregn).

1634 6/5 ejes gården af Peder Iversen Skrædder,som havde en trætte med sin nabo Enevold Brockmand i nr. 14.

1637 var bartskærer Johan de Voss "til huse". Han købte senere gården nuv. Torvet

1643 var Johan Skomager"til huse"i gården tilligemed skrædderen(Kæmnerrgn.)

1646 28/9 Skrædder Peder Iversens gård,gift med Mette Jensdatter.

1662(tingb.72.82) skøde og afkald fra Iver Pedersen til broderen Jens Pedersen på gården,som forældrene,afg. Peder Iversen og Mette Jensdatter ejede og iboede mellem Arent von Marchs gård,han selv ibor på den øster side og sal.borgmester Enevold Brochmands gård på den vestre side norden Torvet. Ifølge skødet var Jens Pedersen nu boende i gården.

Køge Arkiverne

Torvet 10 (Jordskylden var 3 ½ mark årligt til kirken)

1592 14/2 tilhørte gården Jens Christensen(senere byfoged)skødeprt.

1594 18/2 - - Jacob Bødker(skødeprt.)

1613 kæmnerregn. Jacob Bødkers gård.

1622 1/7(Tingb.) skøde fra Rasmus Michelsen borgmester i Roskilde til Christen Jensen Kræmmer.

1631 betaler Rasmus Michelsen dog jordskyld af gården,tidl.Jacob Bødkers 3 ½ ak.

1634 tilhørte gården kømand Søren Nielsen Holst gift med Birgitte Sørensdatter(Dagligliv i Køge på Chr. 4.s tid)

1643 nævnes Sille, Søren Holst ved gården(Kæmnerrgn.)

1646 28/9 pantsætter købmand Arent von March gården,som havde havde købt (Skødeprt.)

1651 2/6 har købmand March en skeltrætte med sin nabo Peder Iversen, (Tingb.112)

1655 2o/8 stævner Arent von March igen Peder Iversen, - 199)

1668 19/7 begravet Johan March på den store kirkegård.

1671 18/6 - Arent March, store kirkegård.

1669 blev gården synet ifølge tingbogen pag. 15o.

Køge Arkiverne

Torvet 8)

1592 14/2 skøde fra tolder Henrich Fresche til Anders Strøby.

1594 18/2 - - Anders Strøby til Hans Christophersen. 2 boliger vesten næst op til Søren Jacobsens gård og østen næst til Jens Christensens gård .

1613 nævnes Peder Michelsen Skrædder ved gården(Kæmnerregn.)

1624 19/4 skøde fra Anders Skrædder til Peder Michelsen Skrædder(Tingb.) (138)

Maren,Peder Michelsen ses ifølge tingb. 1622 1/7 og 1635(45) at have haft etkort ægteskab med en Niels Jørgensen.

1635 Maren,Peder Michelsens gård. Ved branden 1633 led den en betydelig skade,hvorefter hun fik eftergivet en del af sin skat. Hun ses ofte at have huset ryttere i sin gård,især under Torstenssonsfejden,hvor nogle fremmede ryttere under et drikkeri gennemstak hendes kontrafejer af Christian 4. og prinsen med deres kårder.

1646 28/9 nævnes gården som Niels Pedersen Ravns (Tingb.)
(Skøde 1647 12/7)

1658 Laurits Sørensen ejer og bebor gården (Kirkeregn.)

1658-59 Niels Rasmussen ibor gården, som Maren,Peder Michelsen før ejede og Laurits Sørensen nu ejer.(Kirkeregn.)

1666 ses Laurits Sørensen, herredsfoged i Baarse herred,stadig at eje gården.

1673 -74 Laurits Sørensens gård,som Gabriel Slade[1] nu ibor (Kirkeregn.)

1682 Christen Hansen Kræmmers gård (Grundtaksationen,nr.205 rådstuearkivet).

1) Gabriel Schlede begr. 1677 27/9 i kirken.

Køge Arkiverne

Torvet 6 (1682 matr. 194)

1592 13/11 Skøde fra Laurits Høg Malmø på Søren Jacobsens vegne til Hans Christophersen.

1594 18/2 Hans Christophersens gård han ibor. Skødeprt.

1617 Carsten Femmerling (Kæmnerregn.)

1629 5/10 Hr. Niels gård i Tølløse

1635 Willum Christensens gård (Jordskyld kirkeregn.)

1637 Hans Ebbesens Bagers gård tidl. hr. Niels [1)]

1655 (163) sætter Hans Ebbesen Bager pant i sin gård liggende mellem hr. Claus Walkirsch gård i øst og Niels Ravn i vest.

1659 Hans Ebbesens gård, som Hans Faxe Bager ibor.

1662 Ebbe Hansen Bager af sin faders, Hans Ebbesens gård 2 mark-4 sk jordskyld.

1684 29/4 begravet Ebbe Hansen Bager.

1) Hans Ebbesen Bager var født i Land-Holsten og fik borgerskab 1635 16/12.
Begr. i kirken 1659 6/1.
Hr. Niels(Madsen) præst i Tølløse 1599 - 1/5 1625

Køge Arkiverne

Torvet 4) (1682 matr. 195)

1587 25/9 Hans Grydestøbers gård (Skødeprt.)

1588 22/7 ses Hans Grydestøber gift med Lisbeth Lauritsdatter(Skødeprt.

1613 nævnt Niels Gryddestøber i gården(Kæmnerregn.)

1620 17/1 Skifte efter Niels Nielsen Grydestøber, gift med Anne Hansdatter. En datter,Gertrud Nielsdatter blev gift med Mads Andersen Guldsmed. (Overformynderiprt.)

1623 24/3 skøde til Cort Richter (den ældre)(Tingb. 59)Gården overgik derefter til hans søn, Alluf(Adolph) Richter,efter hvem der 1630 14/6 blev foretaget skifte mellem hans efterleverske, Lisbeth Hansdatter ogderes eneste søn,Jacob Adolphsen Richter 1) i overværelse af hendes trolovede fæstemand,borgmester Hans Buck(Nørregade 2). Borgmester Buck havde mistet sin hustru, Ellen Thorsdatter, som døde 11/8 1629, 47 år gl.
Gården blev med sit faste inventar,bl.a. panelværk og bænke vurderet til 1200 daler. Adolph Richter havde drevet en omfattende købmandsvirksomhed og efterlod sig talrige debitorer blandt omegnens bønder. I boet er der særlig grund til at fremhæve et guldhjerte med 21 perler og 2 perlesnore vurd. i alt til 36 daler. Jacob Adolphsen var 6 år ved faderens død.

1630 9/7 ses gården, som Hans Buck nu ejede, at være beboet af handelsmanden Torben Eriksen. Buck solgte den s.å. til Peder Sørensen i Nørregade 30 (32 ?) for 1400 slette daler.

Ved branden i 1633 beboede Torben Eriksen gården,som led en betydelig skade,bl.a. brændte en del korn og malt på hans loft. 26/1 1636 blev han opsagt af byfoged Jacob Børgesen,hvis gård det nu var.Torben Eriksen skulle ifølge tingbogen flytte til mikkelsdag og gøre gården rydelig til nævnte dag.

1639 januar blev gården ifølge Cort Richter den ældres skifte vurderet til 900 daler.Det hedder her: "Som Jørgen Buck besidder"

1643 Jørgen Buck 1) (Søn af Hans Buck)

1651 Karen Bucks gård ,købt 11/3 1650 af Jacob Adolphsen Richter (Tingb.)

1655 Karen, Mester Claus Walkirch (Rektor).

1660,1673 Knud Lauritsen Byskriver af sin gård

1682 Knud Lauritsen Byskriver gård som Jacob Pomeyer ejer(Grundtaksat.)

1) Jacob Richter nævnt som studius,Roskilde latinskole Tingb. 10/7 1648, skødepr. 12/4 1649. Barnefødt i Køge.

2)1643 3/2 begr. Jørgen Buck under sin faders sten i kirken.

Køge Arkiverne

Torvet 2) (1682 matr. 196)

1587 25/9 skøde fra Jørgen Stigsen til Peder Pedersen.

1588 22/7 fra Peder Pedersen til Christopher Croll(Skødeprt.)

1617 nævnes gården som kræmmer Jacob Meyers (Kæmnerrgn.).

1631 betaler Jacob Meyer 2 mark og 4 sk. i jordskyld af sin gård.

1635-38 ses Cort Richter at have overtaget Jacob Meyers gård ifølge jordskylden til kirken.Selv boede han i hjørnegården (matr. 197,som han ved sit ægteskab med Anne,Hans Bartskærs var kommet i besiddelse af. Cort Richter(den ældre) blev 5/12 1638 begr.

Cort Richter(den yngre),som fik borgerskab 163o 17/12. og nu ses at have overtaget gården efter faderens død, var født i Enger(Engen) i Westfalen og af profession kontrafejer. Der var bl.a. ham der malede Mads Ravns myrdede datter, Margrethe, på sit dødsleje i 1634.

Muligvis var Cort Richter(den ældre) og Johan Hansen Bartskær(Hans Bartskærs søn)der boede i gården og døde i marts 1638, begge ofre for den omfattende pest,som hærgede byen.

Cort Richter(den ældre) havde sin søns ,Adolph Richters gods og formue i forvaltning efter dennes død i 163o,ligesom han overtog værgemålet for sønnen Jacob Adolphsen Richter.

I april 1641 mistede Cort Richter(den yngre) sin hustru,Kirsten Michelsdatter. Ifølge skiftet,dat. januar 1642 var der følgende børn i ægteskabet:

Margrethe Cortsdatter, 8 år
Cort Cortesen Richter, 2 år
Jacob Cortesen Richter, 7 år
Johanne Cortsdatter, 1 år.

Det hedder videre i skiftet: " Nok befindes Cort Richter at have inde hos sig Jacob Richters værgemål,som er hans brodersøn. Hovedstolen og til den tid forfaldne renter er efter Cort Richters egen angivende efter peng. 45oo dl.,til hvilken han(Jacob) er udlagt,først hvis han på skiftebrevet efter sal. Cort Richters udi hans arvepart på afgangne faders,Adolph Richter, og for hans(den yngres)sal.faders vegne er udgiven efter den vurdering,som da på skiftet skete(1639) og endnu stander usolgt drengen til bedste,og som er den gård på Torvet(nr. 4) næst vesten op til Cort Richters egen gård,og Jørgen Buck nu besidder efter forrige vurdering, penge 9oo dl.

Køge Arkiverne

Cort Richter(den yngre) havde efter faderens død 1638 påtaget sig så mange økonomiske forpligtelser, at det på et tidspunkt nok skulle gå galt. Hans egne børn havde, som loven krævede det, hver fået en formynder. Han levede tilsyneladende af at male det hønnette borgerskab og vel nok også kopier af kongefamilien,hvis kontrafejer hang i mange hjem.

Da hans hustru i 2.ægteskab døde i juni 1649, begyndte kravene at vælte ind over ham: Margrethe Cortsdatter,der nu var gift med Niels Christensen Ruff(kendt som fallerende forpagter af stadskælderen),krævede arven efter sin moder,Kirsten Michelsdatter,376 dl.

165o 4/2 kræves Richter for Jacob Richters arv, 685 dl. Samtidig blev der gjort rede for arven efter Anne, Hans Bartskærs ifølge hendes skifte fra 1642. Heraf fremgik, at når alt var fratrukket, var der 7.922 dl. til de - ling mellem arvingerne.Hans Hansen Bartskær tilkom 2 lodder, 5.281 dl., og kræmmeren Hans Buck,der 163o havde ægtet Lisbeth Hansdatter(Adolph Richters enke),skulle have 2.64o dl. som datter af HansBartskær. Hans Buck havde for sine penge fået pant i hjørnegården.

I februar 165o mødte Richter på rådstuen og lovede at blive i byen,indtil hans sager var afgjort.Retten noterede, at han ikke vedligeholdt sin gård, hvilket kunne tyde på, at han ville gå fra det hele. Sønnen,Cort Cortesen mødte i marts for sin fader og lovede en ordning,"når den sag kom til ende i Tyskland. I april krævede Jacob Adolphsen Richter som student i Roskilde latinskole 2.159 dl. Samtidig blev Richter opfordret til at gøre skifte efter sin i 1649 afdøde hustru. I maj skulle Richter have mødt igen i retten men retten måtte notere, at han var "borte i fremmede lande",og man vidste ikke, hvor man skulle søge ham. Sagen havde også været forelagt landstinget, hvor der forelå en dom, dat. 24/4 165o,men den var uden betydning mente kreditorerne.

<u>16/12 165o</u> blev Cort Richters gård,gods og løsøre takseret og vurderet: Hovedgården blev med sit faste inventar: panelværk og en stor kakkelovn i stuen, en liden jernkakkelovn i kælderen, et støbekar og tre bryggekar sat til <u>15oo dl</u>. Samtlige effekter blev vurderet.

<u>I stuen</u> fandtes bl.a. 1 rød tresur, 2o dl.,1 stor skive, 4 dl.,1 vråskab 6 dl., 1 liden kuveseng, 8 sk.,1 væggetæppe, 4 dl.,1 slagbænk, 4 mk., 1 kistebænk, 3 dl.1 hvid kistebænk,.8 mk.(denne indeholdt bl.a. 2 gl.stk.

Køge Arkiverne

1)

harnisk og 1 stormhat), 1 lang kistebænk, 4 dl., 2 gl.bagstole, 5 mk., 2 små grønne stole, 8 sk. og 1 stort spejl, 2 dl., dertil kom sengetøjet i kurvesengen.

Blandt de øvrige lokaliteter var:

Loftet over stuen: Her stod en gl.egeseng, 3 dl.1 gl.skive, lo mk.,1 fyre - kiste, 2 mk. og 4 træknappe(knager?) 8 sk.

Det lille kammer på loftet: 1 rød seng med kappe på, 7 dl.,1 fyresengested med spærlagen for, 8 dl.2 mk., 1 liden stenskive, 3 dl.,1 lang åbenbænk, 2 mk.8 sk, 1 stakket ditto, 1 mk. 1 gl.grøn stol og 1 bagstol, 2mk.lo sk., 1 bænkedyne,14 mark, samt Richters staffeli, 4 sk.

Derefter nævnes Det lange loft med lyseform,klædekurv,måletønde og skrin. På Det øverste loft var støbeballier,trug og gl.tønder. Desuden nævnes: Stegerset, spiesekammeret,kammer ved stegerset, den inderste kælder og den yderste kælder til gaden(med liden jernkakkelovn) med div. effekter. Richter havde 15 kontrafejer, der hver havde et nr. og en pris samt 2 bøger med henholdsvis 16 og 15 kobberstykker i hver samt en lille bogsamling.

Hvordan kreditorerne delte boet imellem sig, fortæller tingbogen ikke. I 1657 flyttede byfogeden Knud Jespersen Bruun ind i gården som lejer. Han nævnes i skatteterminerne for hele 166o i gården, men flyttede derefter hen i Nørregade på østsiden(1682 matr. 268),og hvortil han også bliver henført i nævnte grundtaksation.
1662 24/11 solgte Johanne Cortsdatter Richter sin faders gård til Jacob Pomer i hvis slægt den forblev fælles med hjørnegården,først som købmands - gård og senere som Det store Værtshus"Prinsen".

1) Da sal.borgmester Jacob Hansens indbo og gård vurderes 23/12 165o forkommer også en harnisk og en stormhat (Brogade 3 b)
Der tales også om en have på volden, om en udskåren seng med billeder på,og at renden langs volden skulle stives af med brætter. Tingb.

Køge Arkiverne

1587 25/9 og 1588 22/7 ses gården at være ejet og beboet af Jens Vallentin Skrædder.

1591 18/1o døde Mester Henrich Nyttersen,som på det tidspunkt ejede gården.Ifølge hans skifte skulle svigersønnen,handelsmanden Carl Clausen,g. m. Anne Henrichsdatter have den gård Jens Vallentin tidligere ejede og beboede,men nu(1596) var beboet af Anders Nielsen.Sønnen, Henrich Henrichsen skulle beholde sin faders,Mester Henrichs gård (Torvet 5),som Carl Clausen beboede mellem Anders Jacobsen rådmands gård(nr. 7) og Oluf Bruuns gård (nr. 3).

Ifølge skiftet(1596 pag. 2) fremgår det, at Barbara Jacobsdatter var moder til børnene,medens Maren Jacobsdatter noteres som Nyttersens enke. Carl Clausen arvede tillige de 5 boder ved kirkegården ud til Kirkestrædet,hvoraf en er bevaret til vore dage som byens ældste hus.

1596 var gården beboet af Anders Nielsen med Carl Clausen som ejer.

1599 23/3 fik kræmmeren Hans Bartskær borgerskab, d.v.s. at han aflagde sin borgered. Han nåede ikke at komme med i fjerdingskæmnerens skatteliste 1613,der nævner enken Anne,Bartskærs ved gården,og som netop ved Hans Bartskærs død var stærkt rystet over den trolddom,der havde huseret i gården gennem længere tid.

1616 29/1 blev der foretaget skifte efter kræmmeren Hans Bartskær

1617 27/4 nævnes købmanden Cort Richter første gang i skattelisterne for Nørre fjerding. Rådstueprotokollen nævner datoen 1617 19/12 for aflæggelsen af borgereden. Han var født i Enger(Engen) i Wesfalen og blev hurtigt en af byens betydeligste mænd. 1623 27/1o udmeldte samtlige købmænd i byen ham til at være overkøbmand (Rådstueprt.).

Cort Richter ses at have handlet med meget forskelligt, bl.a. leverede han alt det fyrretræ,men benyttede ved genopførelsen af Vindbyholt Gæstegård ved Fakse i 1623-25(Tryggevælde lens - regnskaber).

1633 27/5 købte han af borgmester Jens Braad i Roskilde naboboligen ud mod Nørregade,"som han lod bygge ny på,og 1635 ses han at have erhvervet nabogården mod vest langs torvesiden,som Jacob Meyer havbeboet i en menneskealder.Torvet 4 havde han allerede fået skøde på 24/3 1623.

Køge Arkiverne

Det var sikkert en torn i øjet på ham, at han ikke kom med i 1637,hvor købmændene besluttede sig til at danne et såkaldt dansk kompagni,og hvor 21 borgere valgte Oluf Sandersen til oldermand,skønt man havde medtaget den tyskfødte købmand Zakarias Lutcken i kompagniet, der nærmest fumgerede som mellemhandler ved korneksporten.

Cort Richter(den ældre,som han kaldtes) døde i december 1638 og efterlod sig enken,Anne,Cort Richters ,der som nævnt tidligere havde været gift med kræmmeren Hans Bartskær.

Ifølge skiftet i januar 1639 efterlod købmanden sig følgende børn:

Cort Richter, borger i Køge, (Kontrafejeren)
Anne Cortsdatter, boende i Enger i Westfalen,
Hermand Richter,der 2o/12 1636 havde fået borgerskab og var født i Enger, Westfalen. Denne blev 1642 ansat til at varetage de tyske flygtninges interesser og havde som sådanne sin gang i kapellet på Klosterkirkegården, hvor han tilligemed et par andre tyske borgere gik rundt under kirkegangen og samlede penge ind. 1646 rømte han fra byen og efterlod sig en stor gæld. Ifølge hans bröder oplysning var han rejst til Tyskland. Han efterlod sig en søn,Esaias Richter Skomager,der nævnes i tingbogen 27/5 165o.

Valborg nat 1641 gravede et par af Anne Cortes tjenestefolk en stor potte fuld af troldtøj og andet op i haven bag gården.Man havde ikke været plaget af lucifer siden Hans Bartskærs tid,men nu begyndte der at ske mærkelige ting i gården(Dagligliv i Køge på Chr.4.s tid: Byarkivet).
I juli 1642 døde Anne Cort Richters,inden sagen mod Ellen Rådmands,som man havde mistænkt og anklaget for trolddomskunst, var afsluttet.Der var i årtier betalt 31 ½ sk.i jordskyld til kirken for gården hver påske. I 1643 var det kræmmeren Hans Buck(Nørregade 2),der betalte skylden som den største panthaver på hustruens vegne,Lisbath Hansdatters arv efter Anne Cortes, 2.64o dl.
Jost Korning,der havde fået borgerskab 2o/12 1642,og som blev den følgende ejer af hjørnegården, betalte 1643 skat som lejer af Anne Cortes kælderbod
Jacob Pomeyer,der var fra samme by i Westfalen som familien Richter og fik borgerskab 1641 15/12, boede først en kort tid til leje hos Enevold Brochmand(Torvet 14),men flyttede så over gaden til nr. 16,hvor han begyndte sin store karriere som handelsmand. f.eks byggede han en bod på hjørnet ud mod Torvet,men denne fik han omgående besked på(1643 4/7.rådstueprt.) at fjerne fordi den var til gene for trafikken.
Skiftet efter Anne Cortes beskæftigede sig også med, hvad hun hæftede for efter sit første ægteskab med Hans Bartskær. 1643 3o/1 krævede Hans Johansen Bartskær kramvarer til et beløb af 821 dl.,hvilket var hans arvepart efter sin farmoder,Anne,Cortes. Han ses 1661 23/12 at opholde sig i Halden i Norge. (Tingb.)

Køge Arkiverne

1646 14/2 skødede Hans Buck til Jost Korning en halvpartsgård med gårdrum,som hans hustru,Lisbeth Hansdatter, havde arvet efter sin moder.Ifølge skødet lå gården" østen i Nørrestræde på hjørnet og vesten ved Cort Richters gård,han ibor".

Jost Korning døde allerede i april 1648 og blev begr. i kirken. 1649 3o/7 fik Jacob Pomeyer skøde på gården,medens Anne,Jost Korning på det tidspunkt endnu beboede den. Der blev i februar 165o foretaget en vurdering,som kunne mene meget om Richters vurdering. Det hedder her:

I stuen panelværk, 1 jernkakkelovn, 1 tresur, 1 indlagt egevråskab, 1 lang rød bænk under vinduerne og 1 stakket ditto ved bordenden.
I bryggerhuset 1 kedel i gruen, 3 gl.bryggekar og 1 støbekar.
På loftet 2 vinder med jernspir,den ene med vindereb,2 støbe ballier,junge til brønden.
I kælderen ud til Torvet 1 liden jernkakkelovn,skiverne og bænkene ibdm. tilsammen 13oo slette dl.

1651 24/3 pantsatte Jacob Pomeyer gården for 14oo dl. til en handelsmand Willum i Hamburg for leverede varer.Tingb.

Familien Richter ses at have foretrukket kirkens søndre våbenhus til slægtens begravelser: Her ses følgende at være begravet:

1638 21/3 Johan(Hansen) Bartskær(Hans Bartskærs søn).

1638 Cort Richters(den yngres) barn.

1638 5/12 Cort Richter den ældre(begge muligvis ofre for pest)

1639 18/12 betalte Anne,Cort Richters for et lejested i søndre våbenhus.

1641 14/4 begr. unge Cort Richters hustru.

1642 19/7 - Anne, Cort Richters i det søndre våbenhus.

1649 3/6 - Cort Richters(den yngres) hustru.

Køge Arkiverne

Sprædte træk af ejere og lejere på strækningen Nørregade 1) som ekskl. hjørnegrunden, 1682 matr. 196, blev noteret som to lige store grunde, matr. 197 og 198.

Matr. 197 ses allerede i slutningen af 1500-tallet at skulle svare 20 sk. i jordskyld til kirken og kan derfor følges op gennem årene.

1592 4/12 skøde fra Lars Hansen til Jørgen Jacobsen.

1593 25/6 - - Jørgen Jaobsen til skipper Thor Hansen. Samme skipper ejede allerede på det tidspunkt nabogården mod nord, som han havkøbt 1590.

1612 boede Steen Hansen Guldsmed her en kort tid. Han var søn af Hans Wittenberg til Gunderup i Herfølge sogn og født på gården.

1616 finder man Jens Braad i boligen (Kæmnerregn.).

Skipper Thor(d)hvis datter Ellen Thordsdatter sandsynligvis er er identisk med kræmmeren Hans Bucks 1. hustru (død 1630), forekommer nu ikke mere i regnskaberne og er muligt flyttet til Rostock, hvor svigersønnen var født. Et notat i havneregnskaberne kunne tyde derpå, og hvoraf fremgår, at en skipper Thord af Rostock i 1619 betalte havneafgift af 4 læster rostockerøl, han havde indført.

1631 svarede Jens Braad 20 sk. i jordskyld af skipper Thords sydligste bolig og Hans Buck 4 mark af Thords nordligste. (Kirkeregn.)

1633 27/5 købte købmand Cort Richter, som efter Hans Bartskærs død 1613 havde ægtet dennes enke, Anne Pedersdatter, i hjørnegården, Jens Braads bolig. Han var nu borgmester i Roskilde. Det ses ligeledes i kirkeregnskabet, at Cort Richter lod bygge på stedet.

Siden 1633 hørte matr. 197 sammen med (1682) matr. 196 på hjørnet. Hertil må dog tilføjes, at det var Hans Buck (Nørregade 2), der 1646 14/12 solgte hjørnegården, som hans hustru, Lisbeth Hansdatter, havde arvet efter enken Anne Pedersdatter, til klædekræmmeren Jost Korning - samt at Jacob Pomeyer først 1649 30/7 efter Kornings død købte matr. 197, og på det tidspunkt beboede Kornings enke endnu hjørneejendommen. Denne fraflyttede hun først i 1650. Gravstedet til Jost Korning " i Tårnet ved Døren" havde hun købt samme dag, han blev begravet, 1648 25/4.

Køge Arkiverne

Nørregade 1) (1682 matr. 198)

1590 26/10 fik skipper Thor(d) Hansen skøde på gården. 1592 4/12, hvor han fik skøde på naboboligen mod syd, matr. 197, ses han at bebo i matr. 198.

1613 var gården beboet af Tue Remmesnider. (Kæmnerregn.)

1621 finder man Kirsten, Tue Remmesniders på stedet.

1631 svarer Hans Buck(Nørregade 2), skipper Thors svigersøn, jordskyld af gården til kirken. Han havde sikkert arvet den efter skipperen.

1633 27/5 ses gården(boligen) at tilhøre kræmmeren Søren Jensen(Nørregade 4)(Tingb.)

1637 10/7 Skøde fra Jens Sørensen Remmesnider til kræmmer Zakarias Lytcken. Ifølge skødet strakte grunden sig mod vest til nuv. Torvet 6.

1649 30/7 hvor Zakarias Lytcken stadig beboede gården ses sognepræsten Porce Munck i Strøby at have pant i den. (Skødeprt.)

1656 4/8 Skøde fra Porce Munck i Strøby til Adrian Zeidler Guldsmed (Tingb.)(Se " Guldsmede i Køge i 1600-tallet)

Guldsmeden døde i 1658. Han havde da været gift tre gange. 1660 5/1 blev der holdt skifte efter hans hustru, Kirsten Willumsdatter, der endnu beboede gården. (blev vurderet til 490 dl.[1])

1665 (69) ønske sognepræsten Porce Munck(født i St. Heddinge) at sælge gården, som blev udråbt til salg på tinget.

1682 tilhørte gården Oluf Jensen Haarlev, grovsmed.

1687 nævnes købmand Knud Bertelsen som ejer af hele hjørnet incl. Torvet 4. Samme år ses han også som ejer af Torvet 10.

1) 1662-63 boede Hans Guldsmed her(Kirkeregn.)

Køge Arkiverne

Torvet 3)

13.jan.1651 beskæftiger tingdagen sig med en vurdering af sal. skipper Oluf Jensens gård og indbo,beliggende i Rådhusstræde på den søndreside, 11 væggerum ud til gaden med port under, 2 loft høj og med en fjellebod uden for vinduerne, er 7 væggerum.
I stuen en kakkelovn, lister og drætter omkring,slagskive, hylder og en lukket seng. I skorstenskammeret næst ved stuen ud til haven næst op til samme kammer en liden badstue, een væggerum bred og 4 alen lang med en gammel pottekakkelovn,som kedelen er aftagen.Item en svedebænk gjort af nogle deller og 3 små hylder, en liden stuen ved forstuen, vesten for den store stue, findes en vindovn af potter med træpiller under og en jerndør for. Næst op til samme formeldte stue i forstuen en liden kontor med fjeller slagen på væggen.Dette og forskrevne er og tilhører gadehuset,som er med dobbelt loft og et skorstenskammer i den østre ende oven over forbemeldte den anden skorstenskammers fra forbemeldte gadehus.
Og i sønder 14 væggerum hus,2 loft høj,og med loft og kølle,vinde og vindereb,indeholdende stegers med kandebord,spisekammer,bryggers med bageovn. Nok i samme hus 2 gæstekamre,derunder en kælder på 6 væggerum.

Sønden i gården findes en vedhammer,strækkende sig i øst -vest med halvtag og ingen loft, 7 væggerum og åben ind til gården.
Vesten i gården 8 væggerum hus, 2 loft høj, som er østen op til rådhusgården og er til en stald med krybber og med loft over. I den nørre ende i samme hus befindes en skorsten og en bageovn,dog er skorstenen ikke fuldfærdig. Hele indboet er nævnt stykke for stykke. " Ingen kom og bød",hedder det i tingbogen.

1646 25/5 ses Johan Katterberg i forbindelse med erhvervelsen af Torvet 3) at have købt nævnte 8 væggerum stald (Tingb. 2/12 1650)

30/9 1650 klager Katterberg over Anne Hansdatters,sal.Oluf Jensens havegærde,"som ligger bag deres gårde de nu selv ibor". Katterberg fremfører, at hans part af gærdet var nyopført,men Annes var øde og nedfalden.
Anne, Oluf Jensen Skippers må på det tidspunkt selv have beboet en af de to små boliger ud til Rådhusstrædet,og som lå op til rådhusgårdens grund(1682 matr. 295,1863 223). Skipper Oluf pantsatte både boliger og grund 30/9 1642 for 400 dl." to boliger i Rådhusstrædet,som Michel Skræd der iboede,og den anden bolig vesten næst op til hans egen gård,Marcus Drager iboede". 9/10 1643 pantsætter han sin have,der lå østen op til hans gård,han selv iboede i sin længde og bredde(d.v.s. Torvet 3 på det tidspunkt. Hele sagen om grunden i Rådhusstrædet drejede sig om,hvor ofte den havde været pantsat,også efter at Katterberg havde købt stalden.

Køge Arkiverne

1682 matr. 199 var endnu 1863 kun et lille hjørne af nuv. Nørregade 3

1736 var stuehuset kun på 5 fag.

1613 finder man Hans Hadeler boende(Kræmnerregn.)
1616 Kirstine,Hadelers
1621 Søren Hadeler " han ibor".
1631 Søren Hadelers gård,som skipper Peder Holst ibor(Kirkeregn.)
1643 - -
1656 4/8 Maren, Søren Hadelers gård,som skipper Peder Holst ibor.
1656 15/5 begr. Maren,Søren Hadelers på den store kirkegrd.

Torvet 3 Spredte træk om ejere og lejere af gården

1598 24/2 Rådmand Oluf Bruuns gård.

16o5 8/2 Byfoged Dennis Christensens frihedsbrev til at bevare sin nordre sidelænge med et større antal vinduer ind mod rådhus - gården (Længen er beskrevet udførligt med sine vinduer (mål m. m.) i tingbogen 22/4 1651.

1622 Skipper Oluf Jensens gård,der var kendt som et meget benyttet herberge. Skiltede med en rød rose

1643 2o/2 pant fra Hans Hammer til Oluf Jensen

1646 1/6 Anne, skipper Oluf Jensens halvgård. Frants Hammer nævnes.

1647 7/12 ses købmand Johan Katterberg at bebo gården(Rådstueprt.)

1648 22/2 kræver Birgitte Gyldenstjerne, som havde boet til leje i gården en godtgørelse på grund af dens brøstfældighed. 165o bor hun til leje i gården nuv. Nørregade 24 .

1648 8/8 kræver Anne,Oluf Jensens sal.Aug. Wellows (tolderens)hustru for leje af et lille kammer til ammestue, som tolderfamilien,medens de beboede rådhuset havde benyttet fra 1636-4o og 1644-45.

1649 23/4 køber Johan Katterberg også nabogården,Torvet 5.

1676 (2o1) blev der foretaget skifte efter købmand Johan Katterberg,der i 2.ægteskab var gift med Helweg Augusta Wellowsdatter(Tolderens datter). Torvet 3 var hans hovedgård. (Gården synes 1651 15/4)

Køge Arkiverne

"Buckens gård" Nørregade 2(1682 matr.277, 278: 2 boliger i Byesgård)

I Nørregade 2,hvor der gamle arrest ligger,lå tidligere "Buckens gård",som ifølge bygningstaksationen 1736 bestod af to sammenlagte boliger på henholds vis 7 og 4 fag.

Hans Buck,der fik borgerskab 23/3 1599, var født i Rostock og må vel nærmest betegnes som tyskølsfører,fordi hans indtægter for de fleste år mest stammede fra import af rostockerøl og eksport af korn og malt. På et tidspunkt havde han to skuder,og i sine velmagtsdage var han desuden ejer af byens største på 34 læster.(Rådstueprt.1631 11/3)

Så at sige alle byens købmænd var begyndt deres løbebane som "tjener" hos en købmand i byen,og for at kunne bestride en sådan stilling måtte tjeneren beherske skrivekunsten.Han skulle føre købmandens regnskaber og møde for sin husbond ved en eventuel retssag.

Hans Buck førte vistnok selv sine bøger,og man må formode, at hans sviger - fader,skipperen Thor(d) Hansen, der sejlede på Rostock, har været ham en godlæremester. 1589 lo/3 købte nævnte skipper et stykke jord med hus på i "Byesgård" (Bygårdsstræde) norden gaden og sønden næst op til "Mester Albrect Nyborrig von Munsters gård. Samme Mester Albrect havde tidligere(1587 16/lo) købt en hus "mellem Byesgård,som løber gennem rådhusporten, og Anders Mad - sens gård i Nørregade" og kan vel tænkes at være den ældst kendte ejer til gården Nørregade 2, medens skipper Thor,som på det tidspunkt ejede og beboede en del af grunden nuv. Nørregade 1, ved sit køb blev ejer af en af de små boliger bag gården.

1613 ses Hans Buck at bebo gården(boligen) Nørregade 2 og var på det tids - punkt ca. 42 år.Kæmnerregnskaberne er kun bevaret indtil 1613.Samme år bli - ver han stævnet for husleje af Drude Hansdatter,afg. rådmand Anders Frandsens enke(Brogade 19)Rådstueprt. 19/2).Kalmerkrigen var lige afsluttet og tiderne var dårlige for handel og skibsfart.

1619 går det bedre for "Bucken",der s.å. ses at have været i Rostock 2 gange med sin skude, hvorfra han indførte ialt 13 læster og 2 tdr. rostockerøl.En skipper Thord af Rostock indførte s.å. 4 læster øl. Muligvis er det sviger - faderen,som var flyttet til sin hjemby. I hvert fald nævnes "Bucken" senere

Køge Arkiverne

som ejer af hans bolig(gård) overfor i Nørregade samt af boligen ud til Bygårdsstræde. Han vedkendte sig også to lån på henholdsvis 4oo daler og 8o daler,som skipper Thor havde fået af de fattiges midler i 16o5(Tingb.1637 18/9).

162o 9/7 skrev "Bucken" i sin regnskabsbog: " løb skipper Rasmus Pedersen med den lille skude,om Gud vil,til Rostock med 14o tdr. dansk rug". Hans Lauritsen(Torvet 22) havde bedt ham medtage 1o4 tdr, rug på samme rejse, fremgår det af bogen. Et andet sted hedder det:" Er afregnet i den lybske rejse og kom til garnering af skuden 35o loftsøm". "Bucken" var blevet uenig med sin skipper,Rasmus Pedersen, på grund af et mellemregnskab,fordi denne også handlede på egne vegne og kunne hjemtage varer for egen regning.(Tingb. 163o 9/8).

1622 var der indbrud i "Buckens" bod ved havnebryggen.Tyven blev fanget og idømt galge og gren.(Tingb. 12/8).

1628 beskæftigede "Bucken" 7 personer i sine 2 skuder,som førtes af skipperne Laur. Iversen og Jens Mønbo.(Rådstueprt. 12/1).

163o 9/7 blev der foretaget skifte efter Hams Bucks hustru,Ellen Thorsdatter, som efterlod sin følgende børn:

Tord Buck, borger i Maribo,	Regina Hansdatter,
Henrich Buck,	Else -
Jørgen - (ejede Torvet 4 1639-43)	Marine -
	Karine -

Hovedgården med brygredskaber, panelværk og bænke i stuen,jernkakelovn,en liden urtehave bag gården samt en have ved stranden blev vurderet til Børnene skulle have den gård i Nørrestræde,som Peder Sørensen beboede samt den gård på Torvet,Torben Eriksen beboede, og dertil de 2 boder i Byesgård bag Bucks gård " med kakkelovne".

Buck fik boligen tværs over for hovedgården, som Niels Skrædder nu iboede, desuden haven uden for Nørreport,hvor fiskeparken var,medens børnene fik gården tværs overfor(Skipper Thor ejede en tid både en bolig og en gård over for "Buckens gård).

Gårdens 11 stolestader i kirken blev fordelt mellem far og børn. Buck fik skuden en pram og to både. Gården i Nørrestræde,hvor Peder Sørensen boede,

Køge Arkiverne

blev vurderet til 2500 slette dl.,men straks solgt til lejeren for 3000.Samme Peder Sørensen købte også gården Torvet 4,hvor Torben Eriksen boede,for 1400 slette dl. Den største af boligerne(gården) over for hovedgården blev inden skiftets afslutning solgt til Søren Jensen Kræmmer for 600 slette dl. Buck beholdt selv de 2 boliger bag gården .Nævnte gård på Torvet var i årene 1639-43 i Jørgen Bucks besiddelse.

Ellen Thorsdatter blev ifølge kirkeregnskaberne begravet i kirken og allerede 14.juni nævnes borgmester Hans Buck som Lisbeth Hansdatters trolovede fæstemand.Hun var datter af kræmmeren Hans Bartskær(Torvet 2) og enke efter Adolph Richter,Cort Richters ældste søn. Der var kun en søn,Jacob Adolphsen Richter,som Cort Richter blev værge for,men da der efter hans død i 1638 og Anne,Cort Richters i 1642 også skulle skiftes med Hans Bartskærs børn,overtog "Bucken" både hjørnegården ved Torvet og Torvet 4 på sin hustru vegne og var nu en velhavende mand. Han overlod også 2o lod sølv ved indsamlingen 1642.
1646 14/2 skødede Hans Buck hjørnegården ved Torvet til klædekræmmeren Jost Korning,der allerede i nogle år, efter at Anne Pedersdatter var blevet enke, havde passet hendes kælderbod,sikkert for egen regning.

Da HansBuck blev begravet 4/12 1648, blev han lagt i kirken ved sin første hustrus side i et gravsted,han havde sikret sig ved et købsbrev,dat.4/1 1625.Han blev 78 år gammel. Der blev skiftet i april året efter,men 1651 var der strid om arven(Tingb.18/3).som enken,Lisbeth Hansdatter, forvaltede. Da svenskerne besatte landet i 1658, beboede hun stadig gården,men på grund af sin beliggenhed nær Torvet, blev den hurtigt besat af fjenden,således at hun til sidst måtte forlade den. Efter krigen henlå den øde i nogle år,hvorefter Peder Nielsen Sadelmager flyttede ind.Tilsyneladende betalte han ikke husleje,fordi han ved at bebo gården havde gjort sit til, at den ikke blev helt ruineret,ligesom han havde måtte fjerne al den urenlighed,svenskerne havde efterladt sig. 1666 25/9 tilbød han nu at betale 12 slette dl. i husleje fra førstkommende påske.
Lisbeth,Hans Bucks blev 1675 31/1 begravet på byens regning i kirken.Både præsten,kapellanen og den latinske skolemester deltog. Skolens disciple sang,og der blev betalt for bedemand,vokslys,sørgebånd og nåle,ligesom der

Køge Arkiverne

der ved samme lejlighed blev aget møg bort fra gården.

Ved grundtaksationen 1682 tilhørte gården købmand Jacob Pomeyer og var beboet af regimentsskriverens frue og Bodil Vævers. Jacob Pomeyer var på det tidspunkt byens største grundejer, idet han ejede nuv. Nørregade 1 og Torvet 2 og 4. Efter købmand Pomeyers og hustrus død henholdsvis 1683 og 84 solgte arvingerne 15/8 1685 hele virksomheden og samtlige gårde til Knud Bertelsen Bruun, som 3/9 1678 var "viet i huset" til Anne Pomeyer.

I 1722, hvor pottemager Thomas Caspersen købte "Buckens gård", tilhørte den Knud Bertelsens søn, Diderich Knudsen Bruun, som havde lejet den ud til en hattemager, men selv gjorde brug af kælderen under samtlige 11 fag til øl - og vinkælder (Skødeprt. 112). (Se Pottemagere i Køge).

Køge Arkiverne

Tingbogen 1666 27/8(179) nævner målene på et stykke havejord, der havde tilhørt Iver Caspersen Schiøller og var fra arilds tid indhegnet ved Johan Kohls og Jacob Pomeyers haver. I længde og bredde fra Johan Kohls gærde ved den nordre ende op til volden og til Jacob Pomeyers have er er længden 84 ½ alen. (Bemærk sagen om en strandgrund 1748,pag.8o)
Længden fra Jacob Pomeyers havelåge og lansg ved den gamle bys volds ende til sal.Henrik Madsens havegærde ved den søndre side til den gamle vold er i længden 242 alen og 1 kvarter.
Nok fra den den østre ende gærde kangs ved Johan Kohls gærde og til nørre ende af gærdet ved den østre side er udi længden 337 ½ alen.
Her foruden i bredden fra øster til vester på begge Johan Kohls gærder på den nordre ende 1o2 alen og 3 fjerdinger.På den smma ende fra norden og op til sønden er udi længden 34 3/8 alen.
Midt over haven fra Johan Kohls østre gærde ved den søndre ende langs ved Henrik Madsens have ud til den gamle vold bag Christen Kronborgs have er 82 3/8 alen.Tværs over fra Johan Kohls have ved den østre side og til dem gamlevold bag Erik Helmers have er udi bredden 156 alen (179)
Fortegnelse over jordstykker. H. 57n 1857 Rådstuen. (1778 matr. nr.)
Nr. 17 på Tovet: For et stykke af Aastrædet(Badestuestræde) som er Boserups enke indlemmet i gården, 1 rdl. (Afgifter for benyttelsen)
Nr. 7. For et stykke af Aastrædet,75 ½ alen langt,48 alen er 5 3/4 alen bredt og de 27 ½ yders ved åen 2 ½ alen, 1 rdl. Bagergården
Matr. 28. Vandepladsen kaldet, bagerHernhardts enke, 64 sk.
Tingbogen 1673 7/4(1o8) indeholder en synsforretning om samme Bagergård, som Henning Sparre iboede.Det fremgår her, at portstolperne var rådne fra nederst til øverst. Gadehuset, 11 bindinger, " haver givet sig ind på guldsmed Hans Rasmussens hus(1682 matr. 29).Det burde nedbrydes, så - det kunne ske uden skade for Hans Rasmussen, hedder det.
Byarkivet har 1983 modtaget en ejerliste vedr. Bagergården.
1671 1o/7 fik Hans Rasmussen Guldsmed skøde af Jens Hansen Luttermand på Bagergården. Tingbogen.

Køge Arkiverne

Tingbogen 1671 1o/4 indeholder et afkald fra kromand Johan Christoffer - sen Sack,Vindbyholt gæstegård givet til rådmand Henning Jacobsen,der ligesom Johan Sack holdt herberge for adelen (Nørregade 22). Sack var gift med Anne Rasmusdatter, toldskriver Rasmus Nielsen Brems datter,hvis moder, Cathrine Pedersdatter Post,Henning Jacobsen havde været gift med(død 29/3 1671).

1.april samme år skete der et sørgeligt uheldmed.døden til følge i gården Brogade 5-7,som bartskærer Henrik Lyre havde købt i 1664,efter at den i nogen tid havde været bolig for byens kommandant.
Lyres barbersvend,Jørgen, var den formiddag i færd med at barbere Lyres svoger,Poul Pedersen, da der pludselig lød et skud ude fra stegerset. Tililende fandt bartskærerens søn Conrat Henriksen ramt af tre hagl i panden og på kinderne. Han blev båret ind i stuen,men døde henad aftenen.
Jørgen Barbersvend havde den dag haft sin " Calbiner" med for at skyde alliker i haven.Han havde ladet den med store hagl og stillet den i et skab i stegerset.Bartskærerens sønner havde bemærket den, og ved et uheld kom den 13.årige Andreas Henriksen Lyre til at ramme sin broder. 12 næv - ninger mente enstemmigt, at drabet skyldtes et vådeskud. Tingb. 22/5 1671.
1672 29/7 bliver kirkens ejendom "Klosterhaven" vurderet til 35 rdl.Den lå ned til åen bag Klosterkirkegården.
1672 16/12 skriver Kirsten, Jens Poulsens, Vestergade 1-3 købsbrev med sognepræsten til Pedersborg og Kindertofte,som ejede den øde grund på Torvets sydside, hvor Anders Pedersens gård lå,indtil svenskerne rev den ned og flyttede bygningerne til Brønshøj. Den store grund havde mod vest Anker Hansens gård, hvor svenskerne under krigen havde hovedvagt,og som nu var beboet af Knud Handskemager. Mod øst boede Dorthe, sal. Morten Møenbo, som sal. Morten Michelsens arvinger i København nu ejede.
Grunden tilhørte 1694 Peter Jensen på Strandegård, købmand Jens Poulsens søn,der arvede grunden efter sin moder, Kirsten. (Tingbogen)

Køge Arkiverne

1691 23/3 sælger Hermann Schiøller sekretær i Danske Kancelli til Johan Jensen et vænge nord for byen kaldet Lovgravvænget,tilforn "Pedersborg",grænsendende sønden til volden og med fiskepark. 118.

1691 6/7 sælger Hermann Schiøller 2 murede lejesteder i kirken og med nedgang til graven.Køber:Hans Mortensen.125.

1691.125. siges at Jens Nielsen Falcks datter(Brogade 17 b), at hans datter var gift med Anders Christoffersen på Bogø

1689 23/12 køber Balzer Hansen Beyer og Peder Christensen,byskriver en plads syd i Vestergade med Niels Pedersen Fisker mod øst og de fattiges kirkegård mod vest. Baltzer ejede nr. 47 og byskriveren boede til leje i nr. 45.

1688 15/10 fremgår det, at de 4 fags huse i Gl.Hestemøllestræde havde haverum i husets bredde.

1694 8/1 .165. køber søkortdirektør Jensen Sørensen 2 våninger ved skibsbroen beliggende med have omgivet af plankeværk.Beliggende sønden ved algaden,som løber ned til skibsbroen.Det fremgår af skødet, at nævnte våninger lå nest op til en 3.våning "som havnens bulhugger" tilforn haver boete udi, og østen ved strædet som løber bag frugthaverne"

1692 8/8 beskæftiger bogen sig med et stolestade købt af kandestøber Johan Schmidt.

Grundskatten 1684 nævner ejerne fra Vestergade 24 og mod nord,o.s.v.

Johan Olsen

Jens Højelse

Cathrine Kobbersmed øde plads

Mette Murermesters plads

Henrik Bartskærs gård

Hans Fichs børns gård

Poul Svensens gård(nr. 16 gadenr.)

1689 (69) sælges et jordsmond i Vestergade nord fra Christen Andersen skomager til Jens Andersen Kleinsmed,liggende mellem Peter Katterberg mod nord og JensOlsens grovsmeds gård mod syd,21 alen ,19 tom. samt en lille hosliggende gyde 4 x 4 alen

Køge Arkiverne

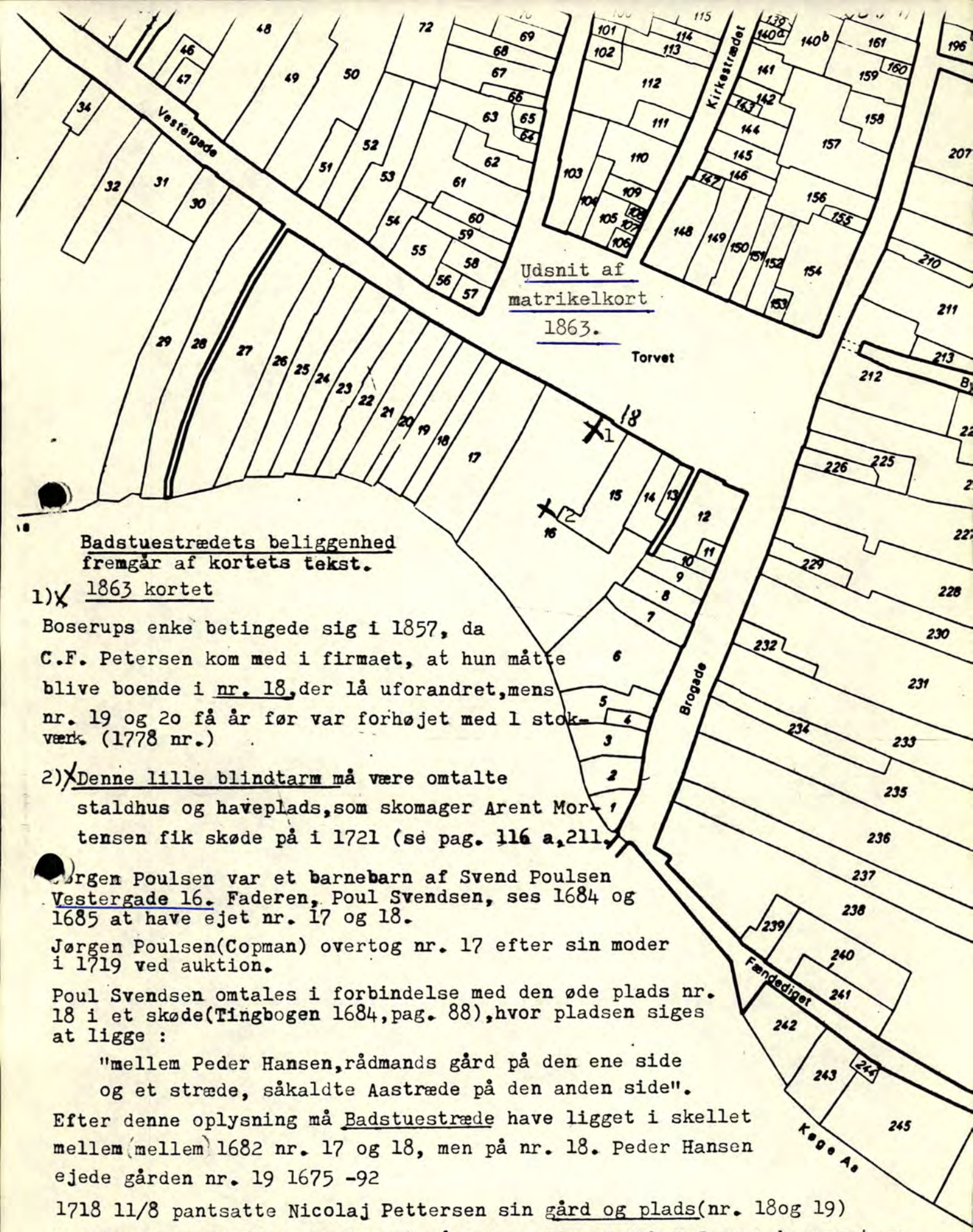

Udsnit af matrikelkort 1863.

Badstuestrædets beliggenhed fremgår af kortets tekst.

1) 1863 kortet

Boserups enke betingede sig i 1857, da C.F. Petersen kom med i firmaet, at hun måtte blive boende i nr. 18, der lå uforandret, mens nr. 19 og 20 få år før var forhøjet med 1 stokværk. (1778 nr.)

2) Denne lille blindtarm må være omtalte staldhus og haveplads, som skomager Arent Mortensen fik skøde på i 1721 (se pag. 116 a, 211.

Jørgen Poulsen var et barnebarn af Svend Poulsen Vestergade 16. Faderen, Poul Svendsen, ses 1684 og 1685 at have ejet nr. 17 og 18.

Jørgen Poulsen(Copman) overtog nr. 17 efter sin moder i 1719 ved auktion.

Poul Svendsen omtales i forbindelse med den øde plads nr. 18 i et skøde(Tingbogen 1684, pag. 88), hvor pladsen siges at ligge :

"mellem Peder Hansen, rådmands gård på den ene side og et stræde, såkaldte Aastræde på den anden side".

Efter denne oplysning må Badstuestræde have ligget i skellet mellem (mellem) 1682 nr. 17 og 18, men på nr. 18. Peder Hansen ejede gården nr. 19 1675 -92

1718 11/8 pantsatte Nicolaj Pettersen sin gård og plads(nr. 18og 19) "mellem Aastræde(Badstuestræde) på øster side og Johan Jensen, borgmesters plads på vesterside". Johan Jensen ejede den øde plads 1682 nr. 20. Skødet viser igen Badstuestrædets beliggenhed.

Jørgen Poulsen Copman købte gården nr. 19 ved auktion 1719 26/9(skødeprt.)

Køge Arkiverne

De væsentligste kilder om "Anker Hansens gård". 1682 nr. 21 og gårdene langs Torvets syd - side

1626 24/7 skødet til Anker Hansen.Siges at ligge mellem Claus Baggers (1682 nr. 2o) og Jens Jensens gårde. (1682 nr. 22)

1633 Fik fuld skattefrihed, men ses genopbygget 26/6 1634

1642 Pantesætter Anker H. sin gård,som han selv ibor mellem Anders Baggers(broder til Claus Bagger)[1] og Morten Michelsens gårde. nr.2o nr. 21

1643 27/11 kræves han for 1168 rdl.Gården vurderes til 28oo rdl.,deriblandt et stolestade med navn og bomærke i kirken samt 3 andre stader.

1648 8/4 Siges Anker H., der stævnes, at opholde sig i St. Ladager

1651 Kørte man 16 læs møg bort fra gårdens område.Ubeboet og benyttet af naboer som losseplads.

1658-6o Benyttet som vagtstue for svenskerne og led stor overlast. Nabogården mod øst nedrevet af fjenden. I de mellemliggende år havde gården været beboet(1654 -6o) af maleren Batholomæus, muligt i sidelængen.
Efter krigen henlå gården som en ruin.Folk fjernede døre og vinduer, således,at "De fattige",der havde penge stående i gården måtte beslå alle åbninger,porten døre og vinduer med brætter.
Sal.borgmester Gregers Hansen(Brogade 3 a) havde 6oo rdl. i gården, Henrik Lyre(Brogade 5-7) et mindre beløb(Bodil,Mads Ravns datter). Begge krav overtog De fattige 1664 og var dermed ejer af stedet. Nu skulle gården istandsættes og lejes ud for 24 rdl. om året.

1665-66 Først fjernedes man 3 hunde, der lå i kælderen.
1 ny dør i den lille stue ud til gården.Nok 1 dør ud til gården.
1 stuedør til forstuen. Nævnte døre fik karme omkring. Leveret til vindeltrappen: ½ tylt sv. deller, ½ tylt norske til klædning unden omkring vindeltrappen.
Tømmer til 2 vindskær,som nedfalder og er i hængsler,og for et spjæld til skorstenen i den lille stue. For 2 store loftdøre på loftet. 1 x 12 al. træ til brønden.
Gjort et slag,som vindueskarmene falder på uden .... på gaden, dertil 12 al.og 15o loftsøm og 15 lægtesøm at slå rafter på med.
Hængsler til begge gadedøremed stabler,klinkefald,lås og nøgle, samt beslag til begge stuedørene.
Til den lille stue,hængler,klinker,stabler,kroge og vinduesjern til vinduerne.
2 par hængler at gøre til vinduesslagene ud til gaden.Glarmester 8 vinduer til den lille stue ud til gaden. 1 vindue ud til gården.

1) Anders Bagger boede i mange år på rådhuset,men overtog efter broderens død nr. 3o

Køge Arkiverne

Betalt en tømmer for at han med sine folk opskruede huset mellem Anker H.s og"Morten Michelsens" gårde og derunder lagda 1 egefodstykke, item for han huggede en rende og lagde under taget, at tagdryppet ikke igen skulle gøre skade.
For 6 skalke han påslog,som de andre var forrådnede. Lagde 3 tylter nye lægter på taget,som de andre var rådne.

Købt 1 egefodstykke,5 al. og 1 egetræ til renden og 3 .... al.træ til skalke. 3 tylter lægter til taget(Materialer til ovennævnte). 4 "Barke-bei" til renden at anstryge med(Andre steder brugte man tjære).

Betalt en murer for 27 fag hus at skielne og stryge.
For stegersskorstenen han nedbrød og af ny opsatte,dertil 1o læs ler, 4 læs kampesten, som kom under skorstenen,kalk,skelnesand. 4 stenlægter til stillinger. 3oo ny tagsten. 4 pd. brunrødt til skorstenen.

Givet for sparklede 2 skorstene i den lange længe,der var meget brøstfældige. Og for han muret og indsatte vindueskarmene og murede 2 store tavl op af ny, kalket stegerset,og for han murede i den store stue 2 tavl (store) op af ny,kalkede stegerset, og for han murede i den store stue mellem den lille og den lille og den store stue.Og for han murede 2 karme,den ene til stuedøren og den anden til stegersdøren.

48 læs møg udaget.Nok muret for stablerne til kælderen ved gaden at indmure.For en kakkelovn at opsætte i den lille stue af tagsten,dertil 3o tagsten.
Bekostet på loftet at lægge over kælderen: 4 ½ tylt deller til loftet,derpå 6o læs ler. 1 lægter tværs over dellerne. Klinet 3 vægge i stegerset og 3 på loftet som fodstykket blev undersat, 7 læs ler til.
Betalt renterne af de 6oo rdl., 54 rdl.

1669-7o.
3 læs tjørne til at lukke gærdet med. 1oo staver.

167o-71
Hentet 4o hulsten, der lå i gården. Bekostet en ny brøndvippe med træ, stang, beslag.
Udlejet gårdens stolestade for 6 mark. 1671-72
16 læs ler til stue,stegers,kamre og loftet.
16 læs ler til gavlen ind til Claus Mohr(M.M.) og de 3 fag ind til Claus Mohr.
Glarmester for 6 ny vinduer i stegers og de 2 kamre, dertil 24 vinduesstænger. 2oo ny tagsten til taget,kalk og skelsand.

1673 13/5
3 nye vinduesbuer. Betalt en smed for gadedørs-låsen at fly.Nok for en lås til gadeporten. 4 læs tjørne til gærden. 5o staver.

Køge Arkiverne

1675 19/4 Betalt Kirsten, Jens Poulsen for halvparten at lukke af det gærde mellem hendes plads og "Anker Hansens gård. Hun havde 1672 købt den øde plads øst for Anker H. af præsten i Pedersborg,som havde ejet den i mange år. 1)

1680 Var gården udlejet for 24 rdl. årligt. Stolestadet var udlagt for 50 rdl. (stod for).

1683- 84 For et stk. træ til en ramme,der blev lagt imellem den gård Claus Mohr bevåner. For rammen at hugge. Tjære til samme ramme. 1 fyrbrædt. 3 stk. grandeller til vindskær.
50 lægtesøm. 6 store søm til at krænge taget ud til gården.For samme tage at skielne og understryge.

1684-85 285 tagsten til sidelængen, 1 læs tjørn til gærdet i gården.

1686-87 20 stave og 1 læs tjørn til at forbedre gærdet.
Vinduer omlagt i nyt bly og glas og dertil nogle lister og 1 tværpost.
Rep.kælderen for vandløb,der ellers havde gjort stor skade på fundamentet af muren." og var at befrygte om det længere continuelt havde huset sikret"

1688-89 Lagt et fodstykker, 14 al. under i grunden.Udi det første loft kom 1 stk. 7 al. ege ditto. 2 egeløsholter.
Til stivere og andet: ½ tylt 12 al., 4 stk. 10 al.og 2 lægter.
4 tylter deller at klæde en gavl med(muligt sidehuset).
Til samme gavl 300 lægtesøm, 5 spiger.
Betalt en tømmer for begge fodstykker at indsætte med stor besværing at komme til med(4 karle måtte hjælpe til med stivere og donkraft). For gavlen at inddrive, 1 stolpe at indsætte og fordstykkerne under gavlen at skære og klæde - og ellers adskillige støtter og løsholte både i kælderen og stuen at undersætte.
2 bjælker at skære på loftet og 2 støtter at sætte under.
4 læs ler, 2 læs mursand.
Murermester for fodstykket at stene og muren at opsætte under og og over forstykket"så og under på gavlen muret 5 fag" og ellers gården udsparket overalt i 6 dage. Nok klinet 6 fag. For stenbro at lade lægge langs fodstykket og i porten. Ialt 29 rdl.

Kilde: Fra 1651 -89: Fattigregnskaberne. Køge rådstuearkiv. L.A. (ny registratur).

1) Hun ejede og beboede 1682 matr. 24 i Vestergade,som hendes søn Peder Jensen,forpagter af Strandegård i Roholte sogn stod for 1682.

Køge Arkiverne

1621	1682 matriklen	1635	Ejerne langs Torvets sydside 1621 og 1635.
14.	Johanne Berendt	Erik Helmers	
15.	Cariacus Buntmager	Tomas Madsen Guldsmed	
16.	Karen,Hans Sverresen	Karen, Hans Sverresen	
17.	Niels Hammer	Jørgen Frandsen	
18.	Niels Lauridsen Godiche	øde plads	
19.	Dorthe,Morten Møenbo	Dorthe,Morten Møenbo	
2o.	Claus Bagger	Anders Bager	
21.	Morten Olsen,guldsmed	Anker Hansen	
22.	Jens Jensen,tyskølfører	Morten Michelsen	
22.	Christen Pedersen		
23.	Iver Christoffersen	Peder Rasmussen,Christen Caspersen Schiøller.	,øde plads

Kæmnerregnskaberne 1612-13,1616-17 oplyser om Torvet 21 beboere

Jens Jensen tyskølsfører	36 mark (skat)	
Christoffer Jørgensen	lo -	-

Det ser ud til, at der boede to familier i nr. 21, for derefter følger hvert år Iver Christoffersen Skriver, der var byens mest honnete borger og betalt 6o mark i skat. (Torvet 23-25). Arvingerne flyttede til Norge og der følger en længere redegørelse om denne grund og dens deling.Denne og og lignende redegørelser om Torvet 19-21 m.m., som jeg ikke selv har nogen kopi/af, er afleveret både til Byarkivet og Museet.Selv har jeg ikke kopier,da jeg har kasseret kladderne direkte efter afskrift fra arkivet.
Jeg kan derfor ikke kontrollere arkitekt Engqvist datoer m.h.t. køb og salg af øde pladser med hensyn til ejerne af Torvet 21 (Sjællandske Bank) gennem årene.
Banken har også modtaget en kopi om deres gårds historie tilligemed en silhuet-tegning af gården med sine to gavlkviste (Kilde:Nationalmuseets læsesal)

I min henvendelse til arkitek Engqvist for nylig skrev jeg bl.a. "Jeg plejer aldrig at skrive noget,der ikke passer". Disse ord må jeg tage til mig igen,for ved gennemgang af arkitektens manuskript bemærkede jeg, at han ud for Torvet 19(gadenr.) noterede navnetAnders Hansen, hvilket fik mig til at studse. Ved mine tidligste undersøgelser af Torvets sydside har jeg side 98 i "Bidrag til Køges h."skrevet:"Anders Bagers gård blev senere kaldt Anker Hansens gård". Det er en grov forvekslingsom jeg meget beklager. Det er dog en trøst, at jeg mange gange med årene har modsagt denne forkerte oplysning i følgende redegørelser om Torvet.

Køge Arkiverne

1682 matriklen Målene på facaderne og øde pladser langs Torvets sydside

nr. 14	36 al.	og 19 tom.		1803: 9 fag og(1o fag Stenhuset)
- 15	14 -	2 -	)	1828 27 al. og 1o tom.
- 16	13 -	8 -	)	
- 17	14 -	2 -	)	1736 7 fag mur-og bindv.1803: 11 fag: 23 al. og 3 tom. 1837: 23 al. og 3 tom. 1854: 13 fag 27 al. og 6 tom.
- 18	13 -	4 -	)	
- 19	12 -	23 -		1736: Arent Mortensen skomager.1857: Boserups enke
- 2o	(32 -	4) -	(-	1642:)Anders(Olufsens)Bagers gård.Nedrev.1658
- 21	(19 -	8(	)-	1648.(Anker Hansens gård (Sen. Fattigvæsenets).
- 22	33 -	22		1803 og 1828.
	51 ½ al.			1801 måler Anker Hansens 6 fag grundmur:15 alen ?

Ialt 186 al. og 92 tom. regnet fra hjørnet af Brogade og Torvet 21 incl. ca. 119 m. 7o . 1863 kortet måler ca. 12o m.

Jeg kan ikke garantere på tomme, men i det store hele er det således, når hele husfacade-rækken er dækket. Målene er fra forskellige år. For mit vedkommende drejede det sig om at finde bredden på de øde pladser. Både Anders Bagers plads og pladsen, hvor Badstuestrædet lå.

Anders Bager bliver 1642 krævet for et lån og sætter sin iboende gård på 15 bindinger i pant." Byens stræde derigennem går", hedder det. Bredden på grunden, 32 al.4 tom. passer vel nok til 14 fag, men at Badstuestræde skulle gå der, er helt usandsynlig. Måske har han ejet en del af grunden eller af strædet, som Hans Schurtz bartskærer gjorde ved sit køb af byen i 159o 21/1

"Et stk. jordsmon af byens stræde nest op til badstuen og vesten nest op til den gård Simon Kock ibor(nr. 19). Strækker sig i længden fra badstuen ind til åen, og udi sin bredde i den søndre ende neden ved åen fem alen og et kvarter. Og udi den nørre ende nest ved badstuen er den halvfjerde alen i sin bredde ". 1)

I 159o må strædet kun haft det formål at skaffe adgang til badstuen -og ikke som tvættested. Ellers havde bartskæreren vel ikke kunnet købe stykket ved åen. Borgere, som skulle kopsættes, kom i badstue først, fremgår det af en enkelt sag.

Strædets bredde har måske været 5 alen som nævnt ved åen. I 1723 13/9 og 1744 26/6)tingb.) siges at det skulle være mindst 3 alen 2 tom. Lille Aastræde bag Brogade var 1857 5 3/4 alen over det længste stykke og noget mindre ved åen.

13 alen og 4 tom. var ikke meget til en grund,når der skulle gå et stræde også. Noget taler for, at det har gået i den østligste side af den øde plads nr. 18. Bartskæreren fik en bøde fordi han overbyggede strædet(16o7 31/7) (Rådstueprt)

1) Jeg har før læst"thend",der er forkortet til tj , for ti,men er nu sikker.

Køge Arkiverne

Skødeprotokol 1721 9/6.

Jørgen Poulsen Copman,køb-og handelsmand, skødede s.d. 1682 nr. 19 til skomager Arents Mortensen. Selv boede købmanden i 1682 nr. 17, foruden at han ejede den øde plads nr. 18.,hvor Badstuestrædet lå i skellet.

Nr. 19 beskrives i skødet som: 6 fag hus til gaden og på øster side 16 fag halvtagshus[1] samt på vester side lo fag halvtagshus. I længden fra gadehusets inderste portstolpe og"ned til mit staldhus hjørnestolpe" 51 1/4 al. og i bredden nede i gården lo 3/4 al.Købmanden ejede altså nævnte staldhus, der må have ligget for enden af den solgte grund.Det hedder videre i nævnte skøde",tillige med en lille haveplads fra bemeldte mit staldhus hjørnestolpe og ned til Johan Jensens plads(1682 nr. 2o) og er i længden 9 3/3 al. lang og i bredden 5 ½ al.
" Og som ingen anden lejlighed er til vandrenden og dets udløb af bemeldte gård(nr. 19), så tillades hermed af mig(J.P.Copman) og mine arvinger samt efterkommere frit vandløb igennem mit staldhus".

1) Beskrives senere som heltags-hus.

Nævnte hus beskrives 18ol i brandtaksationen således:

Nr. 18,Nicolaj Lorentzen, 6 fag hus i 2 loft, 13 x 12 al, 1 sidehus 16 fag 41 x 9 al. I gården er opført et plankeværk 6 al. langt til 2 porte til indkørsel til gården. Ved siden af samme er 5o al.plankeværk.

Skomag.Arent Mortensen måtte efter sit køb af nr. 19 betale grundskat af købmandens staldhus, men få år efter fik han følgende aftale med J.P.Copman. Denne skriver, at han foruden sin gård(nr. 17) havde reserveret sig en lille plads(nr. 18). J.P. Copman ville herefter svare hvad den lille plads(øde) var takseret for(1682: 2o rdl.) og fritog skomageren " for bemeldte mit baghus, som tidligere har været takseret med skomagerens iboende gård og nu lægges til min gård". J. P. Copmand svarede derefter 37o rdl. for nr. 17 -18, og skomageren 23o rdl. for nr. 19.

Bygningstaksationen 1734 nævner således om nr. 17

Jørgen Poulsen Copman(senere Adolp Peter/sen kirurg)

7 fag forhus,mur-og bindingsv. med kælder under de 7 fag, 2 loft høj a 24 rdl. 26 fag sidehus, 2 loft høj til korn-og bryggerhus a 12 sk.
og af Arent Mortensen skomagers hus 4 fag, 2 loft høj, bind-og klinet. Har været pakhus og stald.

Køge Arkiverne

Diverse oplysninger. Brogade efter branden 1633 .Nuv. gadenr. tilføjet.

1612 25/11 Bekostet fodstykker og deller til den kælder nest Han Buck nord for rådhusporten (enbod). Rådhusboden

1684 5/5 omtales i tingbogen et slagsmål, som fandt sted inde i rådhusboden, hvor man fik tappet et krus øl. På Cort Richters tid omtales en sag, hvor nogle borgere pillede boden ned og lagde "dellerne ned og bar dem over foran Richters port (Torvet 2)

De fattige havde penge stående i Jacob Dysters gård(Hans Pedersen lånte 24/4 1603 200 gode daler: kilde: panteprotokol.24/1 1653(Brogade 4)

Torvet 11)
De fattige havde også penge i Hans Fichs gård på Torvet. Herom oplyser regnskaberne(De fattiges): Hans Fichs gård på Torvet har stået ledig i et år.Renter 35 rdl. 1682-83

1683-84 Bekostet på gårdens vinduer. En pottemager for kakkelovn at rep.

Man betalte også s.å. jordskylden for Birgitte Dysters. Brogade 4.

Torvet 11)
1682-83: Bekostet på gården Hans Fich tilforn ejede(glarmester og kleinsmed.

1683 93 læs skarn kørt bort fra Hans Fichs gård, som de fattige ejer. En død hund i kælderen.

Forbedret plankeværket 1 ½ tylt deller, 4 stolper, 4 stk. 12 al. træ til rækværk.
Flyet boden på gaden: 6 deller til lister ovenpå for regnens skyld.

Lisbeth, Ditlev Berendts figurerede stadig i De fattiges regnskab med renter af 500 kurant-daler, som Erik Helmers havde stået for. Brogade 6

1685 9/3 købte handelsmanden Jesper Knudsen Bruun Fichs gård på hjørnet af Torvet og Brogade med hosliggende bolig for 700 slette daler a 64 sk. (tingb. 23/3 1685). Sælgeren var De fattige i Køge. De fremgår at gården strakte sig i øst til Brogade og i vest til Aastræde, mellem Jørgen Hattemagers gård mod syd,som De fattige også ejede og Poul Nielsen Tranes gård mod vest. " dog sædvanlig jordskyld, som er af Erik Helmers gård 22 ½ sk. og af Birgitte Dysters bolig 1 mark og 11 sk. ".

Køge Arkiverne

Det var Morten Møenbo i nr. 19, der klagede i byrådet. Lille Aastræde er også overbygget. Bartskæreren fik jo et betydeligt bredere hus på den måde Muligvis har det været et gavlhus.

Karen, Hans Sverresen(nr. 16)havde 1624 1o/5 en skeltrætte med sin nabo i nr. 17,Jørgen Frandsen, hvor det drejede sig om generende tagdryp fra gadehuset. (Tingb.).

Med hensyn til kæmnerregnskaberne /er der nogle enkelte huller omkring branden 1633.De mangler 1633,1634,1641,1642:

1.taksation 2/1 1636 siger om Brogades vestside:

(Nuv. gadenumre er skrvet med blæk)

Laur. Hattemagers plads 26
Bente, Eliases plads 16 a
HansHombles plads 16 B
Frants Hammers plads 14
Marine, Jens Andersens plads 12
Zakarias(Lytckens) plads. 6

På Torvet Niels Godiches plads 17
Peder Rasmussen og Christen Caspersens plads (Iver Christoffersens) 23-25

1638 - 39 fra 27/2 - 2o/11: Brogade vest.

Frants Hammers plads
Marine, Jens Andersens plads
Zakarias(Lytckens) plads

Det var nr. 6,12 og 14, de øvrige havde altså bygget.

Det gentager sig 1641,42[1] og 2/1 1643 er derkun de samme tre pladser.

12/4 1643 siges kun Erik Christensens plads.1o/1o s.å. siges den at være øde, hvilket vil sige ubeboet. 12 og 14 blev ellers bygget samtidigt, men den ene kan være lejet senere ud.(14)

På østsiden i Brogade ser det således ud: Kæmnerregnskaberne:

1637 17/1 Henrik Pedersens plads 17a-b
Blassius Møllers plads 21

- 28/4 Blassius plads 21
Gabriel Jensens plads 23A
Christen Eriksens plads 23B

- 19/9 og 21/11 ligeledes

1638 27/2 Gabriel Jensens plads 21-23a
Velb. Christen Eriksens pl. 23B

1638 8/5 Gabriel Jensens ny gård
Christen Eriksens plads

Alle 5 taksationer i 1638 er ens.

1639 2o/2 Hans Jørgensen, 16 mark
Gabriel Jensens gård, o
Christen Eriksens pl.

Ligeledes de følgende taksationer i 1639 og 2/11640.Derefter

1640 18/2 Hans Jørgensen 4 mark
Baldzer Rohland 8 mark
Christen Eriksen pl. 23 B

samme lejere resten af året.

1641 og 42 mangler der regnsk.

1643 er Gabriel Jensens gård lejet ud.

Hvorledes det gik med Jens Ribers køb af den manglende plads ved man. er der.

---

1) Regnskaberne mangler, men man ser altså af de følgende,at pladserne

Køge Arkiverne

Toldregnskaber 23/1o 16oo - 24/1o 16o1

Udført	36 skipp. flæsk	til Lybæk	
	2 ½ td. saltet oksekød	til Hamburg	
	8 tdr. smør	til Lybæk	
	1 skipp. voks	-	
	1o3 tdr. nødder	-	
		Til	
Torvet 19 (1682 matr.19)	5 øksne (Claus Bagger borgmester)	Lybæk,	Køge
	2 - Simon Pedersen,rådmand	-	Køge
	5 - Jacob Meyer,tyskølsfører)	-	-
	366 deger får-og lamme skind, a 1o stk.	-	

23/4 16o1 24 sjæll.læster rug,byg og malt (forskellige kbhvns.modtager, frit.

23/4 - Fliland skipper udskibede 36 læster malt:
26 tilkom Willum Lind(Torvet 11)
1o - kbhvnske. borgere
2 - bådsmandsføring , alt toldfrit

24/4 Campen skipper udf. 12 læster malt.Og havde han i samme skib 1o læster byg,som han havde indtaget på fragt for Jungshoved, og som tilkommer Claus Bagger her i Køge, er toldfrit.Af malt- 9 dl.

27/4 Jacob Willumsen af Fliland udskibede 32 læster malt,hvoraf tilkommer Simon Pedersen 4 læster
Willum Lind 1o -
Kbhvnsk.borgere 6 - , alt toldfrit

[illegible]/4 København udf. 33 læster malt, told 35 dl. 1 ort
Bådsmandsføring 3 - - , toldfrit

[illegible]/5 København udf. 2o læster malt til 3 kbhvnsk. borgere, frit

29/6 Claus Hermandsen, skipper,Amland,udf. 18 læster malt til Kbhvn. End tilkom skipperen 6 læster,som er fortoldet, 5 dl. frit.

16/7 Pommern -skipper 24 sjællandske læster rug,byg og malt til København, frit

- Køgenser udf. 5 læster byg til Flensborg, frit

([illegible]ostræde 15) Bertram Brunsteen Henrichsen, Køge indskibede 28 smalle læster rug, mel og malt, som han selv og Carl Clausen til Bergen tilkommer, frit(Carl Clausen var køgenser)(boede Torvet 5)

29/6 Helsingør-skipper udf. 34 læster malt, frit

18/8 Kbhvn. skipper udf. 7 læster malt til København, frit

4/9 Kbhvn. borger udf. 37 sjællandske læster malt:
4 tilkom Willum Lind (Torvet 11)
4 - kbhvnsk. borger
2 - skipperens føring
27 fortoldet

16/1o Jørgen Køen,kræmmer udf. 2 ½ rd. saltet oksekød, 8 tdr.smør,1 skip. voks,11 tdr. nødder.

Køge Arkiverne

4/9 Campen-skipper udf. 32 sjæll. læster malt:

29 tilk. kbhvnsk. borgere
(Tilkommer:Må være eksportøren ?) 3 - Willum Lind

12/9 Amland-skipper udf. 29 læster malt:

14 - kbhvnsk. borgere
6 - til Flensborg
9 - fortoldet.

22/9 Campen-skipper Herman Becker udf. 51 læster,sjæll. malt:

26 tilkom Københavnere ,fri
3 - bådsmandsføring, fri
2 - Willum Lind, fri
2o - skipperen selv,fortoldet

23/1o Henrich Riche,tyskølsfører fra Rostock udf.

5 sjæll. læster byg, told 2 ½ dl. 1 ort

23/1o Daniel Feldthus af Lybæk udf. 4 sjæll.læstemalt, told 3 dl.
(til Lybæk) 24 tdr. honning - 7 mark
6 - mjød - 2 ½ mark.

Heste"som her igennem byen er gangen" :
a 2 skilling stk.

(Tilsyneladende solgt ved hestemarkedet nord for byen "ved møllerne" ?)

Lybæk	66 stk.	a 2 ø.
Luxembourg	36 -	-
Heiligenhafen	44	stk. a 2 ø.
Fehmenn	52 -	-
Oldenburg	4 -	-

Roerstold af skuder og både,som dette år var indsejlet for Køge:

Flensburg	1	(Antal)
Pommern	1	
Haderslev	2	
Lybæk	9	
København	7	
Fliland	4	
Helsingør	5	
Emden	1	
Halland	3	
Ystad	3	
Rostock	4	
Skanør	1	
Campen	3	
Helsingborg	1	
Rundeby	2	
Amlandet	2	
Skagen	1	
Malmø	1	
Samsø	1	
Sæby	1	
Baastad	1	
Aalebæk	1	
Nord Halland	1	
Kongsvinger	1	
Sakskøbing	2	
Landskrona	2	
Stavanger	1	
Næstved	1	
Dragør	1	

a 1 skilling stk.

1603 blev afgiften sat i forhold til skibenes størrelse.

Køge Arkiverne

Indført rostockerøl mod accise 24/1o 16oo - 24/1o 16o1: Køgensere:

Jacob Meyer, tyskølsfører med egen skude følgen.læster:
4,5,4,3,2,3,2 læster.

Hans Buck med egne skuder: 6,3,3,6 læster.(Tyskølsfører,borgerskab: (Nørregade 2) 23/3 1599)

Skipper Niels Mønbo med egen skude: 1 læst.

Jochum Permin, tyskølsfører med sin lille skude: 5,4,2 læster.

Jcob Bødker: 1 læst

Jørgen K. 4 tdr. hamburgerøl

Henrich Riche, tyskølsfører fra Rostock: 2 ½, 2,2, 1 ½ læster

Accisefrit røstockerøl til adelen: 16oo - 16o1.

Taagerød	1 td.
Egholm	4 td. 8 td.
Borreby	1 -
Svanholm	8 -, 3 td.
Aastrup	2 - 2 - 2 td.
Herlufstrup	2 - 1 - 3 -.
Jonstrup	4 - 4 - 4 -.
Volderup	2 -
Højgård	2 - 3 -
Sørup	6 - 2 - 3 - 1 - 4 -.
Ottestrup	1 læst til husbondens begravelse.
Nielstrup	9 tdr. 3 tdr.
Førslevgård	9 -
Jomfru i Roskilde	3 -
Overgård	4 -
Gjorslev	5 -
Gunderslevholm	6 -, 2 tdr.
Sophie,Christoph.Lindenov	4 tdr.
Tryggevælde (lensmand)	1 -
Bellinge	1 læst
Assendrup	1 td.
Ringsted kloster	2 -
Birkholm	8 tdr. 8 tdr.
Lidemarksgård	2 -
Trudsholm	1o -
Rådhuskælderen	8 læster,som byrådet fik tildelt accisefrit.

Køge Arkiverne

Toldregnskaber 24/10 1603 - 24/10 1604

Heste som ganger igennem Køge 369 stk. a 2 skilling.

99 skuder og både betalte roerstold a 1 skilling
3 - - 3 -
1 - 8 -
6 lybske skibe betalte hver 1 rosenobel.

Uddrag af regnskaber 1605 -1606

Udførte varer: Korn, malt, smør, flæsk, nødder, fåre -og lammeskind, fjer.

Indførte varer: Lyneburgersalt fra Lybæk, mindre parti frø, enkelte kramfade, kiste, tønder.

Rostockerøl mod accise:

Jockum Meyer med sin lille skude: 4.4.4. læster. (Torvet 2(b)

Jens Jensen tyskølsfører(Torvet 21):
9 læster med sin skude
3 - - Henrich Riches skude
9.9.7.7.7.7 ½.9 med egen skude.

Hans Buck med henholdsvis den store og lille skude: følgende læster:
12.6.12.6.5.5.6.6.6.

Jochum Meyers søstersøn af sin skude: 6 læster

Med Hans Bucks store skude kom følgende læster til
Jens Jensen tyskølsfører, Jørgen Buck og Hans Buck, ialt 9 læster.

Roerstold 1605-1606: 131 skude og både a 1 skilling
3 - - 4 -
1 - 8 -
4 lybske skibe a 1 rosenobel.

Køge Arkiverne